

Meertens

instituut

Jaarverslag 2003

Jaarverslag 2003

Het Meertens Instituut is een onderzoeksinstituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) gericht op onderzoek en documentatie van Nederlandse taal en cultuur. Het instituut, met in totaal zeventig medewerkers, bestaat uit de onderzoeksgroepen Nederlandse etnologie en Variatielinguïstiek, en de afdeling Algemene Zaken.

De Nederlandse etnologie bestudeert en verklaart mede vanuit een ontwikkelingsperspectief contemporaine cultuurverschijnselen en -patronen die vorm geven aan het dagelijks leven van de inwoners van Nederland en hun sociale verbanden. De etnologie, met andere woorden, onderzoekt dergelijke verschijnselen en patronen in hun historische, sociaal-culturele en ruimtelijke dimensie en interpreteert ze als processen van vorm- en betekenisgeving, toe-eigening en de constructie van (sociale) identiteit en habitus. De onderzoeksgroep Nederlandse etnologie kent momenteel de volgende onderzoekszwaartepunten: Feest en Ritueel, Materiële Cultuur, Orale Cultuur, Religieuze Cultuur.

De onderzoeksgroep Variatielinguïstiek doet comparatief onderzoek naar synchrone, grammaticale taalvariatie. Het onderzoek kent de zwaartepunten: Fonologische Variatie, Morfologische Variatie, Syntactische Variatie en Naamkunde. De nadruk in de betreffende projecten ligt soms op formele, theoretische aspecten van taalvariatie en soms op buitentalige (in het bijzonder geografische en sociale) aspecten.

De afdeling Algemene Zaken omvat financiën, personeelszaken, receptie en secretariaat, de bibliotheek, documentatie en digitalisering, communicatie en desktop-publishing. Ondersteunend voor het wetenschappelijk onderzoek zijn de uitgebreide, en deels digitaal beschikbare databestanden en collecties die aanwezig zijn op het Meertens Instituut. Verschillende van deze collecties maken deel uit van (nationale) digitaliseringsprogramma's gericht op ontsluiting en toegankelijkheid van cultureel erfgoed. De audio-studio van het instituut biedt optimale faciliteiten op het gebied van de digitalisering van geluidsmateriaal.

Meertens Instituut, KNAW
Joan Muyskenweg 25, 1096 CJ Amsterdam
Postadres: Postbus 94264, 1090 GG Amsterdam
Tel.: (020) 462 85 00
Fax: (020) 462 85 55
e-mail: info@meertens.knaw.nl
<http://www.meertens.knaw.nl>

Inhoud

	Introductie	7
	Commissies	
	Managementteam	10
	Commissie Strategie en Beleid	11
	Onderdeelcommissie	12
	Arbo-commissie	13
	Wetenschapscommissie	14
4	Onderzoek	
	<i>Onderzoeksgroep Nederlandse etnologie</i>	17
	<i>Onderzoeksprojecten</i>	
	Feest en Ritueel	20
	Materiële cultuur	23
	Orale Cultuur	24
	Religieuze cultuur	28
	Overige projecten	29
	<i>Onderzoekers</i>	30
	<i>Onderzoeksgroep Variatielinguïstiek</i>	48
	<i>Onderzoeksprojecten</i>	
	Fonologische variatie	54
	Morfologische variatie	54
	Syntactische variatie	55
	Naamkunde	58
	Overige projecten	59
	<i>Gezamenlijke projecten Nederlandse etnologie en Variatielinguïstiek</i>	60
	<i>Onderzoekers</i>	61

Algemene zaken	81
<i>Documentatie en archieven</i>	82
Informatieverstrekking	83
Documentatieprojecten	84
Acquisitie	91
<i>Bibliotheek</i>	92
Bibliotheekprojecten	92
<i>Website</i>	93
<i>Audiodigitalisering</i>	95
Audio-projecten	95
<i>Automatisering</i>	96
Automatiseringsprojecten	97
Cijfers	102
Medewerkers	104
Lijst met afkortingen	110

Introductie

In dit jaarverslag vindt U een overzicht van de resultaten van het jaar 2003. In het jaar 2003 zijn veel nieuwe activiteiten in het instituut gestart en is de afronding van een aantal andere projecten voorbereid. Dit bevestigt het beeld van het Meertens Instituut als een actieve en ondernemende organisatie die zijn centrale plaats op de gebieden van onderzoek en documentatie van de Nederlandse taal en cultuur voortdurend versterkt.

6

In 2003 zijn de volgende projecten van start gegaan:

- Migratie en Materiële Cultuur (NWO-onderzoeksproject in samenwerking met het SISWO; onderzoeksleider Hester Dibbits);
- Visuele Cultuur (intern onderzoeksproject, financiering legaat Hallema; projectleider Marjolein Efting Dijkstra);
- Variation in Inflection (NWO-onderzoeksprogramma in samenwerking met Nederlandse Taalkunde UvA; onderzoeksleiders Hans Bennis en Fred Weerman (UvA));
- Determinants of Dialectal Variation (NWO-onderzoeksprogramma in samenwerking met Rijksuniversiteit Groningen; onderzoeksleiders Sjef Barbiers, Hans Bennis, John Nerbonne (RUG), Hermann Niebaum (RUG));
- Multimedia Dialect Database (KNAW-digitaliseringsfonds; projectleider Willy Jongenburger);
- Dutch Bilingual Database (NWO-digitaliseringsproject onder leiding van Universiteit Nijmegen; projectleider Pieter Muysken);
- Straatliefden (digitaliseringsproject in samenwerking met Koninklijke Bibliotheek / Geheugen van Nederland; projectleider Paul Doorenbosch);
- Structurering Archieven Meertens Instituut (KNAW-subsidie; projectleider Koos Schell);
- Bibliotheekproject (KNAW-subsidie; projectleider Koos Schell).

Twee grote taalkunde projecten naderen hun voltooiing: de Morfologische Atlas van de Nederlandse Dialecten (MAND) en de Syntactische Atlas van

de Nederlandse Dialecten (SAND). Er is dit jaar hard gewerkt aan de afronding van deze atlassen. Een cd-rom met de gegevens van de MAND is beschikbaar gekomen en het eerste deel van deze atlas (totaal twee delen) zal in 2004 verschijnen bij de Amsterdam University Press. Ook de SAND verkeert in het laatste stadium. Een unieke digitale atlas zal via het internet beschikbaar komen in 2004, net als het eerste deel van de papieren atlas (eveneens twee delen). Het SAND-project is in september tijdens een mede door Barbiers en Bennis georganiseerde ESF-workshop in Padua gepresenteerd voor een internationaal publiek. Het is de bedoeling dat het Meertens Instituut het centrum gaat worden van een aantal Europese initiatieven voor het opzetten en/of intensiveren van syntactische dialect-atlassen van taalgebieden in Europa. De door ons opgebouwde methodologische en technische expertise zal hierbij worden ingezet.

Frans Hinskens is in 2003 benoemd tot hoogleraar in de taalvariatie en taalverandering aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Herman Roodenburg hield op 13 februari zijn openbare les te Leuven naar aanleiding van zijn benoeming tot bijzonder hoogleraar historische antropologie. De dissertaties van Francine Swets (de fonologie van het Tilburgs) en Natascha Veldhorst (toneelmuziek in de 17e eeuw) zijn in 2003 gereed gekomen en zij zullen hun proefschrift verdedigen aan resp. UVA en VU. Daarnaast zijn enkele boeken afgerond (o.a. Doreen Gerritzen et al, Frans Hinskens et al., Peter Jan Margry et al. en Herman Roodenburg) die in de loop van 2004 op de markt komen.

Aan de relatie met het grotere publiek van geïnteresseerden in Nederlandse taal en cultuur is uitdrukkelijk aandacht besteed. De website is verder uitgebreid (o.a. met de bibliografische site Namen en Naamkunde in Nederland en elders (NNN)). Onderwerpen die dit jaar aandacht in de pers kregen, waren onder andere de bescherming van immaterieel erfgoed (Unesco), de opkomst van Halloween, Pim Fortuyn, de naam van prinses Amalia en de verloedering van het Nederlands. Dat laatste thema vormt tevens het onderwerp voor het nieuwjaarsgeschenk dat ter gelegenheid van de jaarwisseling 2003-2004 is verschenen: Hans Bennis, Leonie Comips & Marc van Oostendorp *Verandering en verloedering; normen en waarden in het Nederlands*. Op 19 oktober was er een geslaagde open dag in het kader van de nationale wetenschapsweek.

Wat betreft de documentatieve doelstelling verwierf het Meertens Instituut in 2003 het archiefmateriaal dat is ontstaan rond Pim Fortuyn en zijn dood op 6 mei 2002. Het gaat om brieven, kaarten en andere stukken die

na zijn dood werden neergelegd bij herdenkingsmonumenten en om de condoleanceregisters die in heel Nederland werden bijgehouden. De Liederenbank is vrijwel afgerond, de Bedevaartbank is uitgebreid met zo'n 3000 illustraties en de Volksverhalenbank is gegroeid met circa 2000 verhalen. Een groot deel van de bibliotheek van het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem is verworven en ingewerkt in de bibliotheek.

Ook op het terrein van de automatisering zijn er de afgelopen tijd flinke vorderingen geboekt. Het instituut is overgegaan op 'open standaards' en het gebruik van 'open source software'. Bovendien is er gewerkt aan platform-onafhankelijkheid.

Het totaal van activiteiten in 2003 geeft het beeld van een bedrijvige organisatie die in onderzoek en documentatie voorop wil lopen en in technisch opzicht wil aansluiten bij de modernste ontwikkelingen. Hoewel de enigszins teruglopende financiële ruimte een reden is tot zorg, kunnen we vaststellen dat de inhoudelijke balans van het afgelopen jaar een positief resultaat te zien geeft.

Hans Bennis
directeur

Commissies

Managementteam (MT)

In 2003 kwam het managementteam eens in de twee weken bijeen. De samenstelling van het MT is in deze periode niet gewijzigd. Willy Jongenburger zat in het MT als hoofd van de afdeling Algemene Zaken, Peter Jan Margry als leider van de onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie en Frans Hinskens als leider van de onderzoeksgroep Variatielinguïstiek. Hans Bennis, directeur van het instituut, was voorzitter. De notulen zijn gemaakt door Geke van de Kamp.

Regelmatig terugkerende onderdelen van de agenda van het MT zijn de aanstelling van vaste en tijdelijke medewerkers, het financiële jaarverslag, de begroting en de kwartaalcijfers, het inhoudelijke jaarverslag, de voorjaarsnota, de agenda en de evaluatie van vergaderingen van de Wetenschapscommissie, externe projectaanvragen en het overleg met de Onderdeelscommissie. Speciale aandacht is besteed aan de financiële situatie. Dit betrof onder andere de besteding van gelden uit de reserve, de tijdige afronding van lopende projecten, en vooral de enigszins zorgelijke situatie dat op de korte termijn de structurele uitgaven groter zijn dan de structurele inkomsten. Op het terrein van P&O zijn de introductie van Persoonlijke Ontwikkelings Plannen (POPs), de uitvoering van de wet Poortwachter en het aantrekken van een nieuwe P&O-medewerker uitgebreid in het MT aan de orde geweest.

Een onderwerp waar in 2003 veel over gesproken is, betreft de aansturing van de afdeling Technische Ontwikkeling (ICT). Vooral de onduidelijke prioritering en de vertraging bij het intranet (Meertensnet) waren daarbij onderwerp van gesprek. Mede door toedoen van een audit die is uitgevoerd door Menno Nonhebel (DENK/KNAW) zijn er maatregelen getroffen om te komen tot verbetering van deze situatie. Onderwerpen met betrekking tot de interne en externe communicatie waren de tijdige en efficiënte verzorging van het Meertens jaarverslag, de organisatie en evaluatie van onze bijdrage aan de nationale wetenschapsdag, de ontwikkeling van nieuwe brochures en een centrale en snellere verspreiding van een verslag van de MT-vergaderingen. Na overleg in het MT is in 2003 de Keizerszaal volledig

opnieuw ingericht om deze zaal beter geschikt te maken voor lezingen en colleges. Verder is er gewerkt aan de inrichting van een aparte ruimte voor de rokers op het instituut.

Er is vrij veel tijd besteed aan het nadenken over de positie van het Meertens Instituut binnen de KNAW. Door een nieuwe topstructuur binnen de KNAW, het uiteenvallen van het NIWI en de plannen om te komen tot samenwerken en zelfs tot samenvoegen van KNAW-instituten was het noodzakelijk om de positie van het Meertens Instituut in dit krachtenspel te bepalen en te bewaken. Vooral de plannen van de KNAW om te komen tot een Instituut voor Nederlandse Taal en Cultuur, waar het Meertens Instituut integraal deel van zou gaan uitmaken, zijn uitgebreid aan de orde gesteld in het MT en waren aanleiding tot veel discussie. In dat kader is ook aandacht besteed aan de positie van documentatie en digitalisering, vooral naar aanleiding van de nieuwe KNAW-Strategienota, die in voorbereiding was.

Andere punten die aan de orde zijn geweest waren onder andere het onderhoud van digitale databanken, de digitalisering en continuering alsmede de methodologische en technische vernieuwing van de vragenlijsten, de positie van Naamkunde binnen het instituut, de positie ten opzichte van de Unesco-plannen ter bescherming van immaterieel erfgoed, de evaluatie van het TCULT-project, de reorganisatie van de DTP en de introductie van een genormeerde kwaliteitszorg voor het onderzoek.

Commissie Strategie en Beleid (CSB)

De Commissie Strategie en Beleid (CSB) van het Meertens Instituut bestaat uit vier onderzoekers, die het MT gevraagd en ongevraagd van advies voorzien over het (wetenschaps)beleid. Voorts buigt het CSB zich over onderzoeksaanvragen en -plannen van onderzoekers op het instituut.

Vanaf mei 2003 bestond de commissie uit de volgende leden: Leonie Cornips, Hester Dibbits, Marc van Oostendorp en Martin Ramstedt. Herman Roodenburg en Sjef Barbiers verlieten de commissie en Leonie Cornips werd als voorzitter opgevolgd door Hester Dibbits. Wegens zwangerschapsverlof van Dibbits nam Herman Roodenburg vanaf half september het voorzitterschap waar.

Op advies van de CSB vond een evaluatie van het TCULT-project plaats. Op verzoek van het MT is deze evaluatie uitgevoerd door Irene Stengs en Sjef Barbiers. Op basis van het door hen geschreven evaluatie-rapport heeft

de CSB een aantal aanbevelingen aan de WECO gedaan voor toekomstige samenwerkingsprojecten. De CSB heeft er onder meer voor gepleit om eventuele nieuwe - bij voorkeur op strikt wetenschappelijke output gerichte - grootschalige samenwerkingsprojecten te laten voorbereiden door een kerngroep van onderzoekers.

Net als vorig jaar evalueerde de CSB het vorige jaarverslag. De bevindingen van deze evaluatie werden voorgelegd aan het MT. Op verzoek van het MT heeft de CSB tevens een voorstel voor een productiviteits- en kwaliteitsnorm bij het MT ingediend. Op basis van het commentaar vanuit het MT heeft de CSB dit voorstel op een aantal punten gewijzigd en opnieuw ingediend bij het MT.

Voorts werd een aantal onderzoeksaanvragen van advies voorzien. Het betrof de interne aanvraag voor het vervolgproject over straattaal van Cornips, de VNC-aanvraag van Roodenburg e.a. (*Comparative cultural history of language*), de NWO-aanvraag van Margry e.a. (*The power of Silence*) en de KNAW-aanvraag van Margry, Roodenburg e.a. (*Identity politics en netwerkvorming onder postkoloniale migrantengroepen in Nederland, KITLV/IISG/MI*). In overleg met het MT is besloten dat aanvragen voor digitaliseringsprojecten niet standaard aan de CSB worden voorgelegd.

Onderdeelcommissie (OC)

Vóór de verkiezingen in het begin van 2003 bestond de OC uit Doreen Gerritzen (voorzitter), Marianne van Zijl, Theo Meder, Boudewijn van den Berg en Hester Dibbits. Na de verkiezingen is de OC enigszins van samenstelling veranderd: Theo Meder (voorzitter), Marianne van Zijl, Maaïke Twisk, Margreet van der Ham en Doreen Gerritzen. De OC heeft in 2003 regelmatig een overlegvergadering gehouden met directeur Hans Bennis en hoofd Algemene Zaken Willy Jongenburger.

Na de verkiezingen heeft de OC een enquête onder de medewerkers gehouden, om te inventariseren welke punten onze bijzondere aandacht verdienen. Eén van die punten bleek het risico van burnout en andere vormen van overbelasting te zijn; een kwestie, die vervolgens onder de aandacht van de directie is gebracht. De arbeidsomstandigheden zijn besproken naar aanleiding van klachten over rook- en geluidsoverlast, over de verwarming en tocht en over het onderhoud van het gebouw. De OC-enquête onder de medewerkers maakte duidelijk dat er al enige jaren geen verbete-

ring is opgetreden. Er is in 2003 sterk aangedrongen op het creëren van een afgesloten rookruimte - waarvoor ook een deel van de decentrale gelden beschikbaar is gesteld- en die zal in 2004 worden gerealiseerd. Mede naar aanleiding van de enquête heeft de OC gepleit voor verbetering van de interne en externe communicatie: meer werkoverleg, betere informatievoorziening (vooral door MT en AZ), invoering van een intranet, actualisering van de website en vertaling van delen ervan in het Engels.

Een zeer belangrijk punt in 2003 was de reorganisatie van de DTP: de OC heeft uiteindelijk een positief advies aan de verkorte procedure verbonden, nadat het vervolgt raject (zoals ook beschreven in het Sociaal Beleidskader) door de directie voldoende helder op papier was gezet.

Hiernaast heeft de OC zich onder meer bemoeid met de kwaliteit van de POP-voorlichting, de werkomstandigheden tijdens de hittegolf, de functie van de audit bij de afdeling Automatisering, de ontwikkelingen bij het NIWI en de plannen om binnen de KNAW te komen tot een groter instituut voor Nederlandse Taal en Cultuur. Verder is kunst aankoop door het instituut onderwerp van gesprek geweest.

De OC heeft zich tevens gebogen over vanzelfsprekende kwesties als de begroting (die de OC overigens pas na indiening ter inzage kreeg), de verplichte vrije dagen en de decentrale gelden.

Belangrijke punten van aandacht zullen in de komende jaren ongetwijfeld blijven: communicatie, werkdruk en arbeidsvreugde, personeelsbeleid en de werkomstandigheden in het gebouw. Verder ziet het er naar uit dat tekorten in het materiële en personele budget een bron van zorg zullen worden.

Arbo-commissie

De Arbo-commissie bestaat uit leden van het Meertens Instituut en het NIWI. Voor het Meertens Instituut waren dat in 2003 Astrid Verburg (voorzitter tot mei 2003) en Koos Schell. Margreet van der Ham zat als vertegenwoordiger van de OC in de Arbo-commissie. De Arbo-commissie heeft twee keer vergaderd. De notulen van de vergaderingen worden voor de medewerkers openbaar gemaakt in het Meertens Bulletin. Margreet van der Ham heeft voor dit bulletin een artikel geschreven over beeldschermwerk.

In het najaar heeft vanuit de KNAW een audit Bedrijfs hul pver lening plaatsgevonden, met als conclusie dat de bedrijfs hul pver lening in het MI/NIWI-ge-

bouw in het algemeen behoorlijk op orde is. De aanbevelingen uit het plan zullen worden opgenomen in het jaarplan van 2004. Ook in 2003 was een jaarplan door de Arbo-commissie opgesteld. Dit plan is goedgekeurd door beide directeuren. Het 'Handboek voor de bedrijfshulpverlening' is herzien.

Er is een start gemaakt met ontruimingsoefeningen door de BHV-ers: in 2003 hebben vijf oefeningen plaats gevonden. Deze oefeningen zijn steeds geëvalueerd en hebben tot enkele maatregelen geleid, zoals het veranderen van de branddeur op de eerste verdieping. In 2004 zullen de oefeningen een grootschaliger karakter krijgen. Er zijn portofoons aangeschaft; deze zullen in 2004 in gebruik worden genomen. Ook in 2003 is weer een aantal mensen begonnen met een EHBO-cursus; de oefening bij de brandweer zal in 2004 plaatsvinden.

Voor de plannen voor de afscheiding van de rookruimte op de eerste verdieping is overleg geweest met de RGD. Inmiddels zijn bij verschillende bedrijven offertes aangevraagd. Aan het einde van 2003 zijn de brandmelders getest door de leverancier.

In het overleg over het Amstel Business Park is besproken om de weg naar de fietsenstalling door middel van een vluchtheuvel veiliger te maken. Aan plannen hiervoor wordt gewerkt en het zal in het overleg over het Amstel Business Park van januari 2004 weer aan de orde komen.

Wetenschapscommissie

De Wetenschapscommissie van het Meertens Instituut is een door de KNAW benoemde commissie die de directeur van het Meertens Instituut en de directie van de KNAW adviseert over het werkprogramma van het Instituut, in het bijzonder betreffende de aard, de richting en de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek. In 2003 was deze als volgt samengesteld: Henk Driessen (bijzonder hoogleraar Mediterrane Studies, Katholieke Universiteit Nijmegen), Dirk Geeraerts (hoogleraar Algemene en Nederlandse Taalkunde, Katholieke Universiteit Leuven), Marijke Gijswijt-Hofstra (voorzitter; hoogleraar Sociale en Culturele Geschiedenis, Universiteit van Amsterdam), Pieter Muysken (hoogleraar Algemene Taalwetenschap, Katholieke Universiteit Nijmegen), Johan Taeldeman (hoogleraar Nederlandse Taalkunde, Rijksuniversiteit Gent), Alfons Thijs (hoogleraar Geschiedenis, Universiteit Antwerpen) en Jan Vaessen (directeur Nederlands Openluchtmuseum). Hans Ben-

nis, directeur van het Meertens Instituut, fungeerde als ambtelijk secretaris van de Wetenschapscommissie.

De Wetenschapscommissie kwam in 2003 drie maal bijeen. Nadat in 2002 een nadere uitwerking, aanvulling en actualisering van het onderzoeksprogramma Nederlandse Ethnologie voor de periode 2002-2005 met de Wetenschapscommissie was besproken, werden in 2003 aanzetten tot een soortgelijke uitwerking van het onderzoeksprogramma Variatielinguïstiek aan de Wetenschapscommissie voorgelegd. Daarbij werd onder meer aandacht besteed aan de toekomstige positionering van Naamkunde. Daartoe door Doreen Gerritzen opgestelde discussiestukken werden met haar besproken.

Behalve over tal van lopende zaken is gesproken over de besluitvorming ten aanzien van het Strategisch Plan KNAW 2004-2008. De Wetenschapscommissie heeft de directie van de KNAW verzocht duidelijkheid te verschaffen over de positie van de wetenschapscommissies in dezen. Voorts heeft de Wetenschapscommissie er op aangedrongen bij de besluitvorming over ingrijpende kwesties als de samenvoeging van KNAW-instituten, inhoudelijke argumenten zeer zwaar te laten wegen.

De Wetenschapscommissie is verheugd dat Frans Hinskens met ingang van 1 september 2003 vanwege de Stichting Het Vrije Universiteitsfonds aan de Vrije Universiteit te Amsterdam is benoemd tot bijzonder hoogleraar taalvariatie en taalverandering. Dit is inmiddels de vijfde vanuit het Meertens Instituut beklede bijzondere leerstoel, naast de leerstoelen aan de Universiteit van Amsterdam (Hans Bennis voor variatielinguïstiek en Gerard Rooijackers voor Nederlandse ethnologie), de Universiteit Utrecht (Louis Grijp voor Nederlandse liedcultuur in heden en verleden) en de Katholieke Universiteit Leuven (Herman Roodenburg voor Historische Antropologie, in het bijzonder van de Nederlanden, ca. 1600-ca. 1950).

Ook in 2003 ruimde de Wetenschapscommissie tijd in om (nader) kennis te maken met onderzoekers van het Meertens Instituut en het door hen geplande en verrichte onderzoek. Zo bespraken Reina Boerrigter, Irene Stengs, Theo Meder, en Boudewijn van den Berg tezamen met Ton Goeman, mede aan de hand van tevoren toegestuurde stukken, hun onderzoek op het gebied van respectievelijk moderne toponiemen, feestcultuur in Nederland, vertellingen van de nieuwe tijd (met name graancirkels), en fonologie en morfologie van Nederlandse dialecten. De MT-leden Willy Jongenburger, hoofd Algemene Zaken, Frans Hinskens, onderzoeksleider variatielinguïstiek, en Peter Jan Margry, onderzoeksleider Nederlandse ethnologie, nemen structureel deel aan de vergaderingen van de Wetenschapscommissie.

Evenals in 2002 heeft de Wetenschapscommissie met name op het gebied van de onderzoekprogrammering van het Meertens Instituut meegedacht en geadviseerd.

Onderzoek

Onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie

Onderzoek

In 2003 heeft de onderzoeksgroep Nederlandse etnologie zich gericht op de uitvoering van het in 2002 vernieuwde onderzoeksprogramma. De belangrijkste ontwikkelingen daarbinnen waren in de eerste plaats de start van het door NWO ondersteunde Migratie en Materiële Cultuurproject van Hester Dibbits en Hilje van der Horst, dat in samenwerking met het SISWO in Amsterdam wordt uitgevoerd. Het onderzoek richt zich op de relatie tussen materiële cultuur en etnische identiteit en wordt gevoed door etnografisch veldwerk in Turkse en Hindoestaans-Surinaamse huisinterieurs. In de tweede plaats was er de introductie en ontwikkeling van het nieuwe aandachtsgebied Visuele Cultuur, waarvoor Marjolein Efting Dijkstra per 1 februari als junior onderzoeker (0.4 fte) werd aangesteld. Het project loopt tot begin 2006 en wordt mogelijk gemaakt door middel van een legaat.

Enmaal per maand wordt er door de onderzoeksgroep een vergadering belegd, waarin inhoudelijke, bestuurlijke en praktische zaken aan de orde komen; aansluitend worden inhoudelijke bijeenkomsten georganiseerd waarin een van de onderzoekers of een stagiaire verslag doet van zijn of haar werk. Om de kennis over en bekendheid van het vakgebied Nederlandse Etnologie naar buiten toe te versterken, is er zowel een Nederlands- als een Engelstalige brochure samengesteld.

In het verlengde van de vernieuwingen binnen de Etnologie zijn er op 31 januari en 17 juni discussiemiddagen georganiseerd waar etnologen en antropologen met elkaar van gedachten wisselden over de verschillen en overeenkomsten tussen hun beider vakdisciplines.

Eind 2003 werd in het kader van het Feestenproject een etnologische vragenlijst verzonden over de vieringen van Moederdag, Vaderdag, Valentijnsdag en Dierendag. Een speciale vragenlijst over nieuwe vormen van religiositeit (fantasy) werd uitgedeeld aan bezoekers van de Elf Fantasy Fair te Haarzuilens. Verder is er door enkele medewerkers van beide onderzoeksgroepen nagedacht over de vernieuwingen ten aanzien van het onderzoeksinstrument

vragenlijst, daarmee alvast vooruitlopend op fundamentele vernieuwingen die gestalte moeten krijgen wanneer het mogelijk wordt een methodoloog voor het instituut aan te stellen.

De samenwerking tussen het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG), het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV) en het Meertens Instituut in KNAW-verband heeft een vervolg gekregen in de voorbereiding van het aangepaste gezamenlijke onderzoeksproject 'Identity Politics and the Development of Networks among Postcolonial Migrants in the Netherlands' dat bij NWO werd ingediend.

Irene Stengs promoveerde op 16 januari aan de Universiteit van Amsterdam op een antropologisch proefschrift over de cultus rond de Thaise koning Chulalongkorn in de 20e eeuw. Herman Roodenburg hield op 13 februari zijn openbare les te Leuven naar aanleiding van zijn benoeming aldaar (in 2002) tot bijzonder hoogleraar 'Historische Antropologie, in het bijzonder van de Nederlanden ca. 1600 - ca. 1950'.

Een wetenschappelijk belangrijke gebeurtenis voor de onderzoeksgroep was de benoeming op 8 september van Louis Grijp als lid van KNAW, afdeling letteren; het is een erkenning van zijn verdiensten inzake het onderzoek naar de Nederlandse muziek- en liedcultuur.

In het kader van zijn documentatieve doelstelling heeft het Meertens Instituut dit jaar ook enkele etnologisch belangrijke archieven en collecties verworven. Via het heiligheidsonderzoek kon het archiefmateriaal dat is ontstaan rond de dood van Pim Fortuyn op 6 mei 2002 worden verworven. Het betreft voornamelijk brieven, kaarten en andere stukken die na zijn dood werden neergelegd bij de herdenkingsmonumenten die spontaan in Amsterdam, Den Haag, Hilversum en Rotterdam werden opgericht, en een groot deel van de condoleanceregisters die door heel Nederland werden bijgehouden. Het is etnologisch materiaal par excellence, waarin de *vox populi* uit die tumultueuze periode nadrukkelijk aanwezig is.

Personeel

Natascha Veldhorst verliet na een vierjarige, door NWO gefinancierde, aanstelling op 1 november het instituut. Haar proefschrift over muziek op het Nederlandse toneel in de 17e eeuw rondde zij binnen de gestelde tijd af.

De wetenschappelijke staf werd uitgebreid met Hilje van der Horst, sociaal geografe en sociologe en afkomstig van het onderzoeksinstituut OTB van de universiteit van Delft, die als promovenda binnen het aandachtsgebied Materiële Cultuur met ingang van 1 februari een door NWO gefinancierde

aanstelling (1.0 fte) voor vier jaar heeft. Met haar onderzoeksvoorstel op het gebied van Turkse huisinterieurs heeft zij zich dit jaar ook gekwalificeerd voor de Amsterdam School for Social Science Research.

Ronald Vendrik, antropoloog, heeft tussen 10 maart en 10 augustus gewerkt aan een opdracht betreffende het 'Brieven aan de Toekomst'-archief. Hij heeft in die periode een pilotonderzoek uitgevoerd naar de inhoud van de brieven en een bijdrage geschreven die kan fungeren als een introductie op het gebruik van dit materiaal en de beperkingen die daaraan verbonden zijn.

Onderwijs

De introductiecursussen in de Nederlandse Ethnologie - 'Volkscultuur in Nederland; een inleiding in de Ethnologie' - aan de Universiteit van Amsterdam worden door Gerard Rooijackers gegeven. In 2003 stond ook de cursus over Outsider Art / Art Brut op het programma, waarin hoge en lage kunst aan de orde werd gesteld. Louis Grijp verzorgde een deel van het algemene college Nederlandse muziek- en liedcultuur; voor de studierichting Muziekwetenschap van de Universiteit van Utrecht. Herman Roodenburg verzorgde te Leuven zijn collegecyclus Historische Antropologie van de Nederlanden.

Historiografie

In de afgelopen jaren is de historiografie van de Volkskunde een belangrijk onderzoekszwaartepunt geweest. Binnen dat kader was het Meertens Instituut betrokken bij het Vlaams-Nederlandse samenwerkingsproject 'Volkskundebeoefening in Vlaanderen en Nederland 1918-1945'. De lezingen van het afsluitende symposium uit 2002 werden uitgegeven in het themanummer 'Volkskunde, vaderlandsliefde en levensverhalen' van het *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* 29, 2 (2003).

Internationalisering

Etnologen hebben bijdragen geleverd aan diverse internationale congressen of bijeenkomsten. Hilje van der Horst sprak op 9 juli in Southampton op een congres van de International Visual Sociology Association over visuele symboliek in multi-etnische buurten. Op 16 september hield ze een lezing op de achtste Metropolis Conference in Wenen over etnische zelfrepresentatie binnen multiculturalisme. Peter Jan Margry gaf twee lezingen over Pim Fortuyn, een op 12 augustus op het congres van de Societas Liturgica, dit jaar in Nederland, en een in Albuquerque tijdens het jaarlijkse congres van de American Folklore Society. John Helsloot sprak aan de Gutenberguniversiteit

van Mainz over het St. Nicolaasfeest en de identiteit van Nederland. Herman Roodenburg hield een voordracht in Antwerpen in het kader van het NVC-project over Volkskunde.

Marjolein Efting Dijkstra genoot een studie- en veldwerksabbatical van drie maanden (april-juni) in de Verenigde Staten bij het Folklore Institute van Indiana University in Bloomington. Natascha Veldhorst was voor haar onderzoek drie maanden als research fellow verbonden aan het Warburg Institute in London, alwaar ze ook een lezing hield en een college verzorgde.

In het kader van de Meertenslezingen gaf op 5 juni Dorothy Noyes (Ohio State University) een voordracht over 'Heating up the body politics. From festival to constitution in Spain and Europe'. Op 16 oktober was het de beurt aan Karen Lisa Goldschmidt Salomon (Copenhagen Business School) die sprak over 'The role of 'magic' and alchemistic thinking in recent management theory and practice - and what an anthropologist has to say about it'.

Op 10 oktober werd op het instituut (i.s.m. het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg) een conferentie belegd over het thema Die 'Westforschung' und die Niederlande, naar aanleiding van het verschijnen van het boek *Griff nach dem Westen*. De bijdragen richtten zich op de concepten, gebaseerd op etnische, culturalistische en racistische uitgangspunten, die sinds de jaren 1920 in de Westduitse 'Westforschung' werden gehanteerd en hun invloed op of relatie met de Nederlandse praktijk van volkskundig en historisch onderzoek.

De Nederlandse Etnologie heeft een sterke positie binnen het internationale kader van de SIEF, de Europese Société International d'Ethnologie en de Folklore. Enerzijds via de vestiging in huis van het SIEF-secretariaat en door het verzorgen van de SIEF-website bij ons instituut, anderzijds via het vice-voorzitterschap van Herman Roodenburg.

Onderzoeksprojecten

Feest en ritueel

Het dier als ritueel rekwisiet (2001-2006)

Promotieonderzoek naar de functie en de betekenis van dieren die als spelobject worden gebruikt in lokale Nederlandse feesten.

Resultaten in 2003: 1 lezing, 3 maanden gastonderzoek aan Indiana University.

Medewerkers: E.M. Efting Dijkstra (promovendus), G.W.J. Rooijackers (promotor/begeleider).

Dutch Rituals. Hedendaagse kalenderfeesten in Nederland (1999-2005)

Onderzoek naar de diepere dimensies van de hedendaagse volkscultuur door rituelen rond het vieren van de tijd als sleutels te hanteren tot culturele categorieën van de Nederlandse samenleving. De centrale vraag daarbij luidt: waarom en op welke gedifferentieerde wijzen vieren groepen mensen feest? De viering wordt hierbij beschouwd als een scharniermoment van emotie waarin allerlei waarden op een geritualiseerde wijze tot uitdrukking worden gebracht die de onderzoeker inzicht verschaffen in de culturele circuits van een samenleving. Daarbij stuit men ook op thema's zoals regionalisme of lokalisme, toerisme en vrije tijd, ecologie en musealisering. Aangezien het geen historisch project betreft, zal niet zozeer de ontstaansgeschiedenis van de rituelen, maar juist de hedendaagse vorm- en betekenisgeving ervan centraal staan.

Resultaten in 2003: 1 publicatie.

Medewerker: G.W.J. Rooijackers.

Sint Jansviering te Leenderstrijp (N-Br).

Op het feest van Sint Jan op 24 juni wordt in het gehucht Strijp bij Leende een openluchtmiss bij het Sint-Janskapelleke gevierd. De mis wordt opgeluisterd door een dameskoor met een organist. Tijdens de viering worden zelfgemaakte boeketten van voornamelijk veldbloemen, de zogenaamde St. Jans-trossen, ingezegend. Het altaar staat in het laadruim van de vrachtwagen, waarvan het zeil aan de zijkant is opengemaakt. De boeketten worden later thuis aan de deurstijl gehangen, om geluk (bijvoorbeeld een goede man) en gezondheid af te smeken, en bescherming tegen noodweer en boze geesten.

Feestcultuur in Nederland (2002-2006)

Onderzoek naar 'Hedendaagse Feestcultuur in Nederland'. Uitgangspunt hierbij is Nederland als multiculturele samenleving. Door middel van etnografische beschrijvingen en analyses van de feesten en vieringen van verschillende groepen en gemeenschappen zullen relevante maatschappelijke, historische en culturele ontwikkelingen aan de orde worden gesteld. Aan de hand van een aantal centrale thema's en vragen zal in verschillende te publiceren bundels worden ingegaan op waarom en op welke wijze de betreffende vieringen voor de betrokkenen betekenisgevend zijn. Afhankelijk van de aard van de viering zullen de bijdragen ingaan op de hedendaagse wijze van vieren, de historische ontwikkeling van het feest, de geografische verspreiding, regionale variaties en de ontwikkeling van het feest in zijn maatschappelijke context. Daarnaast zal een aparte bundel aan thematische verkenningen worden gewijd, met als doel een aantal dwarsverbanden in hedendaagse feestcultuur te kunnen leggen.

Resultaten in 2003: 1 lezing, 2 artikelen.

Medewerkers: I.L. Stengs (projectleider/uitvoerder), E. Doelman (uitvoerder), J.I.A. Helsloot (uitvoerder), M.L.C. van Zuijlen (documentalist).

Historische feestcultuur in Nederland (2000-2005)

Onderzoek naar de veranderingen in de feestcultuur in Nederland. In dit project wordt de viering van, vooral nationale, kalenderfeesten geplaatst in historisch perspectief (vanaf eind 18e eeuw tot heden). In 2003 heeft de onderzoeksvraag zich nader toegespitst. De probleemstelling betreft een aspect van de feestcultuur: het impliciete of expliciete streven van (belangen)groepen om jaarlijks terugkerende feesten te instrumentaliseren ten bate van bepaalde ideële doelstellingen. Deze problematiek wordt onderzocht aan de hand van onderscheiden soorten kalenderfeesten of elementen daarvan, waarin het aspect 'ideologie' aanwezig is: enerzijds de (feest)dagen 'in het teken van' een bepaald idee of ideaal (zoals moederdag,ierendag) en anderzijds feesten waarbij figuren uit de pedagogische 'lagere mythologie van de burgerij' (paashaas, Zwarte Piet, kerstman) een rol spelen.

Resultaten in 2003: 3 lezingen, 1 artikel.

Medewerkers: J.I.A. Helsloot (projectleider; uitvoerder), E. Doelman (uitvoerder).

Materiële cultuur

Cultural Exchange in Europe 1400-1700 (1999-2003)

Dit project betreft een door vier teams (circa vijftien onderzoekers) uitgevoerd Europees comparatief onderzoek dat zich richt op processen van cultuurcontact op het gebied van zelfpresentatie, kleding, lichamelijke en materiële cultuur. Het team 'Man and the Exchange of Material Goods' wordt geleid door Roeck (Zürich) en Roodenburg. Het project wordt gefinancierd door de European Science Foundation. Het eindresultaat zal bestaan uit vier bundels, te verschijnen bij Cambridge University Press, waarvan er een door Bernd Roeck en Herman Roodenburg wordt geredigeerd.

Resultaten in 2003: in dit laatste jaar van het project werden de definitieve versies ingeleverd voor de te verschijnen bundel. Op 10 en 11 oktober vond in Parijs een laatste 'summit meeting' plaats ter voorbereiding van de eindpublicatie.

Medewerkers: B. Roeck (projectleider Universiteit Zürich), H.W. Roodenburg (projectleider).

Kleedgedrag en lichamelijke in Nederland, 1850 tot heden (2002-2005)

Het project richt zich op de Nederlandse samenleving vanaf circa 1850 tot heden, waarbij enerzijds de vervlochtenheid van kleedgedrag en dagelijkse omgangsvormen, zoals ze gepraktiseerd werden en worden onder de hogere klassen, zal worden getraceerd aan de hand van uiteenlopende bronnen. Hoe werd en wordt men geacht zich letterlijk en figuurlijk in deze kringen te bewegen en aan welke bewuste en onbewuste modellering is het lichaam onderworpen, ter 'distinctie' van lagere maatschappelijke groeperingen als boeren en arbeiders? Wezenlijk hierbij is de beeldcultuur: de samenhang van beeldende kunst en reclamemateriaal. Anderzijds zal worden nagegaan in hoeverre het exotiserende, al of niet negatieve beeld van boeren en arbeiders als het tegenbeeld van het kleedgedrag en de omgangsvormen onder de elite mag worden gekarakteriseerd. Wegens afronding van nog lopende projecten start dit project in september 2004.

Medewerker: H.W. Roodenburg.

Migratie en materiële cultuur (2000-2006)

Onderzoek naar de relatie tussen materiële cultuur en etnische identiteit. Het project onderzoekt de rol van huisraad en huisinrichting bij de constructie van etnische identiteiten onder verschillende migrantengroepen. In hoeverre oriënteren de diverse groepen zich bij de inrichting van hun woonhuis op het land van herkomst? In hoeverre is er sprake van verschillen tussen groepen migranten, binnen de groepen en tussen generaties? Sinds 2002 project in samenwerking met SISWO.

Resultaten in 2003: veldwerk door OïO's en diverse stagiaires, opbouw data- en literatuurarchief.

Medewerkers: H.C. Dibbits (projectleider Meertens /uitvoerder), K. Roukens (projectleider SISWO/uitvoerder SISWO), C. Bouw (SISWO), H.G. de Gier (SISWO).

Migratie en materiële cultuur, de interieurs van Turkse migranten en hun nakomelingen in Nederland (2003-2007) Deelproject van 'Migratie en materiële cultuur'.

In dit promotieonderzoek wordt gekeken naar de rol van materiële zaken in de sociale positionering van Turkse immigranten en hun nakomelingen in Nederland. Daarbij wordt de aandacht vooral gericht op de decoratie van woningen. Bovendien worden etniciteit, religie en sociaal-economische status centraal gesteld. De belangrijkste onderzoeksdata worden verzameld via interviews en foto's in de interieurs van de informanten.

Resultaten in 2003: twee pilots, uitwerking onderzoeksopzet, 1 lezing, 1 artikel.

Medewerkers: H. van der Horst (promovendus), H.C. Dibbits (begeleider), G.W.J. Rooijackers (begeleider/promotor), J.T. Sunier (copromotor Fac. der Maatschappij- en gedragswetenschappen, UvA).

Orale cultuur

Heruitgave Antwerps liedboek (2002-2004)

Het Antwerps liedboek (1544) is een van de belangrijkste bronnen voor het Nederlandse lied, zowel voor het wereldlijke lied van de zestiende eeuw als voor de conceptie van het volkslied in de negentiende en twintigste eeuw. Daarom is een moderne teksteditie noodzakelijk. Resultaten

in 2003: tekst- en muziekgave plus het bijbehorende commentaar werden voltooid.

Medewerker: L.P. Grijp.

Liedblad en smartlap: de populariteit van het 'populaire' lied (2001-2006)

Dit promotieonderzoek behandelt de positie van enkele vormen van het populaire lied in Nederland - de smartlap en het levenslied - en de factoren die daarbij een rol spelen. Het onderzoek richt zich met name op de late 19e en de 20e eeuw. Twee centrale foci zijn: de omslag aan het einde van de 19e eeuw van volksvermaak naar amusementsindustrie, en de jaren negentig van de 20e eeuw toen de culturele elite de smartlap omarmde. Centraal staat de herkomst van de betrokkenen, de performance (het samenspel van zanger en publiek) en de attitude van de betrokkenen en buitenstaanders. Er wordt zowel naar de professionele zangers als naar het circuit van amateurs gekeken. Het onderzoek spitst zich toe op de amateuristische zangcultuur (smartlappenkoren) en daaraan gerelateerde verschijnselen als smartlappencafés, -competities, etc. Door vermindering van werkuren van de onderzoeker is de duur van het project met een jaar verlengd.

Resultaten in 2003: 1 gastcollege.

Medewerkers: M.J. de Bruin (promovendus), L.P. Grijp (begeleider/promotor).

Muziek op het Nederlands toneel van de zeventiende eeuw (1999-2003)

In het zeventiende-eeuws toneel werd op allerlei manieren muziek voorgeschreven, in alle dramatische genres en in het werk van bijna alle toneelschrijvers (gezongen koren en reien, aparte liederen, instrumentaal spel en dansen en balletten). Bij de bestudering van het Nederlands renaissance-toneel is met dit verschijnsel totnogtoe nauwelijks rekening gehouden. Doel van het promotieonderzoek is het achterhalen van de zeventiende-eeuwse conventies voor het gebruik van toneelmuziek. Project in samenwerking met: UFSIA; medegefinancierd door NWO-VNC.

Resultaten in 2003: het manuscript van de dissertatie is voltooid en door de betreffende commissie goedgekeurd. De promotie zal plaatsvinden in mei 2004.

Medewerkers: N.H.H. Veldhorst (promovendus), L.P. Grijp (begeleider/co-promotor), M. Spies (promotor VU).

Onder de Groene Linde (1992-2005)

Uitgave van verhalende, mondeling overgeleverde liederen (verzameld in de periode van circa 1950 tot 1975 door Will Scheepers en Ate Doornbosch) en onderzoek naar de herkomst van de liederen alsmede naar de overeenkomsten en verschillen met schriftelijk overgeleverde liederen en volksverhalen. Het betreft de afronding van deel vier dat liederen zal bevatten over sociale verschillen tussen geliefden, en de ontwikkeling van nieuwe uitgaven.

Resultaten in 2003: redactie van deel vier.

Medewerker: M.B.G. van Dijk.

Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur (2002-2005)

Dit project onderzoekt het concept 'Van Hadewijch tot Hazes', waarmee is bedoeld dat er van de Middeleeuwen tot het heden een doorgaande lijn is te trekken van een liedcultuur waarin zangers en luisteraars enerzijds nieuwe liederen maken, presenteren en consumeren, en anderzijds oude liederen hernemen, veranderen of van nieuwe betekenissen voorzien.

Resultaten in 2003: 3 artikelen, 3 lezingen, 1 cd.

Medewerker: L.P. Grijp.

Verhaalrepertoires en vertelcultuur (1995-2005)

Onderzoek naar de vertelcultuur in Nederland, en naar de verhaalrepertoires van individuele personen en groepen in de huidige (multiculturele en pluriforme) samenleving.

Resultaten in 2003: 2 artikelen, 3 lezingen, enkele webpagina's.

Medewerker: Th. Meder.

Vertellingen van de Nieuwe Tijd (2001-2005)

Onderzoek naar verhalen in een specifieke richting binnen de new-age beweging, rond buitenaardse intelligentie, UFO's, 'goden als kosmonauten', graancirkels, en alle opvattingen die daarmee samenhangen, bijvoorbeeld over energieën, de schepping en de eindtijd. Dit alles in de context van de heropleving van het spirituele denken, en de brede culturele revival van volksverhaal en 'fantasy'. De verhalen staan gedeeltelijk in de traditie van de moderne sagen, maar onderscheiden zich daarvan doordat ze aansluiten bij een holistisch wereldbeeld en een esoterische kosmologie. De verhalen en hun samenhang zijn ook per individu ver-

schillend: ieder construeert met verhalen het wereldbeeld dat het best bij hem of haar past; de centrale onderzoeksvragen luiden dan ook: wie gelooft en vertelt wat en waarom?

Resultaten in 2003: 2 lezingen, 1 artikel, webpagina's.

Medewerker: Th. Meder.

26

Onderzoek in een graancirkel op 26 juli 2003 in Ketelhaven (Flevoland). Verhaal-onderzoeker Theo Meder (links) van het Meertens Instituut maakt geluidsopname van de bevindingen van de 'cereologen', onder wie Robert Boerman (rechts) van het Dutch Crop Circle Archive en de Stichting Ptah. Boerman zoekt hier onder meer naar sporen van mechanische druk en naar verlengde en ontplofte groeiknoppen in de graanhalmen. Foto © Merie de Jong.

Het vroeg-moderne en moderne volksverhaal en -lied (2002-2005)

De invoer van en het onderzoek naar vroeg-modern volksverhaalmateriaal. Voor de verhalenbundel worden zestiende- en zeventiende-eeuwse klucht- en anekdotenbundels bewerkt. Daarnaast zal voor het project Onder de Groene Linde onderzoek worden verricht met betrekking tot de historische elementen in 'moderne' liederen. Deelproject van 'De Nederlandse Volksverhalenbank'.

Resultaten in 2003: invoer van volksverhalen uit 'Een nuyeuwe klucht boeck'
Medewerker: W.T.J.M. Kuiper.

Religieuze cultuur

Detraditionalisering en normalisering van nieuwe vormen van religiositeit in de hedendaagse Nederlandse samenleving (2001-2006)

Het onderzoek bestaat uit een algemeen, meer theoretisch, historisch-sociologisch gedeelte en een empirisch gedeelte. Het algemene onderzoek is gericht op het proces van detraditionalisering van de Nederlandse samenleving vanaf het einde van de 19e eeuw tot heden, en de daarmee in verband staande opkomst en geleidelijke normalisering van nieuwe vormen van religiositeit. Betoogd wordt dat de nieuwe, alternatieve spiritualiteit elementen bevat die erop gericht zijn de individuele verbeeldingskracht te stimuleren en te leiden, zodat het persoonlijke verhaal ('narrative') en een bepaald spiritueel verhaal mentaal samengevoegd worden en leiden tot een re-sacralisering van de persoonlijke belevingswereld. Het empirisch onderzoek richt zich op nieuwe vormen van religiositeit die in de huidige detraditionalisering van de Nederlandse samenleving naar voren komen: het neo-paganisme, met name moderne hekserij, en alternatieve spiritualiteit binnen het moderne management. Deze verschijnselen wijzen op een zekere normalisering van alternatieve religiositeit binnen de hedendaagse Nederlandse samenleving. Project in samenwerking met Afdeling Culturele Antropologie, KUN. Resultaten in 2003: 1 artikel, 9 lezingen, 1 conferentiepanel. Medewerker: M. Ramstedt.

27

'Moderne devoties'. Personen en patronen in Nederland en Europa. Comparatief-etnologische verkenningen naar sacraliteitsverschuivingen en processen van individualisering van religiositeit aan het begin van de 21e eeuw. (2000-2005)

Een comparatief onderzoek naar hedendaagse 'deviante' devoties en culten en de daarmee samenhangende processen met betrekking tot individualisering en privatisering van religiositeit. Het onderzoek focust op hedendaagse devotionele en religieuze uitingen in Nederland en enkele andere Europese landen, en analyseert de ontwikkelingen ten aanzien van deze religieuze verschijningsvormen in internationaal perspectief. Centraal staan daarbij de (constructie van) nieuwe devoties rond verschijningen, zieners en 'heilige' personen in de marge van de christelijke religies, in het bijzonder van de rooms-katholieke kerk. Onderzocht wordt in hoeverre individuele verschijningen en devoties gezamenlijk een katalysator vormen in het ontstaan van een brede nieuwe religieus-spirituele

beweging. Project in samenwerking met: prof.dr. M. Maciotti (Sapienza, Rome).

Resultaten in 2003: 1 artikel, 1 lezing.

Medewerker: P.J. Margry.

Strategische en informele modellen van heiligheid: gepersonaliseerde heiligheid aan het begin van de 21e eeuw (2000-2005)

Onderzoek naar de variatie in formele en informele heiliging en, in relatie daarmee, de meer formele heiligingsprocessen binnen de rooms-katholieke kerk en de daarmee samenhangende strategieën aan het einde van de 20e en het begin van de 21e eeuw. Hoe verhouden deze ontwikkelingen zich tot een steeds bredere tendens naar informele en niet-confessionele heiliging, toe-eigening en persoonlijke zelfheiliging in de samenleving, en wat is daarbij de betekenis van de rol van niet-confessionele heilige personen en martelaren? Het onderzoek is gericht op heiligen en geheiligde idolen en personen in het algemeen, en in Nederland in het bijzonder. Project in samenwerking met: Titus Brandsma Instituut, Nijmegen, Roma Tre Universiteit, Italië.

Resultaten in 2003: 1 artikel en 3 lezingen.

Medewerker: P.J. Margry.

Overige projecten

Visuele Cultuur (2003-2006)

Met dit pilotproject wordt een theoretische en methodologische ontwikkeling beoogd van een nieuwe onderzoekslijn 'Visuele Cultuur'. Visuele cultuur is namelijk nog nauwelijks onderwerp geweest van systematisch ethnologisch onderzoek. Er moet meer aandacht komen voor de precieze rol van visuele representatie in het dagelijks leven en de betekenisvolle wijze waarop mensen omgaan met visuele cultuur. Een pilotproject moet antwoord gaan geven op de vraag hoe dit onderzoek theoretisch en methodologisch gestalte moet gaan krijgen binnen de kaders van nieuwe ethnologische onderzoeksvelden na 2005.

Resultaten in 2003: 1 gastcollege, 1 recensie.

Medewerker: E.M. Efting Dijkstra.

Onderzoekers

Bruin, M.J. de

ONDERWIJS

- Gastcollege Smartlappen, in cursus Nederlandse muziek- en liedcultuur, UU, Muziekwetenschap, BA, 24-10-2003.

BESTUUR

- Meertens Instituut, websitecommissie, lid, vanaf 2001.

Dibbits, H.C.

RECENSIES

- Dibbits, H.C. (2003) Recensie van: M. Westerman (ed.), *Art&Home. Dutch Interiors in the Age of Rembrandt*. (Denver, 2001). *De Zeventiende Eeuw* 19 (2), 258-259.

OVERIGE PUBLICATIES

- Dibbits, H. & P.J. Margry (2003) 'Alledaagse Cultuur.' In Dolph Kohnstamm & Elly Cassee [red.] *Nieuw Cultureel Woordenboek. Encyclopedie van de algemene ontwikkeling*. Anthos, Amsterdam, 493-506.

LEZINGEN

- 'De boedelbeschrijving als gesloten vondst.' Symposium Archeologie & Theorie, Vrije Universiteit, Amsterdam, 10-01-2003. (*Databank materiële cultuur*)
- 'Migratie en Materiële Cultuur. Overdenkingen bij de start van een groot onderzoeksproject.' Culturele diversiteit in Cultureel Erfgoed, Brussel, België, 28-03-2003. (*Migratie en materiële cultuur*)
- 'Migratie en Materiële cultuur. De interieurs van twintigste-eeuwse migranten en hun nakomelingen.' Plenaire bijeenkomst van de werkgroepen van het project Cultureel Erfgoed Minderheden, Meertens Instituut, Amsterdam, 11-04-2003. (*Migratie en materiële cultuur*)

PROMOVENDI

- Begeleider/copromotor van H. van der Horst (Meertens Instituut/NWO).
- Begeleider/copromotor van J. Messing (Siswo/NWO).

ONDERWIJS

- Masterclass Lombok 'Een andere kijk op de gekleurde wijk', Kenniscentrum Grote Steden en NWO, masterclass, 13-03-2003 t/m 19-03-2003.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Sabine Becker (UVA, Maatschappij- en Gedragswetenschappen, cultuursociologie). Van 06-01-2003 t/m 31-07-2003. Stage-

onderzoek: Chinese Nederlanders en hun interieurs.

- Begeleider van Shona Dickson (Erasmus Universiteit Rotterdam, Letteren, Maatschappijgeschiedenis). Van 21-07-2003 t/m 01-11-2003. Stageonderzoek: Marokkaanse Nederlanders en hun interieurs.

BESTUUR

- Studiegroep boedelbeschrijvingen, secretaris, vanaf 01-01-1992.
- Koninklijk Oudheidkundig Genootschap, Rijksmuseum Amsterdam, Commissie Atlas Zeden en Gewoonten, Atlas Zeden en Gewoonten, lid, vanaf 01-01-1999.
- Meertens Instituut, OC, lid, 13-03-2000 t/m 13-03-2003.
- Cultureel Erfgoed Minderheden (Min. van OCW en binnenlandse zaken/ NMV), Werkgroep migratiegeschiedenis, lid, 11-2001 t/m 2004.
- Meertens Instituut, CSB, lid, 01-05-2002 t/m 01-05-2004.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-04-2001), tijdschrift *Textiel Historische Bijdragen*, verschijnt een keer per jaar.
- Redacteur (vanaf 01-01-2003), tijdschrift *Cultuur. Tijdschrift voor etnologie (in oprichting)*, verschijnt twee keer per jaar.

Dijk, M.B.G. van

LEZINGEN

- 'Sint Maarten, Sint Maarten. Over de samenhang tussen Sint Maarten-, Sinterklaas-, bedel- en kinderliederen.' Jaarvergadering Vereniging van Vrienden Martinikerk, Groningen, 29-03-2003.

Doelman, E.

LEZINGEN

- 'De boedelbank van het Meertens Instituut.' Werkcollege Materiële Cultuur, Vrije Universiteit/Meertens Instituut, Amsterdam, 14-10-2003.
- 'Een dag voor alles en iedereen. De plaats van de themadag op de kalender.' Wetenschapsdag, Meertens Instituut, Amsterdam, 19-10-2003.
- 'Genealogie en Regionale Geschiedenis. Boedelbeschrijvingen als bron.' Nederlandse Genealogische Vereniging, Den Helder, 28-11-2003.

Efting Dijkstra, E.M.

RECENSIES

- Efting Dijkstra, E.M. (2003) *Image and Critique: Image - Thought - Text: An International Conference for Theorists and Practitioners*. Recensie van Sunil

Manghani, Image and Critique: Image - Thought - Text: An International Conference for Theorists and Practitioners (Nottingham, 2003). *Nieuwsbrief werkgroep Visuele Cultuur* 3 (2), 2-3.

LEZINGEN

- 'Fieldwork USA: Decoy Case Study.' Universiteit van Amsterdam i.s.m. het Meertens Instituut, Amsterdam, 21-10-2003. (*Het dier als ritueel rekwisiet*)

ONDERWIJS

- College 'Historische Antropologie van het Beeld', Katholieke Universiteit Leuven, Geschiedenis, MA, 03-04-2003.

BESTUUR

- Huizinga Instituut, Stuurgroep van de Werkgroep Visuele Cultuur; lid, vanaf 13-05-2002.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-01-2003), tijdschrift *Cultuur. Tijdschrift voor etnologie* (*in oprichting*), verschijnt twee keer per jaar.
- Redacteur (vanaf 01-10-2003), tijdschrift *Nieuwsbrief Werkgroep Visuele Cultuur*, verschijnt 2x per jaar.

Grijp, L.P.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Grijp, L.P. (2003) 'Van Druyven-tros tot Gedenck-clanck. Muzikale aspecten van de rederijkerij.' In Bart Ramakers [red.] *Conformisten en rebellen. Rederijerscultuur in de Nederlanden (1400-1650)*. Amsterdam University Press, Amsterdam, 271-285. (*Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur*)
- Grijp, L.P. (2003) 'Muziek bij Haarlems satire en vermaak.' In Pieter Biesboer & Martina Sitt [red.] *Satire en vermaak. Schilderkunst in de 17e eeuw: Het genrestuk van Frans Hals en zijn tijdgenoten 1610-1670. Catalogus Frans Halsmuseum*. Waanders en Frans Halsmuseum, Zwolle en Haarlem, 51-61. (*Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur*)

OVERIGE PUBLICATIES

- Grijp, L.P. (2003) 'Eigenheimers en meezingers. De muzikale taalkeuze van Nederland.' In: Jan Stroop [red.] *Waar gaat het Nederlands naartoe? Panorama van een taal*. Bert Bakker, Amsterdam, 45-52.
- Grijp, L.P. (2003) 'De Vondel van Friesland. Taalkunstenaar Gysbert Japix (1603-1660) grootscheeps herdacht.' *Tijdschrift voor Oude Muziek* 18 (4), 20-23. (*Dialectrenaissance*)
- Grijp, L.P. (2003) 'Het zeemansleven in catsiaanse alexandrijnen. 't

Volmaeckte en Toe-geruste Schip van Willem Schellinger.' *Tijdschrift voor Oude Muziek* 18 (3), 16-19. (*Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur*)

CD'S

- Grijp, L.P.(2003) *Gysbert Japix: Lieten/ Lieder*. Audio-cd. Globe, Castricum. (GLO, nr. 6055)
- Grijp, L.P.(2003) *Peeckelharing. Muziek rondom Frans Hals / Musik rundum Frans Hals / Music around Frans Hals*. Audio-cd. Globe, Castricum. (GLO, nr. 6056)

LEZINGEN

- 'Het gezongen lied in de literatuur.' Symposium Mondige jeugdliteratuur, Universiteit van Tilburg, Tilburg, 15-01-2003. (*Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur*)
- 'Het lied van Heer Halewijn.' HOVO, Utrecht, 26-02-2003. (*Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur*)
- 'Het volkslied in de Nederlandse muziek.' Rotaryclub Utrecht, Utrecht, 07-03-2003. (*Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur*)
- 'De Friese Nachtegaal.' Symposium De Friese cultuur in de eeuw van Gysbert Japix, werkgroep De zeventiende eeuw, Fryske Akademy, Leeuwarden, 28-08-2003. (*Dialectrenaissance*)

PROMOVENDI

- Begeleider/promotor van M.J. de Bruin (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van N.Veldhorst (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van J. van Dongen (Universiteit Utrecht, Muziekwetenschap).

ONDERWIJS

- Gastcollege Muziek in de Gouden eeuw, IMLOS, Utrecht, 21-01-2003.
- Gastcollege Nederlands muziekleven, UvA, Muziekwetenschap, 07-04-2003.
- Introductiecollege Muziekwetenschap over de Dodendans, UU, studierichting Muziekwetenschap, Propedeuse, 03-09-2003.
- Nederlandse muziek- en liedcultuur, UU, studierichting Muziekwetenschap, BA, 12-09-2003 t/m 14-11-2003.

BESTUUR

- Stichting Camerata Trajectina, voorzitter, 01-01-1986 t/m 01-12-2003.
- Meertens Instituut, Redactieraad, lid, vanaf 01-01-2000.
- Nederlands Muziekinstituut, Den Haag, Artistieke commissie, lid, 01-01-2002 t/m 31-12-2003.

Helsloot, J.I.A.

OVERIGE PUBLICATIES

- Helsloot, J.I.A. (2003) 'Sinterklaas - altijd anders.' In Robert Nijssen et al [red.] *Sint Nicolaasgenootschap Nederland 1993-2003*. Sint Nicolaasgenootschap Nederland, Rotterdam, 96-103. (*Historische feestcultuur in Nederland*)
- Helsloot, J.I.A. (2003) 'Gezellig griezelen. Halloween in Nederland.' *Respons* 6, 23-32. (*Feestcultuur in Nederland*)

LEZINGEN

- 'Sinterklaas en Kerstmis in Nederlands-Indië, c. 1870-1941.' Pasar Malam Besar, Den Haag, 22-06-2003, Voorburg; 19-10-2003, Leidschendam; 07-11-2003. (*Historische feestcultuur in Nederland*)
- 'Nikolausfest und nationale Identität in Holland.' Deutsches Institut, Abteilung Kulturanthropologie/Volkskunde, Johannes Gutenberg-Universität Mainz, Mainz, Duitsland, 17-12-2003. (*Historische feestcultuur in Nederland*)

Horst, H. van der

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Horst, H. van der (2003) 'Multicultural theming: Pacifying essentialising and revanchist effects.' In Markus Reisenleiter & Susan Ingram [red.] *Placing history; themed environments, urban consumption and the public entertainment sphere*. Turia+Kant, Wenen, 175-200. (Kultur Wissenschaften, nr. 7)

RECENSIES

- Horst, H. van der (2003) Recensie van: Sako Musterd en Henk Ottens, *Strijd om de stad; sociale en economische integratie in de stedelijke samenleving* (Assen, 2002). In: *Stedenbouw en Ruimtelijke ordening* 84 (4), 66-67.

OVERIGE PUBLICATIES

- Horst, H. van der & A. Ouwehand & A. Haars (2003) 'De praktijk van multicultureel bouwen.' *Tijdschrift voor de Volkshuisvesting* 9 (1), 33-38.
- Horst, H. van der & P. Breek (2003) 'EasyCity: creatief commentaar op de hedendaagse stad.' *Vitale Stad* 6 (2), 10-12.
- Horst, H. van der & J. Messing (2003) 'Bij Marokkanen zijn de gordijnen dicht.' *Agora* 19 (4), 14-16. (*Migratie en materiële cultuur*)

LEZINGEN

- 'It's not Dutch to close the curtains.' Visual symbolism on the threshold between the public and the private realm in a multi-ethnic neighborhood

in the Netherlands. International Visual Sociology Association, Southampton, Engeland, 09-07-2003. (*Migratie en materiële cultuur*)

- 'Is there room for ethnic self representation in multiculturalism: examples drawn from festivals and neighborhood initiatives.' Civic engagement and identity politics of particularly underrepresented migrants, Metropolis, Wenen, Oostenrijk, 16-09-2003. (*Migratie en materiële cultuur*)
- 'Multicultureel bouwen.' Bouwen en wonen, ISIM/ Felix Meritis, Amsterdam, 23-10-2003. (*Migratie en materiële cultuur*)
- 'Material culture of poverty.' Etnologisch Colloquium, Meertens Instituut en UvA, Amsterdam, 09-12-2003. (*Migratie en materiële cultuur*)

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Eefke Verheij (UvA, FMG, sociologie). Van 16-04-2003 t/m 16-07-2003. Stageonderzoek: Turkse jongeren en hun interieurs.
- Begeleider van Shona Dickson (Erasmus Universiteit Rotterdam, Letteren, Maatschappijgeschiedenis). Van 21-07-2003 t/m 01-11-2003. Stageonderzoek: Marokkaanse Nederlanders en hun interieurs.

Kuiper, W.T.J.M.

OVERIGE PUBLICATIES

- Kuiper, Willem (2003) 'REMLT, Repertorium van Eigennamen in Middel-nederlandse Literaire Teksten, beschikbaar op Internet'. *Neder-L, Elektronisch tijdschrift voor de neerlandistiek*. (januari b), 0301.19, Internet: <http://www.neder-l.nl>.
- Kuiper, Willem (2003) 'In memoriam Francis Lulofs, filoloog en Reynaert-onderzoeker'. *Tiecelijn* 16 (4), 262-264.

LEZINGEN

- 'Een digitale droom'. SLOC 2003, Multimedia in de Letteren, Maastricht, 13-06-2003.
- 'De digitale dimensie'. Nieuwste computertoepassingen in de neerlandistiek, Landelijke Vereniging van Neerlandici, Leiden, 13-12-2003.

BESTUUR

- Musick's Monument, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-2000.
- Stichting Uitgaven Neerlandistiek, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-2000.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-01-1993), *Neder-L, Elektronisch tijdschrift voor de neerlandistiek*, elektronisch tijdschrift, verschijnt 3x per maand. Internet: <http://www.neder-l.nl>.
- Eindredacteur Hardware. Info on-line (vanaf 01-01-2000), *Hardware.Info*,

elektronisch tijdschrift, verschijnt dagelijks.
Internet: <http://www.hardware.info/>.

Margry, P.J.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELLEN IN BUNDEL

- Margry, P.J. & H. te Velde (2003) 'Contested Rituals and the Battle for Public Space: the Netherlands.' In Christopher Clark & Wolfram Kaiser [red.] *Culture Wars: Secular-Clerical Conflict in Nineteenth-Century Europe*. Cambridge University Press, Cambridge, 129-151/347-350.
- Margry, P.J. (2003) 'Persoonlijke Altaren en Private Heiligdommen. De creatie van sacrale materiële cultuur als resultante van geïndividualiseerde religiositeit.' In: A.L. Molendijk [red.] *Materieel Christendom. Religie en materiële cultuur in West-Europa*. Verloren, Hilversum, 51-78. (*Moderne devoties*)
- Margry, P.J. (2003) 'De "Germaanse erfenis". Een deconstructie van "inheemse" mythologieën over de invloed van de voor-christelijke religieuze cultuur op de christelijke.' In O. Rieter [red.] *Inheemse erfenis. Continuïteit en discontinuïteit in de geschiedenis*. NCV, Utrecht, 24-40.
- Margry, P.J. & C. Caspers (2003) 'Cults and pilgrimage sites in the Netherlands.' In: Graham Jones [red.] *Saints of Europe. Studies towards a survey of cults and culture*. Shaun Tyas, Donington, 29-42. (*Bin*)

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELLEN IN TIJDSCHRIFT

- Margry, P.J. & H. te Velde (2003) 'Kulturkampf in Limburg: de strijd over religieuze rituelen in de publieke ruimte.' *De Maasgouw* 122, 118-133.
- Margry, P.J. (2003) 'The Murder of Pim Fortuyn and Collective Emotions. Hype, Hysteria and Holiness in The Netherlands?' *Etnofoor. Antropologisch tijdschrift* 16, 102-127. (*Strategische en informele modellen van heiligheid*)

OVERIGE PUBLICATIES

- Dibbits, H. & P.J. Margry (2003) 'Alledaagse Cultuur.' In: Dolph Kohnstamm & Elly Cassee [red.] *Nieuw Cultureel Woordenboek. Encyclopedie van de algemene ontwikkeling*. Anthos, Amsterdam, 493-506.
- Margry, P.J. (2003) 'De Januskop van de rooms-katholieke kerk. De strijd om de Amsterdamse cultus van de Vrouwe van Alle Volkeren.' *AVÉ. Nieuwsbrief over actuele verschijningen* 3, 68-69. (*Moderne devoties*)

LEZINGEN

- 'Padre Pio als 'moderne heilige': bedrieger of wonderdoener' EUR, Rotterdam, 24-01-2003. (*Strategische en informele modellen van heiligheid*)
- 'De Naald van Sittard oftewel de Kunst van het Pelgrimeren.' Symposium

Spiritueel Sittard, Gemeente Sittard, Sittard, 24-05-2003.

- 'The Rise and Fall of a Political Messiah. A case study on sanctity in profane modern culture.' Saints and Role Models in Christian liturgy, Societas Liturgica, Eindhoven/Veldhoven, 12-08-2003. (*Strategische en informele modellen van heiligheid*)
- 'Pastorale strategieën rond de Zoete Lieve Moeder van 's-Hertogenbosch.' UvT Centrum voor Wetenschap en Levensbeschouwing, Tilburg, 02-10-2003.
- 'The Murder of a Political Dutch Messiah and the Spontaneous Creation of Secular Shrines of Protest and Devotion.' Annual Meeting, American Folklore Society, Albuquerque, USA, 09-10-2003. (*Strategische en informele modellen van heiligheid: gepersonaliseerde heiligheid aan het begin van de 21e eeuw*)
- 'De processiekwestie en de strijd tussen katholieken en protestanten om de openbare ruimte.' Nationale Geschiedenisdag, KNHG, Apeldoorn, 01-11-2003.
- 'Jezüietenstreken: de constructie van mythen en de attributie van bedrog.' Leugens en bedrog in de negentiende eeuw, Werkgroep 19e eeuw, Amsterdam, 22-11-2003.

PROJECTAANVRAGEN

- Oostindie, G.J. & P.J. Margry & H.W. Roodenburg: 'Identity Politics and the Development of Networks among Postcolonial Migrants in the Netherlands.' (2004-2007; 3 postdocs, 1 documentalist), ingediend bij NWO, Programmatisch onderzoek. Niet toegekend.

ONDERWIJS

- Ritualiteit en bedevaart, UvA, Religiestudies, BA, 11-03-2003.
- Pelgrimage en pelgrimsmotieven in de postmoderne samenleving, Studiedagen Lutherse kerk, 30-10-2003.

BESTUUR

- Gemengde Commissie voor Surinaamse archieven, Algemeen Bestuur, secretaris, vanaf 01-06-1991.
- Stichting Hollandse Historische Reeks, Algemeen Bestuur, lid, vanaf 01-06-1994.
- Stichting vrienden Museum Amstelkring Amsterdam, Algemeen bestuur, lid, vanaf 01-06-1996.
- Meertens Instituut Redactieraad, lid, vanaf 01-01-2000.
- Meertens Instituut, Managementteam, lid, vanaf 01-04-2001.
- Volkskundig Overleg, secretaris, vanaf 01-04-2001.

- Stichting Onderzoek Cultuur van het Dagelijks Leven, secretaris, vanaf 01-08-2001.

REDACTIE

- Lid van editorial board (vanaf 2001), tijdschrift *Jaarboek Nederlands Openlucht Museum*, verschijnt jaarlijks.

Meder, Th.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Meder, Th. (2003) 'Fascinatie voor volkstaal en volkscultuur: Gerrit Jacob Boekenooogen (1868-1930)'. In W. van Anrooij & D. Hogenelst & G. Warnar [red.] *Der Vaderen Boek. Beoefenaren van de studie der Middelnederlandse letterkunde*. Amsterdam University Press, Amsterdam, 165-178, 278-280 en 310-3. (*Verhaalrepertoires en vertelcultuur*)

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Meder, Th. (2003) 'Märchen in den Niederlanden.' *Märchenspiegel* 14 (3), 18-20. (*Verhaalrepertoires en vertelcultuur*)

RECENSIES

- Meder, Th. (2003) Recensie van: Theo Schuster 'Bösselkatrien heet mien Swien. Das Tier in der ostfriesischen Kulturgeschichte und Sprache' (Leer, 2001). *Fabula* 44 (3/4), 367-369.

OVERIGE PUBLICATIES

- Meder, Th. (2003) 'Hertovering van de wereld.' *Folia* 56 (28), 18-21. (*Vertellingen van de Nieuwe Tijd*)

LEZINGEN

- 'Harry Potter en de sagen-revival. Of: hoe het traditionele volksverhaalgenre naadloos aansluit bij de moderne zoektocht naar verloren waarden, individuele zingeving en spiritualiteit.' Mondige jeugdliteratuur. Over de raakvlakken tussen jeugdliteratuur en volkscultuur, Universiteit van Tilburg, Tilburg, 15-01-2003; Wetenschapsdag Meertens Instituut, Meertens Instituut, Amsterdam, 19-10-2003. (*Vertellingen van de Nieuwe Tijd*)
- 'De collectie van Frans Foppe (1946-2001) en de Volksverhalenbank op het Meertens Instituut.' Bijeenkomst van nabestaanden en vrienden van verteller en verzamelaar Frans Foppe, Meertens Instituut, Amsterdam, 04-03-2003. (*De Nederlandse Volksverhalenbank*)
- 'Tales of tricks and greed and big surprises. Laymen's views of law in oral narrative.' Learning from lawyer jokes: what do they tell us about the (changing) role of law and lawyers in society, Universiteit van Groningen, Groningen, 27-03-2003. (*Verhaalrepertoires en vertelcultuur*)

- 'Volksverhalen, de verzamelaar G.J. Boekenooogen (1868-1930) en de Volksverhalenbank van het Meertens Instituut.' Bezoek studenten Universiteit van Tilburg, Meertens Instituut, Amsterdam, 31-03-2003. (*De Nederlandse Volksverhalenbank*)
- 'Levensrechte leugens? Over moslimvrees en allochtonenangst in de media.' Sterke verhalen: mediahypes en moderne sagen, Universiteit Leiden, Leiden, 23-10-2003. (*Verhaalrepertoires en vertelcultuur*)

ONDERWIJS

- Masterclass Lombok 'Een andere kijk op de gekleurde wijk', Kenniscentrum Grote Steden en NWO, masterclass, 13-03-2003 t/m 19-03-2003.

BESTUUR

- Meertens Instituut, OC (Onderdeelcommissie), voorzitter/lid, 15-03-2000 t/m 15-03-2006.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-01-2003), tijdschrift *Cultuur. Tijdschrift voor etnologie* (*in oprichting*), verschijnt twee keer per jaar.

Ramstedt, M.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Ramstedt, M. (2003) 'Introduction: Negotiating identities: Indonesian "Hindus" between local, national, and global interests.' In Martin Ramstedt [red.] *Hinduism in Modern Indonesia - A minority religion between local, national, and global interests*. Routledge Curzon, London et al., 1-34.
- Ramstedt, M. (2003) "'Hinduisation'" of Local Discourses in South Sulawesi.' In Martin Ramstedt [red.] *Hinduism in Modern Indonesia - A minority religion between local, national, and global interests*. RoutledgeCurzon, London et al., 184-225.
- Ramstedt, M. (2003) 'The Authority of Mythological Imagination: Trafficking between Fantasy Role Playing Games and Neo-pagan Ritual.' In Marinka Copier & Joost Raessens [red.] *Level-Up: Proceedings of the First International Digital Games Research Conference*. (Artikel op cd-rom bij deze bundel). Universiteit Utrecht, DIGRA, Utrecht, 16.

REDACTIE BUNDEL OF THEMANUMMER

- M. Ramstedt [red.] (2003) *Hinduism in Modern Indonesia - A minority religion between local, national, and global interests*. Routledge Curzon, London et al., 304 p.

RECENSIES

- Ramstedt, M. (2003) Recensie van: Raechelle Rubinstein and Linda H.

Connor (eds.), *Staying Local in the Global Village: Bali in the Twentieth Century* (Honolulu: University of Hawaii Press, 2000). *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde*, 1.

- Ramstedt, M. (2003) Recensie van Jean-Marc de Grave, *Initiation rituelle et arts martiaux. Trois écoles de kanuragan javanais* (Paris: Editions L'Harmattan, 2001). *Anthropos* 2003/2, 561-562.
- Ramstedt, M. (2003) Recensie van Ramseyer, Urs, und I Gusti Raka Panji Tisna (Hrsg.), *Bali. Leben in zwei Welten. Ein kritisches Selbstporträt* (Basel: Museum der Kulturen; Schwabe Verlag, 2000). *Anthropos* 2003/2, 599-601.

CD'S

- Ramstedt, M. (2003) cd-rom bij het boek: *Level-Up: Proceedings of the First International Digital Games Research Conference*. Cd-rom. DIGRA, Utrecht.

LEZINGEN

- "'Detraditionalisation' and the Normalisation of Alternative Spirituality in Contemporary Dutch Society: The Case of Witchcraft in the Netherlands.' TRS-studiebijeenkomst, Afdeling Culturele Antropologie, Vrije Universiteit, Amsterdam, 11-02-2003.
- 'Corporate identity en metaforen.' *Communicatiewetenschappen*, Vrije Universiteit, Amsterdam, 25-04-2003. (*Gedeelde betekenissen van alternatieve spiritualiteit en de corporate identities van Nederlandse ondernemingen*)
- 'Gedeelde betekenissen? Alternatieve spiritualiteit binnen het Nederlandse bedrijfsleven'. COM-onderzoekslunch, Afdeling Cultuur, Organisatie en Management, Vrije Universiteit, Amsterdam, 25-04-2003.
- 'Entangled Political, Spiritual and Economic Interests in the Contact of Indian and Indonesian Hindus'. Workshop on Transnational Exchanges: Bus, Afdeling Cultuur, Organisatie en Management, Vrije Universiteit, Amsterdam, 08-05-2003.
- 'The Authority of Mythological Imagination: Exploring the Boundaries between Modern Witchcraft, Fantasy, and Fantasy Role Play in the Netherlands.' EASR 3rd Congress / IAHR Special Conference, Bergen, Norway, 10-05-2003.
- 'Decentralization and Its Impact on the Indonesian Hindu Community.' International Conference on Decentralization and Its Impact on Local Economy and Society, Yogyakarta, Indonesie, 16-05-2003.
- 'Renungan fungsi antropologi dalam rangka pembangunan masyarakat

- madani.' Universitas Islam Riau, Pekanbaru, Indonesie, 23-05-2003.
- 'Shared Meanings? Assessing the Impact of Holistic, Non-Institutionalized Forms of Self-Spirituality on the Dutch Corporate World.' ASANAS Conference, Open University, Milton Keynes, UK, 31-05-2003.
 - 'The Convergence of Modern Witchcraft, Fantasy and Fantasy Role Play: Cases from the Netherlands.' First International Workshop of the Research project on Neopaganism and the Internet, Religionswissenschaftliches Institut, Universität Heidelberg, Heidelberg, Deutschland, 10-06-2003.
 - 'Alternatieve spiritualiteit binnen het bedrijfsleven.' Seminar Spiritualiteit in organisaties, Afdeling Cultuur, Organisatie en Management, Vrije Universiteit, Amsterdam, 14-10-2003.
 - 'Ostensive Action and the Emotional Authority of Mythological Imagination in Modern Witchcraft and Fantasy Roleplay: Cases from the Netherlands.' School of Anthropology, Queens University, Belfast, UK, 21-10-2003.
 - 'Re-emerging Mythological Imagination: Trafficking between Fantasy Role Playing Games and Neo-paganism.' Level Up International Digital Games Research Conference, Media Instituut, Universiteit Utrecht, Utrecht, 05-11-2003.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van M. Fraaije (vU, Sociaal-Culturele Wetenschappen, Cultuur, Organisatie & Management). Van 01-12-2002 t/m 31-07-2003. Stageonderzoek: Corporate identity en metaforen; Persoonlijke ontwikkeling en alternatieve spiritualiteit bij de rabo-bank.
- Begeleider van V. Obispo (ULeiden, Pedagogische Wetenschappen, Opleiding en Voorlichting in Organisaties). Van 01-12-2002 t/m 30-09-2003. Stageonderzoek: Corporate identity en metaforen; Het nieuwe leren en alternatieve spiritualiteit bij de TPG Post.

BESTUUR

- CSB, Meertens Instituut, lid, vanaf 01-05-2003.

Roodenburg, H.W.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Roodenburg, H.W. (2003) 'Introduction.' In H.W. Roodenburg et al. [red.] *Het exotische verbeeld 1550-1950. Boeren en verre volken in de Nederlandse kunst/Picturing the Exotic 1550-1950. Peasants and Outlandish People in Netherlandish Art.* Waanders Uitgevers, Zwolle, 7-13. (Nederlands Kunst-historisch Jaarboek/Netherlands Yearbook of Art, 53)

- Roodenburg, H.W. (2003) 'Volkskunde, vaderlandsliefde en levensverhalen. Een inleiding.' In B. Henkes & H.W. Roodenburg [red.] *Volkskunde, vaderlandsliefde en levensverhalen*. Uitgeverij Verloren, Hilversum, 129-142. (Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis, 29)
- Roodenburg, H.W. (2003) 'Historical proverb scholarship in Flanders and the Netherlands.' In M.A. Meadow & A. Fleurkens [red.] *Symon Andriessoon. Duytsche Adagia ofte Spreecwoorden. In Facsimile, Transcription of the Dutch Text and English Translation*. Uitgeverij Verloren, Hilversum, 9-13.

REDACTIE BUNDEL OF THEMANUMMER

- Jan de Jong et al [red.] (2003) *Het exotische verbeeld. Boeren en verre volken in de Nederlandse kunst*. Waanders Uitgevers, Zwolle, 304 p. (Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek, (2002), jrg. 53)
- H.W. Roodenburg & B. Henkes [red.] (2003) *Volkskunde, vaderlandsliefde en levensverhalen*. Uitgeverij Verloren, Hilversum, 255 p. (Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis, 29/2)

LEZINGEN

- 'Het VNC-project Volkskunde in Vlaanderen en Nederland: een terugblik.' Symposium VNC bij zijn tienjarig bestaan, Vlaams-Nederlands Comité, Antwerpen, België, 15-01-2003.
- 'Microgeschiedenis en historische antropologie.' Microhistory/History from Below, Huizinga-Instituut, Amsterdam, 07-04-2003.

PROJECTAANVRAGEN

- Oostindie, G.J., P.J. Margry & H.W. Roodenburg: 'Identity Politics and the Development of Networks among Postcolonial Migrants in the Netherlands.' (2004-2007; 3 postdocs, 1 documentalist), ingediend bij NWO, Programmatisch onderzoek. Niet toegekend.

PROMOVENDI

- Begeleider van A. van Meeteren (Erasmus Universiteit Rotterdam).

ONDERWIJS

- Historische antropologie van de Nederlanden 1550 tot heden, Katholieke Universiteit Leuven, Geschiedenis, MA, 16-02-2003 t/m 01-06-2003.
- Historische Antropologie, UvA, Culturele Studies, MA, 07-04-2003.

BESTUUR

- Meertens Instituut, CSB (Commissie Strategie en Beleid), 01-05-2000 t/m 01-05-2003, voorzitter 15-09-2003 t/m 31-01-2004.
- Huizinga-Instituut, werkgroep Visuele Cultuur, voorzitter, 01-01-2001 t/m 01-05-2003.
- SIEF (Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore, secretaris, 27-

04-2001 t/m 27-04-2004.

- Meertens Instituut, Stichting Meertens Externe Activiteiten, voorzitter, vanaf 01-01-2002.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 1992), tijdschrift *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek*, verschijnt jaarlijks.
- Redacteur (vanaf 1997), tijdschrift *Studies in Netherlandish Art and Culture*, verschijnt gemiddeld twee keer per jaar.
- Redactieraad (vanaf 01-01-2001), tijdschrift *Gesture*, verschijnt 2x per jaar.
- Redacteur (vanaf 01-10-2003), tijdschrift *De Achttiende Eeuw*, verschijnt twee maal per jaar.

42

Rooijackers, G.W.J.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Rooijackers, G.W.J. (2003) 'Landschap uit reststoffen.' In Stijn van Diemen [red.] *Emmapark. Het geheim van het begrijpelijke. Tel Design 1962-2002*. Tel Design, 's-Gravenhage, 9-34.
- Rooijackers, G.W.J. (2003) 'Brabantbeelden. Coppens en het universum van zijn dingen.' In Ernst van Raaij [red.] *Lessen voor het oog. De fotografie van Martien Coppens*. SUN, Amsterdam, 16-35.
- Rooijackers, G.W.J. (2003) 'Outsider-collections and heritage.' In Patrick Allegaert [red.] *Symposium Outsiders, Museum Dr. Guislain, Gent 24/4 - 26/4 2003*. Museum Guislain, Gent, 106-131.
- Rooijackers, G.W.J. (2003) 'Buiten de boot. Het weefsel van een lokale samenleving.' In Jan van de Voort [red.] *Klederpracht. De drachten van Vlaardingen en Vlaarding-Ambacht met bestandscatalogus*. Aprilis, Zaltbommel, 6-28.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Rooijackers, G.W.J. (2003) 'Erfgoed en authenticiteit. Wachten op de eerste electriciteitsmast.' *Erfgoed van Industrie en Techniek. Vlaams-Nederlands tijdschrift* 12 (1), 2-21.
- Rooijackers, G.W.J. (2003) 'Snackbar Van Gogh.' *Jong Holland. Kunst na 1850* 19 (1), 27-39.

RECENSIES

- Rooijackers, G.W.J. (2003) Recensie van: P. Lefèvre & Ch. Dierick (eds.), *Forging a New medium. The Comic Strip in the Nineteenth Century* (Brussel, 1998). In *Volkskunde* 104 (2), 258-259.

OVERIGE PUBLICATIES

- Rooijakkers, G.W.J. (2003) 'In memoriam Harrie Franken (1937-2003): *Brabants heem* 55 (2), 83-85.
- Rooijakkers, G.W.J. & C.G.W.P. van der Heijden (2003) 'Van bedelarij tot erfgoed.' *NRC Handelsblad*, 6-1-2003.
- Rooijakkers, G.W.J. & C.G.W.P. van der Heijden (2003) 'Sint Piter en Hantsje Pik.' *NRC Handelsblad*, 21-2-2003.
- Rooijakkers, G.W.J. & C.G.W.P. van der Heijden (2003) 'Traditionele milieuvervuiling.' *NRC Handelsblad*, 18-4-2003.
- Rooijakkers, G.W.J. & C.G.W.P. van der Heijden (2003) 'Feestelijk baldadig.' *NRC Handelsblad*, 6-6-2003.
- Rooijakkers, G.W.J. & C.G.W.P. van der Heijden (2003) 'De zon aftroeven.' *NRC Handelsblad*, 20-6-2003.

LEZINGEN

- 'De rituele context van het vertellen. Mondige jeugdliteratuur.' Over de raakvlakken tussen jeugdliteratuur en volkscultuur, Universiteit van Tilburg, Tilburg, 15-01-2003.
- 'Religious violence in the early-modern Netherlands.' Second International NOSTER Conference on Religion and Violence, NOSTER, Soesterberg, 21-01-2003.
- 'Religie als alledaags spel.' Academische Kring Tilburg, Tilburg, 22-01-2003.
- 'Etnologie en antropologie: het narcisme van het kleine verschil.' Instituut voor Culturele Antropologie, UvA, Amsterdam, 31-01-2003.
- 'Het geketende lichaam.' De versierde mens II, Teylers Museum, Haarlem, 22-02-2003.
- 'De folklore van het kleine verschil. Lokalisme tussen rivaliteit en stigma in dialecten.' Zevende Nederlandse Dialectendag, Middelburg, 22-03-2003.
- 'Op maat gesneden? Streekdrachten in de Nederlandse cultuur.' Streekdrachten in Nederland: een nieuw documentatie- en informatiesysteem, Nederlands Openluchtmuseum, Arnhem, 28-03-2003.
- 'History from below.' Huizinga-Instituut UvA, Amsterdam, 07-04-2003.
- 'Fabricaties van een fabrieksarbeider. Het universum van een outsider.' Outsiders. Een Europese stand van zaken, Museum Guislain, Gent, België, 26-04-2003.
- 'Mindscapes. The Cultural Biography of Landscape in a Complex World.' Regional Landscapes and Cultural Identity, 17th Meeting of the European Partnership for Sustainability, Vught, 13-06-2003.
- 'Etnologische klassieken: Frazer, Van Gennep en Bausinger.' Onderzoeks-

master Erfgoedstudies UvA, Algemene Cultuurwetenschappen, Amsterdam, 15-09-2003.

- 'Limburgse folklore: volkscultuur tussen spel en structuur.' Universiteit van Maastricht, Maastricht, 26-09-2003.
- 'Rituele depots. De droesem van het leven.' Ketelaarlesing, Nationaal Archief, 's-Gravenhage, 09-10-2003.
- 'Totem en taboe. De culturele biografie van de molenbiotop. Een nieuwe kijk op molens?' De molen in stad en landschap, De Hollandsche Molen, Amsterdam, 07-11-2003.
- 'Rituele loopwerken: paraliturgische tijd.' Vorming tot christen: instrumenten van kerstening, Katholieke Universiteit Nijmegen, Nijmegen, 21-11-2003.

PROJECTAANVRAGEN

- Rooijackers, G.W.J.: 'Dutch Rituals. The Celebration of Time.' (2004-2008; 2 aio, 2 post-doc), ingediend bij NWO, VICI. Niet toegekend.

ORGANISATIE

- Streekdrachten in Nederland: een nieuw documentatie- en informatie-systeem, symposium georganiseerd door G.W.J. Rooijackers, Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem, 28-03-2003.
- Digitale ontsluiting en documentatie van fotografisch erfgoed, workshop georganiseerd door G.W.J. Rooijackers, te Tilburg, 24-04-2003 t/m 12-04-2003.

PROMOVENDI

- Begeleider/promotor van S. Reijnders (Centrum voor Populaire Cultuur (UvA)).
- Begeleider/promotor van E.M. Efting Dijkstra (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van M. Hoogsteijns (Archeologisch Instituut, Universiteit van Amsterdam).
- Begeleider/promotor van H. Thewissen (buitenpromovendus).
- Begeleider/promotor van W. Hupperetz (Limburgs Museum).
- Begeleider/promotor van A. Timmers (Universiteit van Tilburg).
- Begeleider/promotor van H. van der Horst (Meertens Instituut/NWO).

ONDERWIJS

- Scriptiebegeleiding Antonie Bors, Universiteit van Tilburg, Cultuur & Letteren, MA, 01-09-2002 t/m 15-05-2003.
- Authenticiteit en Verbeelding. De museale representatie van het Muiderslot, 1878-2003, Universiteit van Amsterdam & Reinwardt-Academie, Onderwijsinstituut Kunst- en Cultuurwetenschappen, BA, 18-09-2002 t/m 28-01-2003.
- Outsider Art - Volkskunst - Art Brut. Esthetica tussen hoge en lage cul-

tuur, UvA, BA, 01-01-2003 t/m 26-06-2003.

- Inleiding Nederlandse Etnologie, UvA, BA, 12-01-2003 t/m 28-05-2003.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van P. Pannekoek (UvA, Historisch seminarium, Fac. der Geesteswetenschappen). Van 01-09-2002 t/m 01-02-2003. Stageonderzoek: Re-enactment in Nederland: levende geschiedenis als ritueel.

BESTUUR

- Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek (SHBO), bestuur, lid, vanaf 01-01-1991.
- Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek SHBO, publicatiecommissie, lid, vanaf 01-01-1991.
- Stichting Nederlandse volksklederdrachten Collectie Koningin Wilhelmina, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-1993.
- Stichting Brabants Fotoarchief, bestuur, voorzitter, vanaf 01-03-1998.
- Stichting Streekdracht Documentatie- en Informatiecentrum, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-1999.
- Stichting Erfgoed van Industrie en Techniek, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-2000.
- Stichting Het Brabants Landschap, bestuur, lid, vanaf 01-06-2001.
- Stichting Brabants Volksliedarchief Harrie Franken, bestuur, voorzitter, vanaf 01-03-2003.
- Limburgs Museum, Wetenschappelijke adviesraad, lid, vanaf 01-06-2003.
- Stichting Fotografie in Nederland, voorzitter, vanaf 01-12-2003.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 1986), tijdschrift *Noordbrabants Historisch Nieuwsblad*, verschijnt tweemaandelijks.
- Redacteur (vanaf 1994), tijdschrift *Bijdragen tot de Geschiedenis*, verschijnt twee keer per jaar.
- Editorial board (vanaf 01-01-1996), tijdschrift *Van mensen en dingen. Tijdschrift voor volkscultuur in Vlaanderen*, verschijnt om het kwartaal.
- Editorial board (01-01-2000 t/m 01-01-2003) tijdschrift *De Bazuin. Opinieblad voor geloof en samenleving, cultuur en spiritualiteit*, verschijnt tweewekelijks.
- Redactieraad (vanaf 01-01-2002), tijdschrift *Volkskunde. Driemaandelijks tijdschrift voor de studie van de volkscultuur*, verschijnt driemaandelijks. Internet: <http://www.volkskunde.be>.
- Hoofdredacteur (vanaf 01-01-2003), tijdschrift *Cultuur. Tijdschrift voor etnologie (in oprichting)*, verschijnt twee keer per jaar.

Stengs, I.L.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Stengs, I.L. (2003) 'Ephemeral Memorials against 'Senseless Violence'; Materialisations of Public Outcry.' *Etnofoor* 16 (2), 36-52. (*Feestcultuur in Nederland*)

LEZINGEN

- 'Gedenken op de plek des onheils: particuliere monumentjes als materiële uitdrukking van veranderende rouwcultuur.' Paper gepresenteerd op de Lustrum Conferentie Antropologische Beroepsvereniging, Leiden, 21-11-2003. (*Feestcultuur in Nederland*)

ONDERWIJS

- College Asian States and Development: Kingship and the Thai State, Comparative Asian Studies, ASIA, Universiteit van Amsterdam, 08-10-2003.
- College materiële cultuur: van data naar geschreven woord, Universiteit van Amsterdam, Antropologie, 12-11-2003.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-01-1988), tijdschrift *Etnofoor*, verschijnt 2 x jaar.

Veldhorst, N.H.H.

LEZINGEN

- 'Zeventiende-eeuwse Nederlandse toneelmuziek' VNC-bijeenkomst in verband met 5-jarig jubileum v.h. Vlaams-Nederlands Comite, Nederlandse Stichting voor Wetenschappelijk Onderzoek, Universiteit van Antwerpen, 15-01-2003.
- 'Enchanted Sleep' Magic Functions of Music in Dutch Renaissance Drama, Lezing Warburg Institute, Londen, 25-02-2003.

Onderzoeksgroep Variatielinguïstiek

Onderzoek

Het taalkundige onderzoek van taalvariatie richt zich op de huidige niet-standaardvariëteiten van het Nederlands, allereerst op dialecten. Het onderzoek wordt verricht vanuit buitentalige (geografische, sociale, culturele) en talige invalshoeken. In eerstgenoemd opzicht spelen dialectgeografische, sociolinguïstische en etnolinguïstische inzichten en benaderingen, in laatstgenoemd opzicht spelen formele theorieën ten aanzien van syntaxis, morfologie en fonologie een sturende rol.

De activiteiten stonden in 2003 in het teken van de aanvang van nieuw onderzoek en de verdieping en afronding van lopend onderzoek. Nieuw onderzoek betreft de volgende projecten:

- 'Variation in inflection'. In dit programma worden enerzijds inzichten inzake geografische variatie in (verbale en adjectivale) inflectie en anderzijds de variabiliteit die kenmerkend is voor zowel eerste als tweede taalverwerving systematisch met elkaar in verband gebracht;
- 'Determinants of dialectal variation'. Doel van dit project is de talige afstand tussen (groepen van) Nederlandse dialecten te bepalen op basis van enerzijds lexicale en syntactische feiten en anderzijds beproefde dialectometrische methoden;
- 'Multimedia Dialect Database'. Doel van dit project is het oplijnen van de transcriptie met het akoestisch signaal van oudere dialectopnamen en het elektronisch verrijken en toegankelijk maken van de resulterende database;
- 'Dutch Bilingualism Database'. In dit project worden gegevens inzake tweetalig taalgebruik in verband met het Nederlands in een breed opgezette databank systematisch gedocumenteerd.

Het werk aan de beide grote dialectgeografische database- annex atlasprojecten MAND en SAND (een mede door VNC gefinancierd samenwerkingsproject) werd voortgezet. De werkzaamheden aan de data-invoer ten behoeve van het MAND-project werden afgesloten, die in verband met de SAND naderen hun voltooiing. Een cd-rom met de data uit het Goeman-Taeldeman-van Reenen Project is beschikbaar gekomen; op basis van deze data worden zowel de Fonologische als de Morfologische Atlas van de Nederlandse Dialecten (resp. FAND en MAND) samengesteld. Het eerste van de twee atlasdelen van de MAND zal in 2004 verschijnen bij de Amsterdam University Press. Ook de SAND verkeert in het laatste stadium. Van de elektronische

atlas is reeds een beta-versie beschikbaar. Deze wordt gevormd door de SAND-database, een webgebaseerde zoekmachine en een cartografische component waarmee zoekresultaten automatisch weergegeven kunnen worden op geografische kaarten. Deel I van de atlas verschijnt naar verwachting in december 2004 in druk.

In de serie *Taal in Stad en Land* van de SDU verscheen een deeltje over het Heerlens Nederlands van de hand van Leonie Cornips. Ook de bij de serie behorende website wordt inhoudelijk vanuit het instituut verzorgd. Tevens verscheen *Fonologie. Uitnodiging tot de klankstructuur van het Nederlands*; Amsterdam (Amsterdam University Press) van de hand van J. Kooij (Universiteit Leiden) en M. van Oostendorp.

Op 17 januari vond aan het Meertens Instituut een mede door Willy Jongenburger en Marc van Oostendorp georganiseerde workshop plaats van de Stichting Tekst- en Databestanden in de Humaniora (STDH) over het thema 'Classificatie en afstand'. Aan deze workshop werd actief deelgenomen door taal- en literatuurwetenschappers van vijf verschillende universiteiten in Nederland en Vlaanderen. Aan de Landelijke Dialectendag, op 22 maart 2003 gehouden in Middelburg, werd actief deelgenomen door een delegatie bestaande uit Har Brok (tevens bestuurslid van de organiserende Stichting Nederlandse Dialecten), Marie van Dijk, Hetty Garcia en Astrid Verburg. Irene Haslinger en Marjo van Koppen waren aanwezig om het SAND-project te presenteren. Aan de op 25 en 26 mei in Lunteren gehouden 'Vierde Sociolinguïstische Conferentie' werd door meerdere leden van de onderzoeksgroep als sprekers en/of discussianten deelgenomen.

Op 21 augustus werd, naar aanleiding van de aanvang van het 'Variation in inflection' programma, aan het Meertens Instituut door Frans Hinskens en Sjef Barbiers een workshop georganiseerd over syntactische, morfologische en fonologische aspecten van flexie, waar taalkundigen van de UvA en het Meertens Instituut een deel van hun onderzoek terzake voorstelden. Tijdens de Open Dag die werd gehouden bij gelegenheid van de 'Nationale Wetenschapsdag' (zondag 19 oktober) werd een veelheid aan variatielinguïstische onderzoeksprojecten op inzichtelijke wijze aan het publiek voorgesteld. Op 3 december werd door Leonie Cornips en Eva van Lier aan het MI een workshop georganiseerd over transcriptie en codering en de daartoe hedentendage meest gangbare software. Tijdens deze workshop demonstreerden onderzoekers van de KU Nijmegen, de Universiteit van Tilburg en het Meertens Instituut de betreffende programmatuur aan de hand van hun eigen werkzaamheden. Op 16 december werd aan het Meertens Instituut

een colloquium gehouden over het thema 'Natuurlijkheid in taal'. Bijdragen werden verzorgd door onderzoekers van de KU Nijmegen, de Universiteit van Tilburg en het Meertens Instituut.

Enkele taalkundigen van de onderzoeksgroep variatielinguïstiek participeren sedert enige tijd, met enkele leden van de onderzoeksgroep Nederlandse etnologie, in de leesgroep 'etnolingo'. Door enige individuele onderzoekers werd multi- en interdisciplinair (etnografisch en etnolinguïstisch) onderzoek verricht in samenwerking met collega's van de onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie; in deze samenhang kunnen genoemd worden de projecten rond de thema's 'alternatieve spiritualiteit en corporate identities' en 'straattaal en identiteit'. Verder is er door enkele medewerkers van beide onderzoeksgroepen nagedacht over de vernieuwingen ten aanzien van het onderzoeksinstrument vragenlijst, daarmee alvast vooruitlopend op fundamentele vernieuwingen die gestalte moeten krijgen wanneer het mogelijk wordt een methodoloog voor het instituut aan te stellen.

Naast taalkundige variatie wordt in de onderzoeksgroep ook naamkundige variatie onderzocht; het betreft hier voor- en achternamen, alsmede toponiemen (meer in het bijzonder plaats-, veld- en straatnamen). Op 25 april vond er een workshop plaats over het onderzoek van Veldnamen. Eén en ander in samenhang met de bij de KNAW ingediende aanvraag 'Digitalisering veldnamen'. Doel van dit project is het inrichten van een gedistribueerde database ten behoeve van het multidisciplinair onderzoek van veldnamen. Zie onder de rubriek 'Projectaanvragen'. De Nederlandse Familienamen Databank bevat nu 45.000 records/namen; de toename in 2003 bedroeg 13.500 records/namen. De website is verder uitgebreid (o.a. met de bibliografische site 'Namen en Naamkunde in Nederland en elders', oftewel NNN) en heeft een nieuwe vorm gekregen. Van de hand van Doreen Gerritzen verscheen de vierde (!), gewijzigde druk van *Voornamen. Een praktische handleiding*. Utrecht (Spectrum).

Behalve de maandelijks vergaderingen over bestuurlijke en organisatorische zaken belegde de onderzoeksgroep geregeld een 'lunchbespreking', waarbij één van de onderzoekers verslag deed van zijn of haar werk. Ook werden er lunchbijeenkomsten gewijd aan de plenaire bespreking van onderzoeksplannen - onder meer voor wat betreft de naamkunde.

Ten behoeve van de inhoudelijke stroomlijning en de overzichtelijkheid van dit verslag zijn bepaalde activiteiten die in eerdere jaarverslagen als separate projecten vermeld waren maar die inhoudelijk zeer nauw verwant

zijn, tot een enkel project versmolten. Het betreft hier voornamelijk activiteiten onder het kopje 'Syntactische variatie'.

Personeel

Op 1 augustus begon Alies MacLean haar werkzaamheden in het kader van de Dutch Bilingual Database, een digitaliseringsproject in samenwerking met de KU oftewel Radbouduniversiteit Nijmegen (projectleider Pieter Muysken). Met ingang van 1 september volgde de taalkundige Eva van Lier de per 1 februari afgezwaaide etnologue Jolanda van den Braak op als uitvoerster van het Straattaalproject (AiO).

Op 1 september begon Louise Elffers haar werkzaamheden als AiO in het kader van het project 'Variation in inflection', een door NWO gefinancierde samenwerking tussen de UvA (in het bijzonder F. Weerman) en het Meertens Instituut, in het bijzonder Hans Bennis.

Eveneens per 1 september trad Marco René Spruijt aan als AiO in het kader van het project 'Determinants of dialectal variation', een ook door NWO gefinancierde samenwerking tussen de Rijksuniversiteit Groningen (in het bijzonder John Nerbonne en Herman Niebaum) en het Meertens Instituut, in het bijzonder Hans Bennis en Sjef Barbiërs.

Frans Hinskens is met ingang van 1 september benoemd tot bijzonder hoogleraar met als leeropdracht 'Taalvariatie en Taalverandering' bij de Faculteit der Letteren van de VU. De leerstoel is een initiatief van de Stichting Het Vrije Universiteitsfonds.

Per 1 oktober begonnen Anette de Jager en Maaïke van Stratum hun werkzaamheden ten behoeve van de Multi Media Dialect Database, een uit het digitaliseringsfonds van de KNAW gefinancierd project (projectleider Willy Jongenburger).

Op 31 december, tenslotte, kwam er een einde aan het dienstverband van Irene Haslinger. Zij was 1 jaar en 11 maanden als onderzoeksmedewerker verbonden aan het SAND project; bovendien heeft zij zich voor de onderzoeksgroep verdienstelijk gemaakt als vakreferente voor de bibliotheek.

Onderwijs

Van 1 september 2003 tot en met 30 januari 2004 werd voor doctoraal studenten Neerlandistiek van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit de BA-cursus *Haagse Harrie en zijn vrienden. Taalvariatie in Nederland* gedoceerd. Hiertoe verzorgden Hans Bennis resp. Frans Hinskens wettelijk een hoorcollege, terwijl door hen en door leden van de wetenschap-

pelijke staf van de onderzoeksgroep parallel een werkcollege gedoceerd werd.

In totaal 15 studenten van zes verschillende Nederlandse universiteiten en een andere instelling voor hoger onderwijs verrichtten bij de onderzoeksgroep Variatielinguïstiek van het Meertens Instituut onderzoek ten behoeve van hun stage. Daarin werden ze bijgestaan door leden van de onderzoeksgroep, Leonie Cornips voorop.

Daarnaast heeft de onderzoeksgroep bijgedragen aan academisch onderwijs voor postdoctorale studenten van de universiteiten van Amsterdam, Barcelona (Sp), Leiden, Leuven (B), Nijmegen, Potsdam (Dld) en Tilburg.

Frans Hinskens en Sjef Barbiers doceerden tijdens de LOT Zomerschool voor promovendi (23 tot en met 27 juni aan de Universiteit van Tilburg) een cursus over 'Language variation and formal theory'.

Internationalisering

Ook in 2003 werkte Har Brok ten behoeve van de flora-afleringen van een drietal grote dialectwoordenboekprojecten samen met dialectlexicografen aan verschillende universiteiten, onder meer die van de redactie van het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten (Rijksuniversiteit Gent). In samenwerking met Magda Devos (Rijksuniversiteit Gent), Willy van Langendonck (universiteit Leuven) en Ann Marynissen (VU en universiteit Leuven) is Doreen Gerritzen gestart met de redactie van een breed opgezet overzichtswerk van de naamkunde in Nederland en Vlaanderen; het werk zal geschreven worden door meerdere auteurs.

Frans Hinskens en Marc van Oostendorp zijn als begeleiders betrokken bij het door FWO gefinancierde promotieonderzoek van Kathy Rys (Rijksuniversiteit Gent) over de plaats van de fonologie in de verwerving van een dialect (i.c. het Maldegems) als tweede taal. De samenwerking tussen Leonie Cornips en Hilda Koopman (UCLA) resulteerde onder meer in een bij NWO ingediende aanvraag (zie rubriek 'Projectaanvragen'). Van 5 t/m 7 januari vond aan de Universiteit Leiden de eerste aflevering plaats van de internationale fonologieconferentie *Old World Conference on Phonology*, mede opgericht en georganiseerd door Marc van Oostendorp.

Frans Hinskens bracht op 23 en 24 januari op uitnodiging een werkbezoek aan de *Deutscher Sprachatlas* (Marburg); bij die gelegenheid gaf hij er een lezing (over fonologische en sociolinguïstische aspecten van finale n-deletie in Ripuarische dialecten). Van 15 tot 21 maart bracht Maria-Rosa Lloret (Universitat de Barcelona) een werkbezoek aan de onderzoeksgroep

ten behoeve van samenwerking met Frans Hinskens. Op 20 maart verzorgde ze een lezing over haar onderzoek van werkwoordspaarigmata in dialecten van het Catalaans. Van 3 t/m 9 mei bracht Frans Hinskens op uitnodiging een werkbezoek aan het Departament de Filologia Catalana (Universitat de Barcelona) voor het houden van seminars en een lezing.

Op 26 mei werd er, in samenwerking met ACLC (UvA), door Frans Hinskens een symposium georganiseerd over analogie met als sprekers Brian Joseph (Department of Linguistics, Ohio State University - Columbus, Ohio, VS), Harald Baayen en Mirjam Ernestus (Max Planck Instituut - Nijmegen). Tijdens de derde aflevering van de *International Conference on Language Variation in Europe* (Uppsala, Zweden, 11-13 juni), mede opgericht en georganiseerd door Frans Hinskens, werden lezingen gehouden door Leonie Cornips (die er, met Karen Corrigan -Newcastle upon Tyne, GB- tevens een workshop over syntactische variatie organiseerde), Mathilde Jansen, Sjef Barbiers en Frans Hinskens. Tijdens een mede door Sjef Barbiers en Hans Bennis georganiseerde internationale ESF-workshop (Padua, 11 tot 13 september) is de SAND nader voorgesteld aan een internationaal publiek van taalkundigen. Er zijn bij die gelegenheid plannen gemaakt waarin het Meertens Instituut het centrum gaat worden van een aantal Europese initiatieven voor het opzetten en/of verdiepen van diverse syntactische dialect-atlassen in Europa resp. voor het opzetten van een digitale, syntactische atlas van Europa. De in het kader van de SAND opgebouwde methodologische en technische expertise zal hierbij worden ingezet. Bij het internationale GLOW-colloquium in Lund (Zweden) was Marc van Oostendorp als mede-organisator en spreker betrokken. Op 9 en 23 september werden gastcolleges verzorgd door Caroline Fery (Potsdam) resp. Stuart Davis (Indiana) over aspecten van de fonologie van het moderne Frans resp. het Pennsylvania D(e)ut(s)chified English. Ton Goeman bracht van 13 tot 15 december op uitnodiging een werkbezoek aan het Departament de Filologia Catalana (Universitat de Barcelona). Hij verzorgde er een lezing waarin hij in het bijzonder inging op nieuwe database- annex atlasprojecten als de MAND.

Onderzoeksprojecten

Fonologische variatie

Fonologische variatie van Nederlandse dialecten (2000-2005)

Het onderzoek strekt zich uit tot segmentele variatie binnen het Nederlandse taalgebied. De nadruk ligt enerzijds op de bijdrage die de studie van deze variatie kan leveren in het inzicht in segmentele representatie en anderzijds op een verruiming en verscherping van het concept 'dialectafstand'.

Resultaten in 2003: 3 artikelen, 1 boek, 2 lezingen.

Medewerkers: F.L.M.P. Hinskens (uitvoerder), M. van Oostendorp (uitvoerder).

Segmentstructuur en -modificatie (2002-2005)

Onderzoek naar de interne structuur van fonologische segmenten in samenhang met natuurlijke klassen, met bijzondere aandacht voor complexe segmenten, aan de hand van de distributie van segmentmodificatie (secundaire articulatie, fonatie en (pre)nasalisering). Het onderzoek betreft de natuurlijke talen van de wereld, meer in het bijzonder de quotasteekproef (n=317) in Maddieson 1984.

Resultaten in 2003: 2 artikelen, 3 lezingen.

Medewerkers: F.L.M.P. Hinskens (uitvoerder), J. van de Weijer (uitvoerder, Universiteit Leiden).

53

Morfologische variatie

Dialectmorfologie en- fonologie: inflectie en klanksysteem (2000-2005)

Onderzoek naar de variatie en verspreiding van morfologische dialectkenmerken en naar de rol van fonologische verschijnselen in de morfologie. Het onderzoek is gerelateerd aan het project Morfologische Atlas van Nederlandse Dialecten (MAND).

Resultaten in 2003: 5 lezingen.

Medewerkers: B.L. van den Berg (uitvoerder), A.C.M. Goeman (coördinator/uitvoerder).

Morfologische Atlas van Nederlandse Dialecten (MAND) (1995-2004)

Doel van dit project is de productie van een atlas die de variatie van morfologische verschijnselen in de Nederlandse dialecten bestrijkt, op basis van veldwerkmateriaal (GTP-data) voorzien van wetenschappelijk commentaar. Deel 1: meervoudsvorming en verkleinwoorden; deel 2: genus, adjectieffectie en comparativering; deel 3: het werkwoord met stammen en uitgangen. Project in samenwerking met: VU, UFSIA. Resultaten in 2003: 40 verkleinwoordkaarten-bètaversie, inleiding, commentaren, bron-databank en applicatie op cd-rom, bron-databank en applicatie op website, verwerkings-applicatie naar Gelders woordenboek, genuskaarten.

Medewerkers: A.C.M. Goeman (projectleider), B.L. van den Berg (uitvoerder), P. van Reenen (VU), G. de Schutter (UIA).

De cd-rom bevat al het bronmateriaal van de Fonologische en Morfologische Atlas. Het betreft de transcripties van de veldwerkopnames van het Goeman-Taledeman-Van Reenen project dat liep van 1980 tot en met 1995. De transcripties komen in verschillende uitvoeringen en zijn via diverse wegen benaderbaar en bevrraagbaar. Uitkomsten van onderzoek kunnen op handige wijze in kaart worden gebracht. Hoofdzakelijk bedoeld voor de onderzoeker en de gemotiveerde leek. Tegen kostprijs te bestellen al kan levering even duren omdat de eerste oplage is uitverkocht. Meer informatie via <http://www.meertens.knaw.nl/projecten/mand>.

Syntactische variatie

Agreementrelaties (2001-2005)

Het verschijnsel 'agreement' is een centraal thema in de theoretische taalkunde. Bekend is dat agreementrelaties, zoals congruentie tussen subject en persoonsvorm of tussen nomen en adjectief, een grote mate van variatie vertonen. Doel van dit project is inzicht te verkrijgen in de mate en de aard van variatie op dit terrein en de theoretische consequenties daarvan.

Resultaten in 2003: 3 lezingen.

Medewerker: H.J. Bennis.

De rechterperiferie van de zin (2000-2005)

Onderzoek naar extrapositie, meer in het bijzonder naar asymmetrieën in de distributie van syntactische categorieën aan de rechterkant van de zin, met name in het Nederlands, Engels en Duits.

Resultaten in 2003: 1 lezing.

Medewerker: L.C.J. Barbiers.

Determinants of Dialectal Variation (2003-2007)

Promotieonderzoek gericht op het ontwikkelen van een syntactische maat, het toepassen van deze maat op de Nederlandse dialecten in de SAND-gegevensbank en het op kwantitatieve wijze verkennen van syntactische correlaties. Internet: <http://dialectometry.net>. Project in samenwerking met Rijksuniversiteit Groningen (RuG).

Medewerkers: M. R. Spruit (promovendus), L.C.J. Barbiers (begeleider), H.J. Bennis (begeleider/promotor), J. Nerbonne (RUG), H. Niebaum (RUG).

55

Etnisch Nederlands (2003-2005)

Onderzoek naar syntactische variatie in etnolecten, voorbouwend op TCULT-onderzoek. Deelproject hiervan is 'vroege tweede taalverwerving van het Nederlands'. In deze deelstudie worden de eventuele structurele overeenkomsten en verschillen onderzocht tussen jonge kinderen die het Nederlands als eerste taal verwerven (monolinguale kinderen) en kinderen die het Nederlands als tweede taal verwerven (bilinguale kinderen). De kinderen zijn onder meer van Nederlandse, Marokkaanse, Turkse, Surinaamse en Franse herkomst. Resultaten in 2003: 5 artikelen, 6 lezingen, 2 stageverslagen.

Medewerkers: L. Cornips, A. Hulk (UvA).

Sociolinguïstisch/Syntactisch onderzoek: Limburg (2000-2005)

Onderzoek gericht op syntactische variatie en verandering in de Limburgse dialecten en het regionale Nederlands; parameters en sociale distributie; comparatief onderzoek Romaans. Deelproject hiervan is syntactisch/sociolinguïstisch onderzoek naar grammaticale convergentie en divergentie in het Heerlens Nederlands en South Armagh Engels (Ierland) en de betreffende standaardtalen. Project in samenwerking met: University of Newcastle, UK.

Resultaten in 2003: 1 boek, 3 stageverslagen.

Medewerkers: L. Cornips, K. Corrigan.

Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND) (2000-2005)

Verzamelen, in kaart brengen en analyseren van syntactische variatie in het Nederlandse taalgebied op basis van een theoretische vraagstelling. Dataverzameling d.m.v. schriftelijke enquête (367 meetpunten) en mondelinge enquête (250 meetpunten). Doel: database met spraakmateriaal, getranscribeerd en verrijkt met taalkundige informatie. Deze database is bestemd voor verder taalkundig onderzoek en voor het genereren van kaarten. Internet: <http://www.meertens.nl/projecten/sand/SAND.html>.

Resultaten in 2003: bètaversie Dynamische Atlas (online SAND-database met resultaten van drie enquêtes, zoekmachine en cartografische software). Controle, ordening en selectie data voor tweedelige papieren atlas. Concept papieren atlas. Telefonische enquête (105 vragen in 252 meetpunten). 4 publicaties, 32 lezingen.

Medewerkers: L.C.J. Barbiers (projectleider), J. van der Auwera (Universiteit Antwerpen), H.J. Bennis (supervisor/uitvoerder), H. den Besten (UvA), J. van Craenenbroeck (Universiteit Leiden), M. Devos (Universiteit Gent), I. van Gemert (automatisering cartografie), M. H. van der Ham (coördinator/uitvoerder), I.M. Haslinger (coördinator/uitvoerder), V. van den Heede (Rijksuniversiteit Gent), M.M. Jansen (uitvoerder), M. van Koppen (Universiteit Leiden), J.P. Kunst (software-ontwikkeling), A. Neuckermans (UIA), J. Rooryck (Universiteit Leiden), G. de Vogelaer (Rijksuniversiteit Gent), V. Waszink (assistent digitalisering), H. Wolf (OïO Fryske Akademy), H. Zeijlstra (Universiteit van Amsterdam), L.M.E.A. Cornips (adviseur/methodoloog), W. Jongenburger (adviseur/methodoloog).

Alies MacLean tijdens een telefonisch interview ter controle en aanvulling van het veldwerk ten behoeve van het SAND-project.

Syntax of Modality (2001-2005)

Onderzoek naar de syntactische representatie van de semantische ambiguïteit van modale hulpwerkwoorden.

Medewerker: L.C.J. Barbiers.

Variation in Inflection (2003-2007) Deelproject van 'Agreementrelaties'

Onderzoeksprogramma (NWO) gericht op onderzoek naar de variatie die kan worden aangetroffen bij verbale en adjectivale flectie. Verschillende dimensies worden bestudeerd: geografisch, historisch, 1e taalverwerving, 2e taalverwerving. Project in samenwerking met Nederlandse Taalkunde UvA.

Resultaten in 2003: 1 lezing.

Medewerkers: H.J. Bennis (projectleider Meertens Instituut / UvA), F. Weerman (projectleider UvA, Neerlandistiek), E. Blom (UvA, Neerlandistiek), L. Elffers (AiO), D. Polisenka (UvA, Neerlandistiek).

57

Naamkunde

Urbane toponiemen. Een onderzoek naar moderne straatnamen en bedrijfsnamen vanuit taalkundig en sociologisch perspectief (2001-2006)

Analyse en beschrijving van straatnamen (1950-2000) en bedrijfsnamen vanuit taalkundig en sociologisch/etnologisch perspectief. Aandachtspunten: morfologische structuur, semantiek, regionale verscheidenheid, dialectinvloed, invloed van straatnamen op andere urbane toponiemen, motivatie van naamkeuze, gemeentebeleid en naamperceptie.

Internet: http://www.meertens.nl/medewerkers/reina.boerrigter/moderne_toponiemen.html.

Resultaten in 2003: het onderzoek is dit jaar ingeperkt. Het richt zich op straatnamen die gegeven zijn in de periode 1997-2003, en op namen van sociale instellingen, zoals scholen, crèches, verzorgingstehuizen, ziekenhuizen etc. De centrale onderzoeksvraag is: Wat is de betekenis van deze namen? Het gaat daarbij om de deelvragen hoe deze namen worden gevormd (naamgevingsbeleid) en hoe ze functioneren in de hedendaagse taal (perceptie, taalsysteem).

Resultaten in 2003: 1 lezing.

Medewerkers: H.J. Bennis (promotor), R. Boerrigter (promovendus), E. Brinkhuis (software-ontwikkelaar), F. Hinskens (methodologisch adviseur),

D. Gerritzen (begeleider), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), R. Rentenaar (promotor).

Voornamen en etnische identiteit (2002-2004)

Vergelijkend onderzoek naar de relatie tussen voornamen en etnische identiteit in Nederland en Zuid-Afrika. Wat betreft Nederland richt het onderzoek zich vooral op Surinamers en Antillianen. Project in samenwerking met Xhosa Department, University of the Western Cape, Zuid-Afrika.

Resultaten in 2003: afname van de vragenlijst op twee middelbare scholen in De Bijlmer en start van de data-invoer.

Medewerkers: D. Gerritzen (projectleider/uitvoerder), B. Neethling (University of the Western Cape), T. Pinna (data-invoer).

58

Voornamen in de Historische Steekproef Nederland (2001-2005)

Onderzoek naar de voornamen zoals die geregistreerd worden bij het project Historische Steekproef Nederland (IISG).

Resultaten in 2003: uitbreiding databestand.

Medewerker: D. Gerritzen.

Voornamen in Nederland (2002-2003)

Analyse en beschrijving van de voornamen in het AKW-bestand (van de eerste namen van alle kinderen waarvoor kinderbijslag wordt betaald op grond van de Algemene Kinderbijslag Wet). Het onderzoek omvat de namen van kinderen die zijn geboren in de periode 1983-2002.

Resultaten in 2003: afronding boek.

Medewerkers: G. Bloothoofd (projectleider Uil/OTS, UU), D. Gerritzen (uitvoerder), E. van Niferick (uitvoerder).

Overige projecten

Dialecticiteit in Nederland (1997-2005)

In samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt met een interval van vijf jaar grootschalig onderzoek uitgevoerd onder een representatieve steekproef van 5000 respondenten naar de mate van dialectgebruik. Doel is om een indruk te krijgen wie in Nederland dialect spreekt. Effecten van regio (mate van stedelijkheid), leeftijd, sociaal-eco-

nomische status en geslacht worden in kaart gebracht. Project in samenwerking met Centraal Bureau voor de Statistiek.
Medewerker: W. Jongenburger.

Jongerentaal en straattaal (2003-2007)

Doel van het project is om straattaal zowel taalkundig als antropologisch in kaart te brengen, op basis van onderzoek naar de taalkundige diversiteit van jongeren met een verschillende etnische achtergrond in de grote steden in Nederland. Project in samenwerking met UvA.

Resultaten in 2003: 1 lezing, 1 scriptie, 1 stageverslag.

Medewerkers: H. Bennis (promotor), L.M.E.A. Cornips (begeleider), Eva van Lier (promovendus), V.A. de Rooij (co-promotor UvA).

Taal en identiteit op de Waddeneilanden (2000-2006)

Onderzoek naar de processen van dialectverlies en dialectbehoud op de Nederlandse Waddeneilanden Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. Het hoofdaccent ligt op het dialect van Ameland. Onderzocht wordt de kwaliteit van het dialect op Ameland, de invloed van het Nederlands en het Fries, attitudes van de Amelanders tegenover de omringende standaardtalen, en de manier waarop men zich actief inzet voor het dialect.

Internet: <http://www.meertens.nl/medewerkers/mathilde.jansen/>

Resultaten in 2003: 1 artikel, beknopte beschrijving van de grammatica van het Amelands, 4 lezingen.

Medewerkers: F.L.M.P. Hinskens (begeleider en promotor), M.M. Jansen (promovendus), M. van Oostendorp (begeleider).

Gezamenlijke projecten Etnologie en Variatielinguïstiek

Dialectrenaissance (2000-2005)

Aan de hand van hedendaagse cultuuruitingen, zoals populaire muziek, cabaret, eredienst, etc, wordt onderzocht welke veranderingen de dialecten in Nederland ondergaan tijdens de zogenoemde dialectrenaissance. Tot de documentatie van dit onderzoek behoort onder meer een groeiende collectie dialect-cd's (momenteel circa 330).

Resultaten in 2003: 1 artikel, 1 cd, 1 lezing.

Medewerkers: E. van der Grijn Santen (coördinator dialect-cd's), L.P. Grijp

(coördinator/uitvoerder), M.M. Jansen (oiO), M. van Oostendorp (coördinator/uitvoerder).

Gedeelde betekenissen van alternatieve spiritualiteit en de corporate identities van Nederlandse ondernemingen (2002-2005) Deelproject van 'Detraditionalisering en normalisering van nieuwe vormen van religiositeit in de hedendaagse Nederlandse samenleving'.

Interdisciplinair onderzoek naar de invloed van alternatieve spiritualiteit in het bedrijfsleven waarbij een analyse wordt gemaakt van het managementdiscours in Nederland en de corporate identities van verschillende Nederlandse ondernemingen, zoals Rabobank, TPG Post of Shell. In de taalkundige component wordt het managementdiscours geanalyseerd aan de hand van metaforen.

Resultaten in 2003: 2 lezingen, 2 scripties.

Medewerkers: L.M.E.A. Cornips (uitvoerder), M. Ramstedt (uitvoerder).

60

Onderzoekers

Barbiers, L.C.J.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Barbiers, Sief & Hans Bennis (2003) 'Reflexives in Dutch Dialects.' In Jan Koster & Henk van Riemsdijk [red.] *Germania et alia*. Universiteit Groningen, Groningen, 25-44. (*Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)*)

RECENSIES

- Barbiers, S. (2003) Recensie van: H. Koopman & A. Szabolcsi, *Verbal Complexes* (Cambridge (USA), 2000). *Journal of Comparative Germanic Linguistics* 6 (1), 53-79.

LEZINGEN

- 'Focus Particle Doubling' TIN-dag, AVT, Utrecht, 01-02-2003.
- 'Variation at the End: Theoretical restrictions on geographic and individual word order variation in Dutch three-verb clusters.' ICLaVE 2, Universiteit van Uppsala, Uppsala, Zweden, 13-06-2003. (*Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)*)
- 'Taal en Denken.' Vereniging van Gereformeerde Studenten Utrecht, Utrecht, 26-08-2003.

- 'Generalized Focus Particle Doubling' 18th Comparative Germanic Syntax Workshop, University of Durham, Durham, UK, 20-09-2003.
- 'Obligatory Focus Scrambling.' Scrambling workshop, Universiteit Leiden, Leiden, 30-10-2003.

PROJECTAANVRAGEN

- Barbiers, L.C.J.: 'European Dialect Syntax.' (2004-2005; 2 postdoc, 1 research assistant, 1 software-ontwikkelaar), ingediend bij: NWO, EURYI. Under review.

ORGANISATIE

- European Dialect Syntax, workshop georganiseerd door L.C.J. Barbiers & H. Bennis & C. Poletto (e.a), Universiteit van Padua te Padua, 11-09-2003 t/m 13-09-2003.

PROMOVENDI

- Begeleider van M. van Koppen (Universiteit Leiden/Meertens Instituut).
- Begeleider van J. van Craenenbroeck (Universiteit Leiden).
- Begeleider van I. Haslinger (Universiteit Tilburg).
- Begeleider/copromotor van M. De Vos (Universiteit Leiden).

ONDERWIJS

- Language Variation and Formal Theory, LOT Zomerschool (Universiteit van Tilburg), PhD, 23-06-2003 t/m 27-06-2003.
- ULCL Syntax Seminar, Universiteit Leiden, University of Leiden Center of Linguistics, Post-doc PhD, 18-11-2003 t/m 25-11-2003.
- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU, Neerlandistiek, BA, 03-12-2003.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van L. van Alphen (UU, OTS, Taal en Cultuurstudies). Van 01-02-2003 t/m 20-04-2003. Stageonderzoek: Limburgs 'er'.
- Begeleider van M. Klerks (Universiteit van Tilburg, Letteren, Taal en Kunstmatige Intelligentie). Van 01-09-2003 t/m 01-12-2003. Stageonderzoek: Partiële WH-verplaatsing in de dialecten van het Nederlands.

BESTUUR

- Meertens Instituut, CSB (Commissie Strategie en Beleid), lid, 01-05-2000 t/m 01-05-2003.

REDACTIE

- Redactiesecretaris (voor Nederland) (vanaf 01-11-2000), tijdschrift *Taal en Tongval*, verschijnt twee keer per jaar.
Internet: <http://www.meertens.knaw.nl/taalentongval/>.

Bennis, H.J.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Bennis, H.J. (2003) 'Hoeveel talen telt het Nederlands? Over taalvariatie en taalbeleid.' In J. Stroop [red.] *Waar gaat het Nederlands naartoe? Panorama van een taal*. Bert Bakker, Amsterdam, 25-34.
- Barbiere, Sjeff & Hans Bennis (2003) 'Reflexives in Dutch Dialects.' In Jan Koster & Henk van Riemsdijk [red.] *Germania et alia*. Universiteit Groningen, Groningen, 25-44. (*Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)*)

REDACTIE BUNDEL OF THEMANUMMER

- H.J. Bennis [red.] (2003) *Weerbaar Nederlands; Themanummer Nederlandse Taalkunde*. 281-354.

OVERIGE PUBLICATIES

- Bennis, H.J. (2003) 'Het Nederlands: een weerbare taal? Ter inleiding.' *Nederlandse Taalkunde* 8 (4); *themanummer Weerbaar Nederlands*, 281-284.

LEZINGEN

- 'Pronoms de la deuxième personne en néerlandais: contrastes en forme et en interprétation.' Pronoms de deuxième personne et formes d'adresse dans les langues d'Europe, Parijs, Frankrijk, 07-03-2003. (*Agreementrelaties*)
- 'De wankelmoedigheid van de tweede persoon.' Colloquium Nederlandse Taalkunde UvA, Nederlandse Taalkunde UvA, Amsterdam, 02-06-2003.
- 'Variation in Inflection.' Workshop Variflex, Meertens Instituut, Amsterdam, 21-08-2003. (*Agreementrelaties*)
- 'The Syntactic Atlas of Dutch Dialects.' ESF-workshop on Syntactic Microvariation, Padua, Italië, 11-09-2003. (*Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)*)
- 'De Nederlandse Talen.' Symposium 'Waar gaat het Nederlands naartoe?', Amsterdam, 03-10-2003.
- 'Se eige is beter dan zichzelf.' Taal en Communicatie (UvA), Amsterdam, 14-11-2003. (*Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)*)

ORGANISATIE

- European Dialect Syntax, workshop georganiseerd door L.C.J. Barbiere & H. Bennis & C. Poletto (e.a), Universiteit van Padua te Padua, 11-09-2003 t/m 13-09-2003.

PROMOVENDI

- Promotor van F. Swets (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van H. Zeijlstra (ACLC, UvA).

- Begeleider/promotor van H. Wolf (Fryske Akademy/Meertens Instituut).
- Promotor van R. Boerrigter (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van M.R. Spruit (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van L. Elffers (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van D. Polisenska (Nederlandse Taalkunde UvA).
- Promotor van E. van Lier (Meertens Instituut).

ONDERWIJS

- Inleiding Nederlandse Taalkunde, UvA, Neerlandistiek/Taalwetenschap, BA, 01-09-2002 t/m 01-02-2003.
- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA, Neerlandistiek, BA, 01-09-2002 t/m 01-02-2003.
- Masterclass Taalkunde, UvA, 10-03-2003.
- Masterclass Lombok 'Een andere kijk op de gekleurde wijk', Kenniscentrum Grote Steden en NWO, masterclass, 13-03-2003 t/m 19-03-2003.
- Taalvariatie, Radboud Universiteit Nijmegen, 20-05-2003.
- Inleiding Nederlandse Taalkunde, Nederlands/Taal&Communicatie UvA, 01-09-2003 t/m 01-02-2004.
- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU, Neerlandistiek, BA, 01-09-2003 t/m 01-02-2004.
- Relativization in generative grammar, UvA/ACLCL, 05-11-2003.

BESTUUR

- Modern Grammar of Dutch (KUB/NWO), bestuur, lid, vanaf 01-01-1998.
- Corpus Gesproken Nederlands, bestuur, adviseur, vanaf 01-01-1999.
- Regionale Woordenboeken REWO, bestuur, lid, vanaf 01-01-1999.
- Volkskundig Overleg, bestuur, lid, vanaf 01-01-1999.
- Onderzoeksinstituut Uil/OTS, Utrecht, wetenschappelijke raad, lid, vanaf 01-01-2000.
- Erkenningscommissie Onderzoekscholen KNAW (ECOS), subcommissie Geesteswetenschappen, lid, 01-01-2000 t/m 01-09-2006.
- Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS/KUN), adviescommissie, lid, vanaf 01-09-2000.
- Nederlandse Taalkunde UvA, leerstoelgroep, lid, vanaf 01-11-2000.
- Onderzoeksinstituut ACLC, UvA, lid, vanaf 01-11-2000.
- KNAW, Klachtencommissie, lid, vanaf 01-01-2002.
- Universiteit van Tilburg, Maatschappelijke Adviesraad Letteren, lid, vanaf 01-01-2002.
- KNAW, Commissie Onderzoekscholen Geesteswetenschap, lid, 01-03-2002 t/m 01-05-2003.

- Nederlandse Taalunie, Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren, Adviescommissie Taalvariatie, voorzitter, 01-05-2002 t/m 01-05-2003.
 - Gemeente Amsterdam, Straatnamencommissie, lid, vanaf 01-09-2002.
 - Landelijke Onderzoeksschool Taalwetenschap (LOT), bestuur, lid, vanaf 01-09-2002.
 - KNAW, Topstructuur KNAW, lid, 01-09-2002 t/m 01-03-2003.
 - KNAW, commissie Instituut Nederlandse Taal & Cultuur, lid, 01-01-2003 t/m 01-07-2003.
 - KNAW, commissie Constantijn Huygens Instituut, lid, 01-01-2003 t/m 01-11-2003.
 - KNAW, benoemingsadviescommissie directeur beheer, lid, 01-03-2003 t/m 01-07-2003.
 - KNAW, Raad voor de Geesteswetenschappen, lid, vanaf 01-09-2003.
 - Erkenningscommissie Nederlandse Gebarentaal, lid, vanaf 01-11-2003.
- REDACTIE
- Meertens Instituut, Redactieraad, voorzitter, vanaf 01-01-2000.
 - Taal en Tongval, Redactieraad, lid, vanaf 01-01-2003.

Berg, B.L. van den

CD'S

- Berg, B.L. van den & A. Goeman & P. van Reenen (2003) *Phonology & Morphology of Dutch & Frisian Dialects in 1.1 million Transcriptions. Goeman-Taeldeman-Van Reenen project 1980-1995*. Cd-rom. Meertens instituut, Amsterdam. (Meertens Institute Electronic Publications in Linguistics (MIEPiL), nr. 3)

LEZINGEN

- 'Les pronoms de 2e personne dans les dialectes néerlandais, flamands et frisons.' Pronoms de deuxième personne et formes d'adresse dans les langues d'Europe, Instituto Cervantes de Paris, Parijs, Frankrijk, 07-03-2003. (*Dialectmorfologie en -fonologie: inflectie en klanksysteem*)
- 'Altijd al willen weten waar t wordt ingeslikt en waar wepsen vliegen?' Zevende Nederlandse Dialectendag, Stichting Nederlandse Dialecten, Middelburg, 22-03-2003. (*GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsopnamen*)
- 'Demonstratie Goeman-Taeldeman-Van Reenen databank en gebruikersschil.' Meertens Instituut, Amsterdam, 26-03-2003. (*GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsopnamen*)
- 'Plaatsbepaling Kloeke-tabel.' Workshop Veldnamen, Meertens Instituut,

- Amsterdam, 25-04-2003. (*Grondkaart dialect- en etnologiecarterografie*)
- 'Dynamic Dialectology in the 21st Century. The Morphology and Phonology of Dutch, Flemish and Frisian Dialects.' Plenary Lecture. 4th International Congress of Dialectologists and Geolinguists, Universiteit van Riga / International Society of Dialectologists and Geolinguists, Riga, Letland, 28-07-2003. (*GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsopnamen*)
 - 'Symbolic Maps for everyday Use.' 4th International Congress of Dialectologists and Geolinguists, Universiteit van Riga / International Society of Dialectologists and Geolinguists, Riga, Letland, 31-07-2003. (*GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsopnamen*)
 - 'Diminutives in 613 Dutch Dialects - Pée 1936 revisited.' 4th International Congress of Dialectologists and Geolinguists, Universiteit van Riga / International Society of Dialectologists and Geolinguists, Riga, Letland, 31-07-2003. (*Dialectmorfologie en -fonologie: inflectie en klanksysteem*)
 - 'Phonology and Morphology of Dutch and Frisian Dialects in 1.1 million transcriptions; presentation of CD-Rom.' Presentatie voor de Wetenschaps Commissie van het Meertens Instituut/KNAW. Meertens Instituut, Amsterdam, 07-11-2003. (*GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsopnamen*)

ONDERWIJS

- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU, Neerlandistiek, BA, 03-09-2003 en 05-11-2003.

BESTUUR

- Meertens Instituut, (OC) Onderdeelcommissie, lid, 15-03-2000 t/m 15-03-2003.
- Meertens Instituut, Arbo-commissie, lid, 04-01-2001 t/m 15-03-2003.

REDACTIE

- Kaartredacteur (vanaf 02-08-2003), tijdschrift *Atlas Linguarum Europae*, verschijnt 1 x per jaar.
Internet: <http://www.uni-bamberg.de/~ba4es1/ale-d.html>.

Boerriqter; R.

LEZINGEN

- 'Naamgeving binnen de openbare ruimte. Een onderzoek naar het belang van de betekenis bij de vorming van namen binnen de openbare ruimte en het functioneren ervan in de hedendaagse taal.' Vergadering van de wetenschapscommissie, Meertens Instituut, Amsterdam, 20-06-

2003. (*Urbane toponiemen*)

ONDERWIJS

- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU, Neerlandistiek, BA, 08-10-2003 t/m 15-10-2003.

Brok, H.J.T.M.

BOEKEN

- Brok, H.J.T.M. (2003) *Publicaties over plantennamen in Nederland, Nederlandstalig België en Frans-Vlaanderen*. Drukkerij George Michiels N.V., 2003, 160 p. (Werken van de koninklijke commissie voor toponymie en dialectologie, Vlaamse afdeling, nr. 24)

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Brok, H.J.T.M. (2003) 'Taalvariatie in de Randstad op de vierkante kilometer' In: V. de Tier & R. Vandekerckhove [red.] *Aan taal herkend. Het bewustzijn van dialectverschil*. Stichting Nederlandse Dialecten, Groesbeek, 155-169. (Het dialectenboek, nr. 7)

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Brok, H.J.T.M. (2003) 'Publicaties over plantennamen in Nederland, Nederlandstalig België en Frans-Vlaanderen. 8e aanvulling.' *Taal en Tongval* 54 (2), 164-170. (*Nederlandse volksnamen van planten*)

ORGANISATIE

- Nederlandse Dialectendag, evenement georganiseerd door H.J.T.M. Brok, Middelburg, 23-03-2003.

ONDERWIJS

- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU, Neerlandistiek, 24-09-2003.

BESTUUR

- Stichting Nederlandse Dialecten, lid, vanaf 01-01-1995.

Brouwer, L.S.G.B.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Brouwer, L.S.G.B. (2003) 'Kroniek Nederland.' *Naamkunde* 34 (1), 103-117.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 1989) Onomastische Literatuur Service (OLS). Raadpleegbaar via de website van het Meertens Instituut: <http://www.meertens.nl/nnn/> (zie 'Documentatieprojecten': Namen en Naamkunde in Nederland en elders).

- Redacteur (vanaf 2000) Nederlandse Familienamen databank (NedFam Data). Raadpleegbaar via de website van het Meertens Instituut: <http://www.meertens.nl/NFD/nfd.html> (zie 'Documentatieprojecten').

Cornips, L.M.E.A.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Cornips, L. & M.H. van der Ham (2003) 'Ik ga je zien!' De verwerving van het hulpwerkwoord gaan en OV/VO-volgorde in de bijzin bij jonge monolinguale en bilinguale kinderen.' In: T. Koole & J. Nortier & B. Tahitu [red.] *Artikelen van de Vierde Sociolinguïstische Conferentie*. Eburon, Delft, 100-110. (*Etnisch Nederlands*)
- Hulk, A. & J. Peet & L. Cornips (2003) 'Acquiring the syntax of *beaucoup* at a distance as a bilingual child: an experimental study.' In A. T. Pérez-Leroux & Y. Roberge [red.] *Romance Linguistics: Theory and Acquisition*. John Benjamins, Amsterdam & Philadelphia, 299-316. (Current Issues in Linguistic Theory)

REDACTIE BUNDEL OF THEMANUMMER

- L. Cornips & P. Fikkert [red.] (2003) *Linguistics in The Netherlands 2003*. John Benjamins, Amsterdam/Philadelphia, 244 p. (AVT Publications, nr. 20)

OVERIGE PUBLICATIES

- Cornips, L. (2003) *Heerlens Nederlands*. SDU uitgevers, Den Haag, 120 p. (Taal in stad en land)
- Cornips, L. & V. de Rooij (2003) 'Kijk, Levi's is een goeie merk: maar toch hadden ze 'm gedist van je schoenen doen 'm niet. Jongerentaal heeft de toekomst.' In J. Stroop [red.] *Waar gaat het Nederlands naar toe? Panorama van een taal*. Bert Bakker, Amsterdam, 131-142. (*Etnisch Nederlands*)

LEZINGEN

- 'Ik ga je zien!' De verwerving van het hulpwerkwoord gaan en OV/VO-volgorde in de bijzin bij jonge monolinguale en bilinguale kinderen.' De Vierde Sociolinguïstische Conferentie, Lunteren, 25-03-2003. (*Etnisch Nederlands*)
- 'Corporate identity en metaforen.' Communicatiewetenschappen, Vrije Universiteit, Amsterdam, 25-04-2003. (*Gedeelde betekenissen van alternatieve spiritualiteit en de corporate identities van Nederlandse ondernemingen*)
- 'A sociolinguist's approach to the study of shared lexicon of alternative spirituality and corporate culture.' Alternative Spiritualities and New Age Studies Conference, The Open University, Milton Keynes, United Kingdom,

- 30-05-2003. (*Gedeelde betekenissen van alternatieve spiritualiteit en de corporate identities van Nederlandse ondernemingen*)
- 'The nature of sociolinguistic syntactic variation.' Second International Conference On Language Variation In Europe, Uppsala University, Uppsala, Zweden, 14-06-2003. (*Etnisch Nederlands*)
 - 'Contact-induced varieties, syntactic variation and methodology.' ESF, European Dialect Syntax, University of Padua, Padua, 12-09-2003. (*Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)*)
 - 'The boundaries between child L2 and (2)L1: DO-support in child Dutch.' University of Edinburgh, Edinburgh, UK, 19-09-2003.
 - 'Syntactic variation and optional structures in an intermediate speech repertoire.' Staff Seminar, Universiteit van Tilburg, Tilburg, 16-10-2003.
 - 'Straattaal.' Wetenschapsdag, Meertens Instituut, Amsterdam, 19-10-2003. (*Etnisch Nederlands*)
 - 'The boundaries between child L2 and (2)L1: DO-support in child Dutch. Interface issues in L1 and L2 acquisition.' Modular Interaction in Acquisition, Vrije Universiteit, Amsterdam, 24-10-2003.
 - 'The nature of sociolinguistic syntactic variation: the case of streetlanguage and ethnolects.' RUG, Groningen, 31-10-2003. (*Etnisch Nederlands*)
 - 'De Taalmeter 1: nieuwe dialecten van het Nederlands.' UvA, Amsterdam, 22-11-2003. (*Etnisch Nederlands*)
 - 'De Taalmeter 2: straattaal en de 'zingende kaart'. De "Taalmeter" is een initiatief van de samenstellers ter introductie van het onderwijsprogramma van de UvA-Letteren (zie ook website). UvA, Amsterdam, 22-11-2003. (*Jongeren taal en straattaal*)
- PROJECTAANVRAGEN
- Cornips, L. i.s.m. H. Koopman (UCLA): 'Variatie in verbale clusters.' (2004-2007; 3 AIO), ingediend bij NWO, Programma. Niet toegekend.
- ORGANISATIE
- Taalkunde in Nederland-dag 2003, georganiseerd door L. Cornips et al, Utrecht, 01-02-2003.
 - Syntactic Variation, ICLaVE 2, workshop georganiseerd door L. Cornips & K. Corrigan, Meertens Instituut & University of Newcastle te Uppsala, 13-06-2003.
 - Transcriptieworkshop, georganiseerd door L. Cornips & E. van Lier, Meertens Instituut, 03-12-2003.
- PROMOVENDI
- Begeleider/copromotor van E. van Lier (Meertens Instituut).

- Begeleider van M. Verhagen (KUN).

ONDERWIJS

- Methodology, fieldword and syntactic elicitation tasks, University of Potsdam, Post-doc PhD, 13-11-2003 t/m 14-11-2003.
- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU, Neerlandistiek, BA, 10-12-2003.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van A. De la Croix (UvA, Geesteswetenschap, Algemene Taalwetenschap). Van 01-08-2002 t/m 01-02-2003. Stageonderzoek: Wat is de plek van negatie element 'niet' in 'Etnisch Nederlands'?
- Begeleider van M. Fraaije (VU, Sociaal-Culturele Wetenschappen, Cultuur, Organisatie & Management). Van 01-12-2002 t/m 01-07-2003. Stageonderzoek: Corporate identity en metaforen.
- Begeleider van V. Obispo (ULeiden, Pedagogische Wetenschappen, Opvoeding en Voorlichting in Organisaties). Van 01-12-2002 t/m 01-07-2003. Stageonderzoek: Corporate identity en metaforen.
- Begeleider van S. Kops Hagedoorn (RUG, Letteren, Toegepaste Taalwetenschap). Van 16-12-2002 t/m 04-04-2003. Stageonderzoek: transcriptie en handleiding Childes.
- Begeleider van D. Fase (UvA, Geesteswetenschappen). Van 01-02-2003 t/m 01-04-2003. Stageonderzoek: Een sociolinguïstisch onderzoek naar het gebruik van vragen en het gebruik van 'weet je wel' en 'ik bedoel' als discourse markers.
- Begeleider van L. van Alphen (UU, OTS, Taal en Cultuurstudies). Van 01-02-2003 t/m 20-04-2003. Stageonderzoek: Limburgs 'er'.
- Begeleider van M. Alexander (UvA, Algemene Taalwetenschap). Van 01-02-2003 t/m 01-07-2003. Stageonderzoek: Straattaal.
- Begeleider van J. Pennings (RUG, Letteren). Van 01-05-2003 t/m 01-08-2003. Stageonderzoek: Verbale clusters in het Heerlens Algemeen Nederlands.
- Begeleider van E. Bolk (UvA, Algemene Taalwetenschap). Van 18-08-2003 t/m 31-12-2003. Stageonderzoek: Verbale clusters in het SAND-project.
- Begeleider van R. Jorna (Universiteit Utrecht, Algemene Letteren). Van 01-09-2003 t/m 01-12-2003. Stageonderzoek: Lidwoordverwerving bij monolinguale en tweetalige kinderen.
- Begeleider van J. Girgorie (RUG Engelse Taalkunde, Letteren/ RUG). Van 01-11-2003 t/m 01-02-2004. Stageonderzoek: Papiaments-Nederlands.
- Begeleider van M. Hardenberg (Haagse Hogeschool, Interculturele Com-

municatie). Van 01-11-2002 t/m 01-05-2003. Stageonderzoek: Group language of adolescents in Rotterdam.

BESTUUR

- Meertens Instituut, Redactieraad, lid, vanaf 01-01-2000.
- Algemene Vereniging voor Taalwetenschap, lid, 01-01-2000 t/m 31-12-2006.
- Meertens Instituut, Commissie Strategie en Beleid, voorzitter, 01-05-2002 t/m 01-05-2005.
- Project Dutch Bilingualism, adviseur, 01-09-2003 t/m 31-08-2006.

Gerritzen, D.

OVERIGE PUBLICATIES

- Gerritzen, D. (2003) *Voornamen. Een praktische handleiding. Vierde, gewijzigde druk 2003*. Het Spectrum, Utrecht, 188 p. 4e dr.

LEZINGEN

- 'First Names in Western Europe.' Names - National Identity, Nationalism, Universiteit van Zadar (Kroatië), Zadar, Kroatië, 11-07-2003.

PROJECTAANVRAGEN

- Gerritzen, D. & M. van Oostendorp i.s.m. Leendert Brouwer (Meertens Instituut): 'Veldnamen in Noord-Holland. Een pilot voor een multidisciplinaire database.' (2004-2005; 1 Geograaf/gis-deskundige, 1 invoerkracht), ingediend bij KNAW, Digitaliseringsfonds. Toegekend.

ORGANISATIE

- Veldnamen: onderzoek en digitalisering, workshop georganiseerd door D. Gerritzen & M. van Oostendorp, Amsterdam, 25-04-2003.

PROMOVENDI

- Begeleider van T. Schoonheim (Instituut voor Nederlandse Lexicologie).
- Begeleider van R. Boerrigter (Meertens Instituut).
- Begeleider van Erzsébet Dúró (Eötvös Loránd Tudományegyetem).

ONDERWIJS

- Naamkunde, KUN, Taalwetenschap, BA, 02-09-2003 t/m 11-11-2003.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Lisette v/d Molen (UvA, Geesteswetenschappen, Algemene Taalwetenschap). Van 15-08-2003 t/m 31-12-2003. Stageonderzoek: Motieven bij de voornaamkeuze.

BESTUUR

- Meertens Instituut, Onderdeelcommissie, voorzitter, 15-03-2000 t/m 15-03-2003.

- International Council of Onomastic Sciences, lid, 01-09-2002 t/m 31-08-2005.
- International Council of Onomastic Sciences, Bibliography Group, voorzitter; vanaf 28-03-2003.
- KNAW, Adviescommissie voor het vaststellen van Nederlandse Aardrijkskundige Namen, secretaris, vanaf 10-11-2003.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-2000), tijdschrift *Naamkunde*, verschijnt twee keer per jaar.
- Redacteur (vanaf 2000), tijdschrift *Respons*, verschijnt jaarlijks.
- Redacteur (vanaf 2001), *Meertens Bulletin (intranet)*, elektronisch tijdschrift, verschijnt maandelijks/tweemaandelijks.
- Hoofdredacteur (vanaf 01-09-2002), tijdschrift *Onoma (tijdschrift van de International Council of Onomastic Sciences)*, verschijnt jaarlijks.

71

Goeman, A.C.M.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELLEN IN TIJDSCHRIFT

- Goeman, A.C.M. (2003) 'Morfologische condities op n-behoud en n-deletie in het Nederlands.' *Taal en Tongval Themanummer 14, 2001; De variabiliteit van de -(e)n in het Nederlands*. Onder redactie van L. Draye, H. Rijkeboer en J. Stroop.

CD'S

- Berg, B.L. van den & A.C.M. Goeman & P. van Reenen (2003) *Phonology & Morphology of Dutch & Frisian Dialects in 1.1 million Transcriptions. Goeman-Taeldeman-Van Reenen project 1980-1995*. Cd-rom. Meertens instituut, Amsterdam. (Meertens Institute Electronic Publications in Linguistics (MIEPIL), nr. 3)

LEZINGEN

- 'Adjectival Flexion and n-deletion in the Dialects of the Netherlands. The role of Morphology in a Phonological Process.' 4th International Congress of Dialectologists and Geolinguists, University of Riga, Riga, 28-07-2003.
- 'Dynamic Dialectology in the 21st Century. The Morphology and Phonology of Dutch, Flemish and Frisian Dialects.' Plenary Lecture. 4th International Congress of Dialectologists and Geolinguists, Universiteit van Riga / International Society of Dialectologists and Geolinguists, Riga, Letland, 28-07-2003. (*GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsoptnamen*)
- 'Phonology and Morphology of Dutch and Frisian Dialects in 1.1 million

transcriptions; presentation of CD-Rom.' Presentatie voor de Wetenschaps Commissie van het Meertens Instituut/KNAW. Meertens Instituut, Amsterdam, 07-11-2003. (*GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsopnamen*)

- 'Dutch Dialectology. New technologies, new questions.' Onzè Colloquì Lingüístic de la Universitat de Barcelona: Noves Tecnologies Aplicades a la Dialectologia. Universitat de Barcelona, Barcelona, Spanje, 15-12-2003.

ONDERWIJS

- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU, Neerlandistiek, BA, 10-09-2003 en 05-11-2003.

BESTUUR

- Sectie Audiovisuele Archievering (AVA) DIVA, Bestuur, secretaris, vanaf 01-08-1999.
- NWO-Geesteswetenschappen, advies investeringsaanvraag, adviseur, 15-10-2003 t/m 16-10-2003.
- NWO, r-project, adviseur, 01-01-2001 t/m 31-12-2003.

72

Ham, M.H. van der

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Cornips, L. & M.H. van der Ham (2003) "Ik ga je zien!" De verwerving van het hulpwerkwoord gaan en OV/VO-volgorde in de bijzin bij jonge monolinguale en bilinguale kinderen.' In T. Koole & J. Nortier & B. Tahitu [red.] *Artikelen van de Vierde Sociolinguïstische Conferentie*. Eburon, Delft, 100-110. (*Etnisch Nederlands*)

LEZINGEN

- "Ik ga je zien!" De verwerving van het hulpwerkwoord gaan en OV/VO-volgorde in de bijzin bij jonge monolinguale en bilinguale kinderen.' De Vierde Sociolinguïstische Conferentie, Lunteren, 25-03-2003. (*Etnisch Nederlands*)
- 'Transcriberen in PRAAT en het SAND-project.' Transcriptieworkshop, Meertens Instituut, Amsterdam, 03-12-2003. (*Methodologie en veldwerk*)

ONDERWIJS

- 'Taalvariatie in Nederland.' Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU, Neerlandistiek, BA, 26-11-2003.

BESTUUR

- Meertens Instituut, Arbo-commissie, lid, 07-04-2003 t/m 07-07-2003.
- Meertens Instituut, OC (Onderdeelcommissie), lid, 07-04-2003 t/m 07-04-2007.

Haslinger, I.M.

ONDERWIJS

- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UVA en VU, Neerlandistiek, BA, 26-11-2003.

Hinskens, F.L.M.P.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Hinskens, F. (2003) 'Methods for the study of post-apartheid Afrikaans language shift.' In: K. Bochmann & P. Nelde & W. Wölck [red.] *Methodology of Conflict Linguistics. Methodologie der Konfliktlinguistik. Méthodologie de la Linguistique de Conflit*. St. Augustin, Asgard, 61-70. (Plurilingua, nr. XXIV)
- Hinskens, F. & J. van de Weijer (2003) 'Patterns of segmental modification in consonant inventories: contrastive vs. redundant systems and phonology vs. phonetics.' In L. Cornips & P. Fikkert [red.] *Linguistics in the Netherlands 2003*. Benjamins, Amsterdam / Philadelphia, 71-81. (*Segmentstructuur en -modificatie*)

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Hinskens, F. & J. van de Weijer (2003) 'Patterns of segmental modification in consonant inventories: a cross-linguistic study.' *Linguistics* 41 (6), 1041-1084. (*Segmentstructuur en -modificatie*)

LEZINGEN

- 'n-Tilgung in ripuarischen Dialekten des Niederländischen. Interne und externe Konditionierung, phonologische und soziolinguistische Aspekte.' Deutscher Sprachatlas en Institut für germanistische Sprachwissenschaft, Philips-Universität, Marburg, Duitsland, 24-01-2003. (*Fonologische variatie van Nederlandse dialecten*)
- 'Patterns of segmental modification in consonantal inventories; contrastive vs redundant systems and phonology vs phonetics.' TIN-dag, Algemene Vereniging voor Taalwetenschap, Utrecht, 01-02-2003. (*Segmentstructuur en -modificatie*)
- 'Segmental modification. Distribution, status and economy.' Departament de Filologia Catalana, Universitat de Barcelona, Barcelona, Spanje, 06-05-2003. (*Segmentstructuur en -modificatie*)
- 'Dialectgrenzen, taalgrenzen en staatsgrenzen.' Symposium 'Sprache an der Grenze', KU Nijmegen & Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn, Venlo, 16-05-2003.
- 'Local dependence between dialect features; a blind angle in variation studies.' ICLeVE 2, Uppsala, Zweden, 12-06-2003. (*Fonologische variatie van*

Nederlandse dialecten)

- 'Segmental modification. Distribution, status and economy.' Taalkunde (Staff seminar Grammatical Models Group, CLS), Universiteit Tilburg, Tilburg, 11-09-2003. (*Segmentstructuur en -modificatie*)

PROJECTAANVRAGEN

- Hinskens, F.: 'Vernieuwing vragenlijsten.' (2004-2005; I automatiseerder, I methodoloog), ingediend bij KNAW, Investerings B. Toegekend.
- Reenen, P. van & F. Hinskens & J. Taeldeman & G. de Schutter i.s.m. H. Bennis, F. Weerman (UvA): 'Databank van veertiende-eeuwse niet-literaire Nederlandse teksten. Opbouw en linguïstisch onderzoek' (2004-2007), ingediend bij VNC. Toegekend.
- Hinskens, F. & P. Muysken: 'The roots of ethnolects: an experimental comparative study.' (2004-2007; I AiO, I postdoc), ingediend bij NWO, Taalverwerving en meertaligheid. Toegekend in eerste beoordelingsronde; tweede beoordelingsronde loopt nog.
- Rowicka, G. i.s.m. L. Chen (Universiteit Leiden), F. Hinskens (Meertens Instituut): 'Mohawk English. Ethnically-marked speech as spoken by mono- and bilinguals.' (2004-2009; I AiO, I postdoc), ingediend bij NWO, Taalverwerving en meertaligheid. Niet toegekend.

ORGANISATIE

- Symposium over analogie, symposium georganiseerd door F. Hinskens, ACLC, UvA, Amsterdam, 26-05-2003.
- Workshop over syntactische, morfologische en fonologische aspecten van flexie, georganiseerd door F. Hinskens & S. Barbiers, Meertens Instituut, Amsterdam, 21-08-2003.

PROMOVENDI

- Begeleider/promotor van C. Müller (Abteilung Niederlandistik, Inst. f. Germanistik, Universität Leipzig).
- Begeleider/promotor van M. Jansen (Meertens Instituut).
- Begeleider/copromotor van K. Rys (Seminarie Nederlandse Taalkunde, RU Gent).

ONDERWIJS

- Two seminars on language variation and phonological theory, Universitat de Barcelona, Departament de Filologia Catalana, Post-doc PhD, 05-05-2003 t/m 07-05-2003.
- Language variation and formal theory, LOT Zomerschool (Universiteit Tilburg), PhD, 23-06-2003 t/m 27-06-2003.
- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU,

Neerlandistiek, BA, 01-09-2003 t/m 01-02-2004.

BESTUUR

- International Conference on Language Variation in Europe (ICLaVE), scientific committee, lid, vanaf 24-11-1998.
- European Workshop Afrikaans Extra Muros (EWAfrEM), wetenschappelijk comité, lid, vanaf 15-10-1999.
- Meertens Instituut, Management Team, lid, 01-10-2002 t/m 31-12-2005.

REDACTIE

- Lid redactieraad (vanaf 01-06-2000), *neerlandistiek.nl*, elektronisch tijdschrift, verschijnt ongeregeld.
- Lid redactieraad (vanaf 08-11-2002), tijdschrift *Taal en Tongval*, twee reguliere nummers plus een themanummer per jaar.
- Redacteur taalkunde (vanaf 22-12-2003), tijdschrift *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (TNTL)*, verschijnt vier keer per jaar.

Jansen, M.M.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELLEN IN BUNDEL

- Jansen, M. (2003) 'The dialect of Ameland: a case of mixed identity'. In T. Koole & J. Nortier & B. Tahitu [red.] *Artikelen van de Vierde Sociolinguïstische Conferentie*. Eburon, Delft, 205-214. (*Taal en identiteit op de Waddeneilanden*)

RECENSIES

- Jansen, M. & M. van Oostendorp (2003) *Een dialect, twee woordenboeken, drie talen*. Recensie van: Visser, W. & Dyk, S., *Eilander Wezenboek*. Voor- en achterwoord van het Schiermonnikoogs. (Ljouwert/Leeuwarden, 2002). *Trefwoord* 2003, 1-3. Internet: <http://www.fa.knaw.nl>.

LEZINGEN

- 'Dialectverlies in de morfologie van het Amelands.' TIN-dag, Universiteit Utrecht, 01-02-2003. (*Taal en identiteit op de Waddeneilanden*)
- 'The dialect of Ameland: a case of mixed identity'. Presentatie van het gelijknamige artikel. Sociolinguïstische Conferentie, Anela, Lunteren, 26-03-2003. (*Taal en identiteit op de Waddeneilanden*)
- 'Isolation and tourism: two opposite forces in the process of dialect change on the island of Ameland.' ICLaVE2, Uppsala Universitet, Uppsala, Zweden, 14-06-2003. (*Taal en identiteit op de Waddeneilanden*)
- 'Language and Identity on the Frisian Islands.' Research Designs in LI Attrition Studies, VU, Amsterdam, 16-12-2003. (*Taal en identiteit op de Waddeneilanden*)

Kruijzen, T.W.M.

ONDERWIJS

- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UvA en VU, Neerlandistiek, 24-09-2003.

Lier, E. van

LEZINGEN

- 'Inflectional and derivational morphology in four Romance-based creoles.' Workshop on the phonology and morphology of creole languages. Universiteit Siegen, Siegen, Duitsland, 08-10-2003.

ORGANISATIE

- Transcriptieworkshop, georganiseerd door Eva van Lier & Leonie Cornips, Meertens te Amsterdam, 03-12-2003.

76

Oostendorp, M. van

BOEKEN

- Oostendorp, M. van & J. Kooij (2003) *Fonologie. Uitnodiging tot de klankleer van het Nederlands*. Amsterdam University Press, Amsterdam, 236 p.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Oostendorp, M. van (2003) 'Schwa in phonological theory.' In L. Cheng & R. Sybesma [red.] *The Second Glot International State-of-the-article Book*. Mouton de Gruyter, Berlin/New York, 122-165. (*Fonologische variatie van Nederlandse dialecten*)
- Oostendorp, M. van (2003) 'Ambisyllabicity and Fricative Voicing in West-Germanic Dialects.' C. Féry & R. van de Vijver [red.] *The Syllable in Optimality Theory*. Cambridge, Cambridge University Press, 304-337. (*Fonologische variatie van Nederlandse dialecten*)
- Oostendorp, M. van & F. Swets (2003) 'The structure of Dutch /Au/.' In L. Cornips & P. Fikkert [red.] *Linguistics in the Netherlands 2003*. John Benjamins, Amsterdam, 167-176.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Oostendorp, M. van (2003) 'Comparative markedness and containment.' *Theoretical Linguistics* 29 (1/2), 65-76. (*Fonologische variatie van Nederlandse dialecten*)

RECENSIES

- Jansen, M.M. & M. van Oostendorp (2003) *Een dialect, twee woordenboeken, drie talen*. Recensie van: Visser, W. & Dyk, S., *Eilander Weezenbúek*. Woordenboek van het Schiermonnikoogs. (Ljouwert/Leeuwarden, 2002).

In: *Trefwoord* 2003, 1-3. Internet: <http://www.fa.knaw.nl>.

- Oostendorp, M. van (2003) *Language and National Identity*. Recensie van Leigh Oakes, *Language and National Identity. Comparing France and Sweden* (Amsterdam, 2001). In: *Language Problems and Language Planning* 27, 63-69.

OVERIGE PUBLICATIES

- Oostendorp, M. van (2003) 16 artikelen in *Onze Taal* 72.
- Oostendorp, M. van (2003) 10 artikelen in *Neder-L*.
Internet: <http://www.neder-l.nl/bulletin/2003/...>
- Oostendorp, M. van (2003) 'Taal is passie.' In F. Kuijken [red.] *Appel heeft het gedaan. Liber Amicorum voor René Appel bij zijn afscheid van de Universiteit van Amsterdam*. Bert Bakker, Amsterdam, 125-136.
- Oostendorp, M. van (2003) 'No pix, plz. Waarom taal de techniek beïnvloedt en niet andersom.' In J. Stroop [red.] *Waar gaat het Nederlands naar toe? Panorama van een taal*. Bert Bakker, Amsterdam, 276-299.
- Oostendorp, M. van (2003) 'Ringbaums dilemma en de popularisering van de taalkunde.' *VakTaal* 15 (2), 3-5.
- Oostendorp, M. van & S. van der Kleij (2003) 'De raakvlakken van Fred Weerman.' *VakTaal* 15, 9-12.
- Oostendorp, M. van (2003) 'Computers hoeven geen Nederlands te kunnen verstaan.' *Taalschrift* (87),
Internet: <http://taalschrift.org/discussie/000087.html>.
- Oostendorp, M. van (2003) 'Homme zijn hoest. De taalnormen en -waarden van Hermans, Mulisch en Reve.' *Literatuur*, 84-87.

LEZINGEN

- 'The structure of /Au/. TIN-dag, Utrecht, 05-02-2003. (*Fonologische variatie van Nederlandse dialecten*)
- 'Keep the Dutch accent!' Nationaal Congres Engels, Ede/Wageningen, 17-02-2003.
- 'Comparative markedness and containment.' Toronto, Canada, 15-03-2003. (*Fonologische variatie van Nederlandse dialecten*)
- 'Recovering morphology.' Deze lezing is (met dezelfde titel) ook gehouden op het University of Toronto Linguistics Seminar op 29/3/2003. McGill University, Montreal, Canada, 22-03-2003. (*Fonologische variatie van Nederlandse dialecten*)
- 'Towards a quantitative analysis of voiceless fricatives.' 11th Manchester Phonology Meeting, University of Manchester, Manchester, Groot-Brittannië, 23-05-2003.

- 'Opacity and recoverability. Evidence from Dutch.' ULCL, Leiden, 30-05-2003.
- Expressing inflection tonally. Meertens Instituut, Amsterdam, 01-08-2003. (*Fonologische variatie van Nederlandse dialecten*)
- 'On the equation Low tone = [+voice] in Limburg Dialects of Dutch. An Exercise in Element Theory.' The E.J. van der Torre Symposium on Sonorants, Universiteit Leiden, Leiden, 10-09-2003. (*Fonologische variatie van Nederlandse dialecten*)
- 'Normvervaging in taal.' Gereformeerde Studentenvereniging Twente, Enschede, 15-10-2003.
- 'Spreading languages around the mediterranean. Language attitudes and language policy.' Symposium Europe-Mediterranean, University of the Aegean, Rhodes, Griekenland, 22-10-2003.

ORGANISATIE

- Meertens Lezingen (Meertens Lectures), lezingenreeks georganiseerd door H. Roodenburg & M. van Oostendorp, Meertens Instituut te Amsterdam, vanaf 2000.
- First Old-world Conference in Phonology, conferentie georganiseerd door M. van Oostendorp & J. van de Weijer, Universiteit Leiden te Leiden, 09-01-2003 t/m 11-01-2003.
- Classificatie en afstand, symposium georganiseerd door M. van Oostendorp & W. Jongenburger, Meertens Instituut te Amsterdam, 17-01-2003.
- GLOW Workshop Boundaries in Intonational Phonology, workshop georganiseerd door M. van Oostendorp & M. Horne, Lund University te Lund (Zweden), 18-04-2003.
- Veldnamen: onderzoek en digitalisering, workshop georganiseerd door D. Gerritzen & M. van de Oostendorp, te Amsterdam, 25-04-2003.
- Symposium 'Hoe natuurlijk is taal?', symposium georganiseerd door M. van Oostendorp & W. Jansen, te Amsterdam, 17-12-2003.
- Reading group variation linguistics, evenement georganiseerd door M. van Oostendorp, te Amsterdam, 11-09-2003 t/m 31-12-2003.

PROMOVENDI

- Begeleider van F. Swets (Meertens Instituut).
- Begeleider van E.J. van der Torre (Universiteit Leiden).
- Begeleider van W. Kusters (Universiteit Leiden).
- Begeleider van M. Jansen (Meertens Instituut).

ONDERWIJS

- Taalvariatie, Katholieke Universiteit Nijmegen, 11-05-2003.

- Microvariation and linguistic theory, ULCL, Post-doc PhD, 01-09-2003 t/m 15-12-2003.
- Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden, UVA en VU, Neerlandistiek, MA, 12-11-2003.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van M. Schoemans (Universiteit Utrecht, Letteren). Van 15-08-2003 t/m 15-11-2003. Stageonderzoek: Stemhebbende fricatieven in Twente.

BESTUUR

- Generative Linguistics in the Old World, lid, vanaf 05-01-1999.
- Meertens Instituut, Websitecommissie, voorzitter, vanaf 01-01-2000.
- Meertens Instituut, Redactieraad, lid, vanaf 01-01-2000.
- Center of Advanced Studies in Theoretical Linguistics (CASTL), Tromsø, Selection Committee Post-doctoral Researchers, lid, 01-06-2003 t/m 01-08-2003.

REDACTIE

- Editorial board (vanaf 03-2000), tijdschrift *Language Problems and Language Planning*, verschijnt drie maal per jaar.
- Redacteur (vanaf 04-2000), *Neerlandistiek.nl*, elektronisch tijdschrift, verschijnt onregelmatig.
- Redacteur (vanaf 2001), *Meertens Bulletin (intranet)*, elektronisch tijdschrift, verschijnt maandelijks/tweemaandelijks.
- Redacteur (vanaf 01-04-2002), *Taalpost*, elektronisch tijdschrift, verschijnt 3x per week. Internet: <http://www.taalpost.nl/>.
- Redacteur (vanaf 06-06-2002), *Neder-L. Elektronisch tijdschrift voor de neerlandistiek*, elektronisch tijdschrift, verschijnt drie keer per maand. Internet: <http://www.neder-l.nl/>.

Swets, F.H.C.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELLEN IN BUNDEL

- Oostendorp, M. van & F. Swets (2003) 'The structure of Dutch /Au/'. In L. Cornips & P. Fikkert [red.] *Linguistics in the Netherlands 2003*. John Benjamins, Amsterdam, 167-176.

Algemene Zaken (AZ)

80

De afdeling Algemene Zaken omvat de niet-wetenschappelijke diensten op het instituut, zoals automatisering, audio-digitalisering, personeelszaken, financiën, document-invoer, DTP, receptie en secretariaat en in- en externe communicatie. Ook de documentatie, bibliotheek en archieven op het Meertens Instituut zijn, vanwege hun functie ter ondersteuning van het onderzoek, ondergebracht bij Algemene Zaken. De vele projecten die onder deze afdeling vallen worden uitgesplitst naar vier categorieën: documentatieprojecten, bibliotheekprojecten, audioprojecten en automatiseringsprojecten.

Personeel

Per 1 april 2003 werd archivaris Amanda Elsinghorst van het IISG op detacheringsbasis aangetrokken om het achief te versterken gedurende een jaar. Op 1 augustus 2003 stopte Tineke Tegelaers haar werkzaamheden aan het project digitalisering straatliederen en trad zij per diezelfde datum in dienst van de bibliotheek. Per 1 december trad zij tevens toe tot het team van de receptie, waar zij Gaby Drenthe opvolgde. Twee tijdelijke volkslied-medewerkers hebben na afronding van hun projecten het instituut verlaten, te weten Rozemarijn van Leeuwen op 1 april en Jan Barend Barneveld (straatlied) per 1 juni. Per 12 september volgde Marcia Lucassen de P&O functionaris Jan Landstra op, die met ingang van 1 mei was overgestapt naar een ander KNAW-instituut. Gedurende drie maanden heeft Ilse van Gemert gewerkt aan een automatiseringsproject in samenwerking met het Max Planck Instituut te Nijmegen.

PR

Op zaterdag 6 september hebben Eveline Doelman en Astrid Verburg het Meertens Instituut vertegenwoordigd op de notarissendag op het Rijksarchief in Haarlem. Zij waren gevraagd voor een demonstratie van de boedelbank. Er werden dit jaar ook weer studenten verwelkomd en rondgeleid op het instituut. Op 13 mei kwam een groep eerstejaars studenten Nederlandse Taalkunde van de UvA. Na een inleiding door Hans Bennis gaven Irene

Haslinger en Marjo van Koppen de studenten een praktijkles over het SAND. Astrid Verburg verzorgde een rondleiding door het gebouw. Studenten van de VU is een vergelijkbaar programma aangeboden. Het jaarlijkse uitstapje voor het personeel vond plaats op 7 oktober in de Efteling. In het kader van de WetenWeek heeft het Meertens Instituut op zondag 19 oktober een open dag georganiseerd. Hetty Garcia onderhoudt de contacten met de informanten die de jaarlijkse vragenlijsten van het instituut invullen en beheert het informantenbestand.

Documentatie en archieven

De documentatie over taal en cultuur in Nederland behoort, naast het onderzoek, tot de centrale taken van het Meertens Instituut. Het instituut bezit momenteel circa duizend collecties en archieven op het terrein van Nederlandse etnologie en variatielinguïstiek.

Al meer dan een halve eeuw worden archieven en collecties aangeworven op het instituut ten behoeve van het onderzoek. In eerste instantie bestonden deze uit papieren documenten, later kwamen verzamelingen in de vorm van digitale bestanden steeds frequenter voor: De documentatie en archieven van het Meertens Instituut vormen een depot van nationaal erfgoed op het gebied van etnologie en variatielinguïstiek. Sinds de jaren zestig is de omvang van het materiaal sterk toegenomen. Het papieren archief beslaat een lengte van circa vierhonderd strekkende meter.

De documentatie staat in dienst van het wetenschappelijk onderzoek. Op basis van dit uitgangspunt wordt het beleid gemaakt ten aanzien van beheer en behoud van de archieven en collecties en de acquisitie daarvan. Naast aansluiting bij het lopend onderzoek is ook de mogelijke onderzoekswaarde van collecties voor toekomstig onderzoek een punt van overweging. In deze context voert het Meertens Instituut een actief conserveringsbeleid gericht op digitalisering van het reeds aanwezige materiaal. Van de KNAW en diverse andere instanties ontvangt het instituut regelmatig subsidie voor de digitalisering van (historische) geluidsopnames (dialectspraak/muziek), de invoer van enquêtemateriaal (handmatig of met behulp van scantechieken) en het opzetten en actueel houden van de (onderzoeks)databanken. Ook legt het instituut nieuwe collecties aan van audiovisueel onderzoeksmateriaal, bijvoorbeeld (muziek)dialect cd's in het kader van 'dialectrenaissance' en foto's in het kader van het project 'Migratie en materiële cultuur; de interieurs

van Turkse migranten en hun nakomelingen in Nederland'.

Met financiering uit een KNAW-investering is in 2003 het archiefproject van start gegaan ten behoeve waarvan voor 12 maanden een archivaris is ingehuurd bij het IISG (zie onder 'personeel'). Doel van het project is het archiefmateriaal in een digitaal archievenoverzicht te voorzien van metadata en voor onderzoek toegankelijk te maken.

Informatieverstrekking

De documentaire informatieverstrekking is hoofdzakelijk gebaseerd op de collecties van Nederlandse Ethnologie en Variatilinguïstiek op het Meertens Instituut. De persoonlijke expertise van de Meertens-documentalisten speelt daarbij een belangrijke rol. Vragen over familienamen en voornamen - veelal per e-mail naar aanleiding van de Nederlandse Familienamen Databank en de Nederlandse Voornamen Databank op de Meertens-website - worden beantwoord door de naamkundige staf. De dienstverlening is primair gericht op wetenschappers maar biedt ook ondersteuning aan journalisten, radio- en tv-makers, amateuronderzoekers en andere geïnteresseerden. De documentalisten zijn elke dag tussen 10.00 en 12.00 uur bereikbaar voor de informatieverstrekking. De binnengekomen verzoeken en de daarvoor gevonden informatie worden opgenomen in een registratiesysteem dat een hulpmiddel vormt voor toekomstige informatieverstrekking.

Resultaten in 2003: er zijn 429 verzoeken om inlichtingen (schriftelijk en telefonisch) binnengekomen; 94 verzoeken werden schriftelijk afgehandeld. De verdeling is globaal als volgt: etnologie: 111, lied: 130, taalvariatie: 7, naamkunde: 30. De bibliotheek werd bezocht door 151 personen. Circa 15 bezoekers raadpleegden de 'Volkstelling 1947'. Daarnaast zijn via de website van de NFD 140 reacties en via de NVD 440 reacties beantwoord (zie ook NFD en NVD). Op de vragen betreffende de NVD wordt ten dele met een standaardantwoord gereageerd.

Medewerkers: B.L. van den Berg (uitvoerder), L.S.G.B. Brouwer (uitvoerder), E. Doelman (uitvoerder), D. Gerritzen (uitvoerder), H.B.A. Rave (uitvoerder), J.J. Schell (coördinator), M.L.C. van Zuijlen (uitvoerder).

Documentatieprojecten

Bede vaartplaatsen in Nederland on Line (BiN-on Line/Bol) (1995-2005)

Onderhoud en uitbouw van de elektronische databank van het project Bedevaartplaatsen in Nederland (BiN) en bewerking van deze databank voor plaatsing op het internet.

Internet: <http://www.meertens.knaw.nl/bol/>.

Resultaten in 2003: het grootste deel van het illustratiemateriaal uit de lexicondelen is aan de database toegevoegd.

Medewerkers: P.J. Margry (projectleider/uitvoerder), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar), J.J. Schell (documentatieve ondersteuning/database-ontwikkeling).

BiNdex (BiN deel 4) (2001-2004)

Tracering van en onderzoek naar 'resterende' bedevaartplaatsen in Nederland (t.o.v. BiN 1 t/m 3). Beschrijving van deze plaatsen; opstellen inleidende bijdrage op thema. Realisering van een systematische index en cumulatieve bijlagen op het gehele lexicon Bedevaartplaatsen in Nederland ten behoeve van verder analytisch en comparatief onderzoek. Samenstelling BiN-lexicon deel 4; alle redactionele werkzaamheden, inclusief beeld- en kaartmateriaal.

Internet: <http://www.meertens.knaw.nl/bol/>.

Resultaten in 2003: de indices op de delen 1 en 3 zijn geheel afgerond, die op deel 2 gedeeltelijk. De addenda-lemma's en de cumulatieve bijlagen zijn in concept gereed gemaakt.

Medewerkers: P.J. Margry (projectleider), C.M.A. Caspers (KUN), A. Evers (freelance), V. Hamers (freelance), A. Jacobs (freelance), Y. Mathijssen (freelance), J.J. Schell (uitvoerder).

Databank Feest en Ritueel (2000-2005)

Publieksinformatie door middel van populair-wetenschappelijke teksten over kalenderfeesten in Nederland te raadplegen via een aan de website van het Meertens Instituut gekoppelde databank. Met de start van het project 'Feestcultuur in Nederland' is de uitbreiding van de bestaande databank tot nader order uitgesteld.

Internet: <http://www.meertens.knaw.nl/feesten/>.

Medewerkers: I.L. Stengs (projectleider/uitvoerder), M.B.G. van Dijk (uit-

voerder), E. Doelman (uitvoerder), J.I.A. Helsloot (uitvoerder), M.L.C. van Zuijlen (uitvoerder).

Databank materiële cultuur (Boedelbank) (1987-2005)

De databank materiële cultuur van het Meertens Instituut bevat meer dan 5000 boedelbeschrijvingen uit twaalf verschillende Nederlandse dorpen en stadjes (Doesburg, Geldermalsen, Lichtenvoorde/Groenlo, Maasland, Maassluis, Medemblik, Oirschot, Rosmalen, Twisk, Weesp en Weesperkarspel). De boedelinventarissen dateren uit de zeventiende, achttiende en negentiende eeuw. Circa 3000 beschrijvingen zijn integraal opgenomen in de digitale databank. De overige 2000 inventarissen worden in fotokopie of microfilm in het boedelarchief bewaard.

Medewerkers: H.C. Dibbits (projectleider), E. Doelman (uitvoerder), H. Nijboer (stagiair), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar).

84

Databank van etnologische en dialectvragenlijstgegevens (1996-2005)

In deze elektronische databank worden de antwoorden op de dialectologische en volkskundige vragenlijsten opgenomen. De vragen vormen een aparte databank. Prioriteit bij de invoer wordt gegeven aan de nieuwe lijsten die jaarlijks uitgaan, en aan oudere lijsten die voor lopend onderzoek nodig zijn.

Resultaten in 2003: invoer van lijst V 28 (Palmpasen) en V 71 (Vogelverschrikker en nieuwe vormen van religiositeit).

Medewerkers: G. Drenthe (uitvoerder), T. Pinna (uitvoerder), J.J. Schell (coördinator), C.H.M. Vanthoor (uitvoerder).

Digitalisering Nederlands Volksliedarchief (NVA) (1999-2004)

Betreft de vervanging van het kaartsysteem van het Nederlands Volksliedarchief door een elektronische database. De NVA bevat volksliederen van de Middeleeuwen tot en met de 20e eeuw. Het gedigitaliseerde systeem is uitgebreider dan het oorspronkelijke archief. Tot de toegevoegde informatie behoren onder meer beginregels van de volksliederen. Met de invoer van melodieën werd in 2003 gestart.

Resultaten in 2003: de eerste vier maanden werd het digitaliseren van tekstincipits uit de kaartenbakken van het Nederlands Volksliedarchief afgerond door Ellen van der Grijn, Véronique Pluijmakers (beiden januari-april) en Rozemarijn van Leeuwen (januari-maart). Eerstgenoem-

den digitaliseerden vervolgens de Nederlandstalige wijsaanduidingen uit het archief (16 kaartenbakken).

Medewerkers: L.P. Grijp (projectleider), E. van der Grijn (documentalist), R. van Leeuwen (uitvoerder), V.A.M. Pluijmaekers (uitvoerder).

Dutch Bilingual Database (2003-2004)

Dit project beoogt, bestaande data in verband met tweetalig taalgebruik bijeen te brengen in een systematisch georganiseerde en toegankelijke voorziening ten behoeve van toekomstig onderzoek van tweetaligheid, migrantentalen en niet-standaard variëteiten van het Nederlands. Project in samenwerking met Radboud Universiteit Nijmegen, Universiteit van Tilburg.

Medewerkers: A. MacLean (uitvoerder), L. Cornips (begeleider), P. Muysken (projectleider, Radboud Universiteit Nijmegen).

85

Etnologisch beeldarchief (1995-2005)

De ontsluiting en conservering van de (historische) etnologische foto-collectie (circa 3900 foto's), grafiek, film- en videomateriaal van het Meertens Instituut.

Resultaten in 2003: circa 250 foto's toegevoegd aan de collectie.

Medewerker: J.J. Schell.

Fonologische Atlas van Nederlandse Dialecten (FAND) (2000-2004)

Productie van een atlas van klankverschijnselen in Nederlandse dialecten, met name de variabiliteit van klinkers en tweeklanken, met wetenschappelijk commentaar. Het project wordt voornamelijk uitgevoerd aan de Rijksuniversiteit Gent. Het is de pendant van de MAND (Meertens Instituut) en gebaseerd op de databank van getranscribeerde bandopnamen van het GTR-project. Het Meertens Instituut verleent medewerking door aanlevering en interpretatie van data. Project in samenwerking met Katholieke Universiteit Leuven, Rijksuniversiteit Gent.

Resultaten in 2003: gegevensuitwisseling en interpretatie.

Medewerkers: B.L. van den Berg (uitvoerder), A.C.M. Goeman (adviseur).

Grondkaart dialect- en etnologicartografie (2000-2005)

Productie en onderhoud van een (uitbreidbare) basiskaart met Kloekecodes.

Resultaten in 2003: herziening data, 3 lezingen, applicatie op cd-rom, applicatie op website, cartografische achtergrondinformatie op website, ontwikkeling en aanvulling van mogelijkheden van applicatie.

Medewerkers: A.C.M. Goeman (projectleider), B.L. van den Berg (uitvoerder).

GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsopnamen (2000-2005)

Onderhoud en verrijking van de database van fonetische transcripties uit het veldwerkproject 'Fonologie en Morfologie van de Nederlandse Dialecten op basis van veldwerk' (1983-1990). Het betreft gedetailleerde fonetische transcripten van steeds 1876 items uit 364 plaatsen in Nederland (366 opnames), 58 Friese, 179 Vlaamse plaatsen en 10 plaatsen in Noord-Frankrijk. De databank van het GTR-project (Goeman, Taeldeman en van Reenen) vormt de basis voor de Morfologische Atlas van Nederlandse Dialecten (MAND) en de Fonologische Atlas van Nederlandse Dialecten (FAND). Project in samenwerking met: VU, Fryske Akademy, RUG, Katholieke Universiteit Leuven, Rijksuniversiteit Gent.

Resultaten in 2003: correctie materiaal, design en conversie naar andere formaten, redesign bestaande formaat, lezingen, databank en applicatie op cd-rom, databank, applicatie, begeleidende, historische en algemene informatie op website.

Medewerkers: A.C.M. Goeman (projectleider), B.L. van den Berg (uitvoerder), M. van der Peet (software-ontwikkelaar), P.Th. van Reenen (VU).

Internationale Volkskundliche Bibliographie (IVB)

Nederlandse bijdrage van relevante volkskundige boek- en artikeltitels aan de jaarlijkse uitgave van de Internationale Volkskundliche Bibliographie (IVB). Resultaten in 2003: omdat de vervaardiging van de IVB voortaan door een andere redactie zal geschieden, is er dit jaar geen nieuw deel uitgekomen.

Medewerker: M.L.C. van Zijlten.

Knipselarchief

De opbouw van een verzameling kranten- en tijdschriftknipsels op het gebied van de Nederlandse etnologie, op basis van een wisselend corpus van regionale dagbladen. De verzameling is in eerste instantie gericht op lopende projecten, daarnaast is zij bedoeld om nieuwe trends te signaleren en te documenteren.

Resultaten in 2003: circa 800 nieuwe knipsels. Een specifiek dossier is aangelegd over de geboorte van prinses Catharina-Amalia. (Uit circa drie meter aan krantenleggers over de periode week 41 t/m 45 2003 is geselecteerd.)

Medewerker: M.L.C. van Zuijlen.

Multi Media Dialect Database (2003-2006)

Dit project beoogt unieke, reeds gedigitaliseerde dialectopnamen met bijbehorende transcripten onder te brengen in een multimedia database, met als doel de dialectdata te ontsluiten voor wetenschappelijk onderzoek. Binnen de doelstelling van het project zijn verschillende onderdelen te onderscheiden: 1) het digitaliseren van schriftelijke transcripten van dialectopnamen (assistenten + NIWI); 2) het automatisch omzetten van de transcripten in een foneemrepresentatie die geschikt is als input voor automatische spraakherkenning (Meertens Instituut en CLST); 3) het ophakken van het spraaksignaal in fragmenten van 5 seconden (CLST); 4) een standaard voorbewerking van het audiosignaal (CLST); 5) het oplijnen op woordniveau van transcript met audiosignaal met behulp van automatische spraakherkenning (CLST). Project in samenwerking met NIWI (KNAW), Center for Language and Speech Technology (CLST, voorheen NISTT), Radboud Universiteit Nijmegen.

Resultaten in 2003: de 700 originele transcripten van de dialectinterviews zijn door het NIWI gedigitaliseerd door middel van geavanceerde scan- en OCR-technieken en aangeleverd op cdrom. De voor het project relevante selectie van 80 transcripten is door de assistenten handmatig gecorrigeerd voor OCR-fouten.

Medewerkers: W. Jongenburger (projectleider), A. de Jager (assistent), M. van Stratum (assistent), M. van Oostendorp (adviseur).

Nederlandse Familienamen Databank (NedFamData) (2000-2005)

De Nederlandse Familienamen Databank verschaft informatie over de familienamen in Nederland met betrekking tot hun ontstaansgeschiedenis, taalkundige kenmerken en landelijke verspreiding. Op basis daarvan zijn naamsverklaringen geformuleerd. De onderlinge samenhang van varianten en naamtypen wordt met behulp van tekstschakels ('links') tot uitdrukking gebracht.

Internet: <http://www.meertens.nl/NFD/nfd.html>.

Resultaten in 2003: ca. 13.500 namen/records toegevoegd. Het totaal

aantal records bedroeg aan het eind van het jaar 43.439. Informatie en naamsverklaringen bij een onbepaald aantal namen toegevoegd en gereedigeerd.

Medewerker: L.S.G.B. Brouwer.

Nederlandse volksnamen van planten (2000-2005)

Database van de volksnamen van planten in het Nederlandse taalgebied, sinds plusminus 1900. De database is vervaardigd op basis van enquête- en monografisch materiaal. Met een afzonderlijke publicatie over de inhoud, vorm en mogelijkheden van deze database.

Resultaten in 2003: 1 boek, 2 artikelen.

Medewerker: H.T.J.M. Brok.

88

Nederlandse Volksverhalenbank (VVB) (1994-2005)

Een elektronische database met Nederlandse Volksverhalen waarin de reeds verzamelde volksverhalen in het Meertens-archief worden ontsloten, en waarin nieuwe volksverhalen worden opgeslagen en gedocumenteerd. De bank is opgezet als onderzoeksinstrument op het gebied van de Nederlandse etnologie en letterkunde, en wordt voortdurend uitgebreid. Sinds de aanvang van de Nederlandse Volksverhalenbank in oktober 1994 zijn er jaarlijks tussen de 1000 en 2000 verhalen toegevoegd. Na de millenniumwisseling is de invoer geïntensiveerd, waarvoor stagiaires en extra invoerkrachten zijn aangetrokken. De resultaten daarvan zijn in voorafgaande jaarverslagen ietwat te behoudend gepresenteerd: de Nederlandse Volksverhalenbank bevat inmiddels meer dan 30.000 verhalen.

Internet: <http://www.meertens.nl/vvb/introwvb.html>.

Resultaten in 2003: recent toegevoegd zijn onder meer belangrijke collecties als de Collectie Jaarsma (Friese volksverhalen uit de jaren 1960 en 1970) en de Collectie Boekenooien (Nederlandse volksverhalen van rond 1900).

Medewerkers: Th. Meder (projectleider/uitvoerder), C. Hendriks (medewerker documentatie).

Nederlandse Voornamen Databank (VND) (2000-2005)

De Nederlandse Voornamen Databank is het databestand behorend bij het boek 'Prisma Voornamen'. Het bestand bevat ruim 20.000 voornamen met naamsverklaring.

Internet: <http://www.meertens.nl/voornamen/VNB/>.

Resultaten in 2003: het beantwoorden van e-mails naar aanleiding van de webpagina.

Medewerker: D. Gerritzen.

Onomastische Literatuur Service (OLS) (1989-2005)

Gedetailleerd ontsloten bibliografisch databestand, uitgebreid met diverse zoekmogelijkheden, gebaseerd op het voormalige kaartsysteem. Het bestand bevat vooral toponymische informatie; meer dan 40.000 records. Resultaten in 2003: aan het eind van het jaar omvatte OLS 51456 records. Een groot deel van de jaarlijkse aanwas, namelijk de records met publicatiedatum van na 1990, zijn via satelliet NNN on line beschikbaar (dwz. ca. 500).

Medewerker: L.S.G.B. Brouwer.

Project Meertens Archieven en Collecties (2003-2005)

De toename van de door het Meertens Instituut beheerde archieven en collecties heeft geen gelijke tred gehouden met een doelmatig archiefbeheer. Doel van het project is om het materiaal door middel van een digitaal archievenoverzicht voor eigen onderzoek en publiek nader toegankelijk te maken.

Resultaten in 2003: van de 211 items zijn er 101 voorzien van metadata en plaatsingslijsten.

Medewerkers: Amanda Elsinghorst (gedetacheerd archivaris IISG), Koos Schell (projectleider).

Straatliederen (2002-2003)

De presentatie aan een groot publiek van twee collecties liedbladen: de collectie van het Meertens Instituut en de Collectie Wouters. Hiermee bouwt het project verder op het in 2001 afgeronde project 'Liedbladen'. 'Straatliederen' wordt gerealiseerd door de KB, in samenwerking met het Meertens Instituut; het eindresultaat wordt in 2004 toegankelijk via het nationale internetproject 'Het geheugen van Nederland'. Project in samenwerking met: Koninklijke Bibliotheek (Den Haag), Geheugen van Nederland.

Resultaten in 2003: 6087 liedbeschrijvingen werden ingevoerd, naast 88 bronbeschrijvingen. De integrale sets metadata zijn ingelezen in het Geheugen van Nederland en gekoppeld aan de elders vervaardigde scans

van de blaadjes. Bovendien zijn begeleidende teksten voor de website geschreven en werden de 26 meest populaire melodieën opgenomen door bekende Nederlandse artiesten. Dit alles ter voorbereiding van de presentatie in 2004.

Medewerkers: M.J. de Bruin (projectleider Meertens Instituut), G. Verhoeven (projectleider Koninklijke Bibliotheek), H. van Wijngaarden (projectleider Koninklijke Bibliotheek), J.B. van Barneveld (documentalist), A. Dekker (Koninklijke Bibliotheek), L.P. Grijp (lid begeleidingcommissie), G. Sarolea (stagiair), T. Tegelaers (documentalist).

Volkskundige Trefwoorden Databank (VTB) (1984-2005)

De Volkskundige Trefwoordenbank, de voortzetting van de Volkskundige Trefwoordencatalogus (VTC), is een systematische elektronische databank op etnologische thema's en onderwerpen. De databank is gebaseerd op inhoudelijke ontsluiting van Nederlandse en buitenlandse boeken en tijdschriftartikelen, brieven, geluidsbanden, sagenboeken et cetera.

Resultaten in 2003: 1552 records toegevoegd.

Medewerkers: J.J. Schell (coördinator), M.L.C. van Zuijlen (uitvoerder).

Acquisitie

Al sinds de jaren dertig van de 20e eeuw verwerft het Meertens Instituut archieven en collecties, en worden er eigen onderzoeksarchieven en databestanden gegenereerd. Dit unieke materiaal op het terrein van de Nederlandse etnologie en de variatielinguïstiek behoort tot het nationale erfgoed van Nederland. Het Meertens Instituut fungeert tevens als nationaal depot voor archieven op zijn onderzoeksterreinen. Vooral sinds de jaren zestig van de 20e eeuw is de collectie sterk uitgebreid. Momenteel bezit het instituut plusminus 1000 archieven en collecties. Daarnaast komt het steeds frequenter voor dat archieven in digitale vorm via de onderzoeksprojecten worden gecreëerd of van buiten worden geacquireerd.

Het archiefdepot en de bibliotheek van het Meertens Instituut zijn in 2003 uitgebreid met de volgende schenkingen (schenkingen van min of meer losse archivalia of boeken zijn niet opgenomen):

- 1) Collectie mevrouw Van Ginkel-De Kramer (1908 - 2001). Vier fotoalbums met o.a. foto's van Zeeuwse klederdrachten (1934 - 1954). Openbaar.
- 2) Een aanvulling op de in 2002 verworven collectie Willem van Warmelo bestaande uit 191 foto's en 58 boeken. Openbaar.
- 3) Collectie politicus Pim Fortuyn: documenten en objecten die in relatie staan tot het overlijden van Pim Fortuyn: o.a. condoleance registers, brieven en kaarten. 2002. ca. 10 strekkende meter. Openbaar.

In 2003 zijn de vragenlijsten van het Meertens Instituut uitgestuurd naar de informanten. Gemiddeld eenmaal per jaar worden ze rondgestuurd aan een netwerk van ca. 770 informanten in Nederland en Nederlandstalig België. De vragen en antwoorden van de vragenlijsten worden bewaard en digitaal ingevoerd en opgeslagen.

Bibliotheek

De bibliotheekcollectie beslaat totaal circa 50.000 banden en 800 lopende tijdschriften. Acquisitie vindt plaats aansluitend bij het onderzoek, en in overleg met de vakreferenten van de beide onderzoeksgroepen. Regelmatig ontvangt het instituut schenkingen (zie Bibliotheekprojecten). De bibliotheekmedewerkers zijn verantwoordelijk voor de bestellingen en abonnementen, het voeren van correspondentie, het maken van titelbeschrijvingen en het inwerken van nieuwe boeken. Daarnaast wordt er voortdurend gewerkt aan de ordening van de werken in het magazijn en het behoud van de collectie.

In 2003 is het Bibliotheekproject van start gegaan dat gefinancierd wordt door de KNAW (investering B), zie onder Bibliotheekprojecten.

Bibliotheekprojecten

Bibliotheek acquisitie en beheer

Acquisitie vindt plaats aansluitend bij het onderzoek en in overleg met de vakreferenten van de beide onderzoeksgroepen.

Resultaten in 2003: 1675 titels van boeken en (nieuwe) tijdschriften toegevoegd, waaronder schenkingen van: Egeter van Kuyk (audiovisuele

archivering), Linssen (zeven titels van eigen hand) en van de Openbare Bibliotheek Dordrecht (Enzyklopedie des Märchens). Van de boekencollectie die is overgenomen van het Nederlands Openluchtmuseum zijn 360 titels ingevoerd.

Medewerkers: J.J. Schell (projectleider), B.M.L. Boom-Sicking (uitvoerder), L.S.G.B. Brouwer (vakreferent Naamkunde), M.J. de Bruin (vakreferent Orale cultuur), I. Haslinger (vakreferent Variatielinguïstiek), H.B.A. Rave (uitvoerder), H.C.M. Vanthoor (uitvoerder), M.L.C. van Zuijlen (vakreferent Nederlandse Etnologie).

Hoofdwordencatalogus bibliotheek Meertens Instituut

De hoofdwordencatalogus is de boekencatalogus van het Meertens Instituut. Rond 1950 is een begin gemaakt met de opbouw ervan. In 2000 is begonnen met de invoer van de kaartcatalogus in de digitale catalogus.

Resultaten in 2003: in het kader van de retro-invoer van de kaartcatalogus zijn 753 titels in de digitale bibliotheekcatalogus ingevoerd.

Medewerkers: J.J. Schell (coördinator), C.H.M. Vanthoor (uitvoerder).

Project bibliotheek (2003-2006)

In 2002 is de collectie van de Meertens bibliotheek uitgebreid met een deel van de collectie van het Nederlands Openlucht Museum te Arnhem. Het betreft werken op het terrein van o.a. religie, heemkunde en geschiedenis en het gaat in totaal om zo'n 5600 titels. Dit project (Investering B) beoogt de NOM-collectie in te vlechten in de bestaande Meertens bibliotheek en op te nemen in de digitale catalogus. Binnen dit project wordt ook gewerkt aan het scannen en OCR-en van de 42.000 papieren fiches van de bibliotheekcatalogus waarbij de images automatisch worden geconverteerd naar het formaat van de bibliotheekcatalogus.

Resultaten in 2003: 360 titels uit de NOM-collectie ingevoerd.

Medewerkers: K. Schell (coördinator), T. Tegelaers (uitvoerder), R. Warmerdam (uitvoerder).

Website

In 2003 is er een uitgebreide inventarisatie gedaan van de gewenste veranderingen ten aanzien van de website. Op basis van een grote hoeveelheid

adviezen is een begin gemaakt met een restyling van de pagina's en de indeling van de site.

Verder is de site erg dynamisch geweest; de databank Bedevaartplaatsen in Nederland is uitgebreid met een grote collectie fotomateriaal en er zijn veel artikelen geplaatst over uiteenlopende onderwerpen. Van 'Catharina-Amalia naamkundig belicht' tot de online publicatie van het boekje over P.J. Meertens. Ook veel werk aan de databases verloopt tegenwoordig via de website. De website van het Meertens Instituut is al lange tijd een goede plek voor het vinden van informatie maar wordt ook steeds meer gebruikt als 'werkplaats' voor de onderzoekers.

De invoering van het MeertensNet vindt slechts traag doorgang. Het bekendmaken van de gebruikers met het systeem heeft meer voeten in aarde dan was ingeschat. Enkele onderzoekers kunnen al hun persoonlijke pagina op de website bijhouden met dit gereedschap, maar het systeem is nog niet op grote schaal in gebruik.

Ook zijn er dit jaar weer meerdere vragenlijsten online gepubliceerd. Dit gebeurt niet langer per lijst, maar er wordt gebruik gemaakt van een centraal vragenlijst-systeem zodat inspanningen op dat gebied ten goede komen aan alle vragenlijsten.

De website wordt bijgehouden door een team van redacteurs: de onderzoeksdatabases worden veelal door de onderzoekers zelf en gespecialiseerde medewerkers onderhouden. In de websitecommissie hadden in 2003 zitting: E. Brinkhuis, M.J. de Bruin, G. van de Kamp (secretaris), M. van Oostendorp (voorzitter), C.M. van der Peet en A.J. Verburg (redactie). Het gemiddeld aantal bekeken pagina's per dag lag boven de 8.500 in 2003. Het sterk toegenomen verkeer heeft mede te maken met het feit dat de website steeds meer door onderzoekers gebruikt wordt om hun databases mee te onderhouden.

Medewerkers aan de website: M. van Oostendorp (projectleider), E. Brinkhuis (technisch ontwikkelaar), L.S.G.B. Brouwer (redactie NedFamData), M.J. de Bruin (software-ontwikkelaar/redactie Nederlandse Liederen), G. van de Kamp (redactie), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), I. Meijer (vormgeving), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar), A.J. Verburg (redactie).

Audiodigitalisering

De aanwezige expertise op het gebied van geluidsdigitalisering en de professioneel uitgeruste audiostudio's hebben een groeiende reputatie bij andere instituten die audio-collecties bezitten. In een aantal gevallen leidt dat tot een vruchtbare samenwerking. Het Meertens Instituut verzorgt bijvoorbeeld de digitalisering van de fonetiekcollectie van het universiteitsmuseum Agnietenkapel van de UvA. Inmiddels zijn de oudste en grootste audio-collecties die het Meertens Instituut beheert gedigitaliseerd.

Audio-projecten

94

Digitalisering Audioarchief (1999-2005)

Digitalisering van de totale collectie taal- en etnologieopnames met het oog op (a) verbeterde toegankelijkheid voor intern en extern onderzoek, (b) conservering. De realisatie komt tot stand in deelprojecten. Het digitaliseren vindt plaats in de uitstekend geoutilleerde audiostudio's van het Meertens Instituut, volgens het zogenaamde PCM-principe (Puls Code Modulatie), dat wil zeggen dat er geen compressie wordt toegepast en dat de gedigitaliseerde audio 'gelijk is aan het origineel'. Het opslagformaat is AIFF. Bewerking en analyse is mogelijk in programma's als PRAAT en CLAN.

Resultaten in 2003: digitalisering van 104 banden voor TCULT, 110 banden voor Nederlands in Frankrijk, 2 banden voor SAND, 30 banden voor het Corpus Amsterdam ASO 1993 en 428 banden voor het Corpus Amsterdam SOA 1975.

Medewerkers: A.C.M. Goeman (projectleider), C.A.M. Grijpink (projectcoördinator), T. Janssen (gedetacheerd), B. Minks (gedetacheerd), B. Veenstra (gedetacheerd), F. Wajon (gedetacheerd).

Digitalisering collectie fonetiek (2001-2003)

Digitalisering van de fonetiekcollectie van het universiteitsmuseum De Agnietenkapel van de UvA. Het betreft onder meer papieren en kunststof magneetbanden, wasrollen en shellac-platen. De wasrollen en de verschillende soorten grammofoonplaten worden met behulp van geavanceerde lasertechnieken optisch uitgelezen. Project in samenwerking met Universiteitsmuseum De Agnietenkapel UvA.

Resultaten in 2003: 48 wasrollen en 158 grammofoonplaten gedigitaliseerd.

Medewerkers: C.A.M. Grijpink (projectleider), T. Janssen (gedetacheerd), B. Minks (gedetacheerd), B. Veenstra (gedetacheerd), F. Wajon (gedetacheerd).

Onder de Groene Linde databank audio (1992-2005)

Opnamecatalogus van circa 550 geluidsbanden van 'Onder de Groene Linde', verhalende mondeling overgeleverde liederen verzameld in de periode van circa 1950 tot 1975 door Will Scheepers en Ate Doornbosch. De opnames worden gedigitaliseerd en opgeslagen op cd.

Medewerkers: L.P. Grijp (projectleider), C.A.M. Grijpink (uitvoerder), H.B.A. Rave (uitvoerder).

Automatisering

De afdeling automatisering speelt een cruciale rol in het functioneren van het instituut. Vanuit het onderzoek bestaat een sterke behoefte aan samenwerking met en ondersteuning door software-ontwikkelaars. De vraag naar de mogelijkheden om te publiceren op internet neemt toe, evenals de wens om het onderzoek te ondersteunen door middel van enquêtes op het internet, waarvoor interactieve software werd ontwikkeld. De eisen die aan de ontwikkelaars worden gesteld, veranderen van aard. Zo worden de onderzoeksdatabases die ontwikkeld moeten worden steeds complexer. Bovendien komt het regelmatig voor dat van de ontwikkelaars, naast een uitgebreide algemene automatiseringskennis, specialistische inhoudelijke kennis wordt verlangd.

In 2003 hebben er op technisch gebied enkele belangrijke overgangen plaatsgevonden bij het Meertens Instituut. De overgang van 'WebStar' naar 'Apache' als webserver was een grote stap in de ontwikkeling naar platformonafhankelijkheid. Daarnaast zijn bijna alle databases die via het web beschikbaar zijn, omgezet naar MySQL. MySQL is de tweede troef in het streven naar platformonafhankelijkheid en wordt samen met PHP gebruikt om webbased applicaties te maken die gebaseerd zijn op open standaards en open source software en die onafhankelijkheid aan server- en clientkant garanderen. Ook worden vooral de open standaards gebruikt om van alle informatie te kunnen garanderen dat deze toegankelijk blijft.

Er zijn enkele grote webapplicaties ingevoerd zoals de SAND (<http://www.meertens.knaw.nl/projecten/sand/sand.html>), en het MeertensNet. De SAND is een grote database inclusief tagging- en cartografische applicatie. Verder is er doorontwikkeld aan de monitor, een applicatie voor het monitoren van de interne productie, de Bedevaartbank is sterk uitgebreid met beeldmateriaal (<http://www.meertens.knaw.nl/bol/>) en er zijn meerdere databases voor intern gebruik gerealiseerd zoals de uitleen-database, audio-databases en de Multi Media Dialect Database. Ook zijn er nog enkele enquêtes online gezet op het gebied van nieuwe religieuze beleving, moederdag en graancirkels.

De afdeling Technische Ontwikkeling heeft in het kader van het INTEGRATED European language Resource Area (INTERA)-project samengewerkt met het Max Planck-Instituut in Nijmegen. Dit project wordt gefinancierd door de Europese gemeenschap en beoogt een Europese metadata infrastructuur op te zetten voor taalcorpora en de functionaliteit van bestaande databasetechnieken te vergroten met nieuwe exploitatietools. De ontwikkelaars hebben het dialectmateriaal uit het GTR-project (MAND-data) bewerkt en verkrijgt teneinde de data volgens de internationale norm beschikbaar te kunnen stellen. Participatie in INTERA is voor het Meertens Instituut van essentieel belang voor de aansluiting bij internationale technische ontwikkelingen op het terrein van multimedia dataopslag en -ontsluiting.

Automatiseringsprojecten

Archiveren van Digitaal Academisch erfgoed (ADA) (2000-2003)

Pilotproject gericht op het langdurig in beheer houden van digitaal wetenschappelijk onderzoeksmateriaal. Door middel van archivering van circa duizend bestanden van het Meertens Instituut wordt het opzetten van digitale archiveringsdiensten (voor wetenschappelijke instellingen) in de praktijk getoetst. Project in samenwerking met NIWI.

Resultaten in 2003: het project is afgerond. De geselecteerde bestanden zijn omgezet in een duurzaam leesbare vorm.

Medewerkers: W. Jongenburger (projectleider), T. van den Berg (NIWI), J.J. Schell (coördinator).

Digitalisering dialectvragenlijsten/Imaging vragenlijsten (2000-2005)

Scannen van vragenlijsten van verschillende jaargangen. Ontwerp en realisering van een ontsluitingsapplicatie. Project in samenwerking met NIWI. Resultaten in 2003: in maart 2003 is een nieuwe projectbeschrijving gemaakt waarin voornamelijk technische afspraken zijn vastgelegd. De eerste lijst bestaande uit zeven dozen is in april bij het NIWI afgeleverd. Medewerkers: W. Jongenburger (projectleider), L.G.J. Pasteuning (NIWI), T. Pinna (uitvoerder), J.J. Schell (coördinator).

MeertensNet (2002-2005)

Het MeertensNet is een content management systeem voor zowel de website als het intranet van het Meertens Instituut. Het is ontworpen als webapplicatie en is gebouwd om een MySQL-database. De zoekmogelijkheden zijn door het gebruik van MySQL zeer uitgebreid. Het MeertensNet maakt een vergaande scheiding van inhoud en vorm mogelijk. Het systeem wordt beveiligd met gebruikersrechten en -groepen in UNIX-stijl.

Internet: <http://www.meertens.knaw.nl/meertensnet/>.

Resultaten in 2003: delen van het MeertensNet zijn inmiddels ook buiten het Instituut op te vragen. Persoonlijke pagina's van enkele onderzoekers worden met het MeertensNet beheerd.

Medewerker: E. Brinkhuis.

Monitor Meertens Instituut (2000-2005)

De Meertens-monitor is een database die informatie bevat over het onderzoek en onderzoeksgelateerde activiteiten van medewerkers. In de monitor kunnen medewerkers hun eigen resultaten bijhouden, en de resultaten van collega's inzien. De database wordt gebruikt voor de productie van het jaarverslag van het instituut, voor de administratie van projecten en voor documentatie en dienstverlening. Door middel van uitgebreide zoekmogelijkheden kunnen snel overzichten worden gegenereerd. In de toekomst zal de monitor via de Meertens-website toegankelijk worden.

Resultaten in 2003: diverse verfijningen aan de gebruikers-interface doorgevoerd. Met behulp van het Smarty template-systeem is een scheiding tussen data/logica en vormgeving doorgevoerd, waardoor wijzigingen in de vormgeving eenvoudiger zijn aan te brengen. Tevens een begin gemaakt met omzetting van het data/logica gedeelte naar een object-ge-

oriënteerde opzet, waardoor wijzigingen in de functionaliteit eenvoudiger zullen worden.

Medewerkers: G. van de Kamp (coördinator), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), S. Barbiers (adviseur).

Pilot Digitalisering Reeks Nederlandse Dialectatlassen (2000-2005)

Doel van het project is de digitalisering van de reeks Nederlandse Dialectatlassen. Project in samenwerking met NIWI.

Medewerkers: A.C.M. Goeman (projectleider), B.L. van den Berg (uitvoerder), J.A. Feith (NIWI), D.M.M. Stiebral (NIWI).

SIEF-website (2002-2003)

Onderhouden en uitbreiden van de website voor de Société Internationale de Ethnologie et de Folklore (SIEF).

Internet: <http://www.siefhome.org/>.

Medewerkers: E. Brinkhuis (projectleider), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar).

Software-ontwikkeling t.b.v. het digitale audioarchief (2002-2005)

Integratie van de verschillende databanken van het audioarchief naar een nieuw systeem.

Resultaten in 2003: het ontwerpen van een nieuwe database in MySQL is lastig gebleken. Uit onderzoek blijkt dat de huidige Filemaker databases teveel van elkaar verschillen om gemakkelijk samengevoegd te kunnen worden. Dit is nog wel steeds wenselijk. Gekeken gaat worden of we eerst voor de nieuwe projecten een MySQL database kunnen invoeren.

Medewerker: C.M. van der Peet.

Software-ontwikkeling t.b.v. het SAND-project (2002-2005)

Complexe database in MySQL die met behulp van een webapplicatie bekeken en uitgebreid kan worden. Het gaat hierbij om invoeren en taggen van dialectmateriaal. Het zoeken op de data met eventuele cartografische uitvoer is de volgende fase.

Resultaten in 2003: 266 van de 267 interviews zijn ingelezen in de database. Diverse aanvullingen en verfijningen in het tagging-gedeelte. Het zoek- en cartografiegedeelte is gereed, en alle gewenste functionaliteit is inmiddels aanwezig. Een aantal onderdelen zullen nog verder uitgebreid en verfijnd worden. Er is een database en web-interface opgezet voor de

in 2003 uitgevoerde telefonische SAND-enquête en voor de in 2000 uitgevoerde schriftelijke SAND-enquête. Internationale contacten m.b.t. de achterliggende techniek met de universiteit van Graz (Oostenrijk). Medewerkers: I. van Gemert (software-ontwikkelaar), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar).

Software-ontwikkeling t.b.v. onderzoeksproject Urbane toponiemen (2002-2005)

De database Urbane toponiemen bevat gegevens uit postcodetabellen en straatnaamregisters, verzameld in het kader van het onderzoeksproject Urbane toponiemen. Met behulp van de database kunnen verschillende ontwikkelingen betreffende de straatnaamgeving in de steden zichtbaar worden gemaakt.

Resultaten in 2003: database uitgebreid met straatnaamgegevens uit verschillende jaren, waardoor het mogelijk geworden is om na te gaan welke straatnamen op een bepaalde plek tussen december 1997 en januari 2003 verdwenen of er nieuw bijgekomen zijn. Tevens verfijningen doorgevoerd in de mogelijkheden tot toekenning van taalkundige informatie aan de straatnamen.

Medewerkers: E. Brinkhuis (software-ontwikkelaar), J.P. Kunst (coördinator).

Software-ontwikkeling t.b.v. vragenlijsten op de website (2002-2005)

Project waarin verschillende vragenlijsten zijn bewerkt tot online-enquêtes. De antwoorden die bezoekers van de Meertens-website via het online vragenformulier aanleveren worden door het programma direct in een database geplaatst.

Resultaten in 2003: dit jaar is voor het eerst gebruik gemaakt van het zelf ontwikkelde vragenlijstpakket QandA. Het is hiermee mogelijk geworden voor ontwikkelaars om binnen enkele uren tot enkele dagen, afhankelijk van de omvang, een vragenlijst online te brengen. De resultaten van de online vragenlijst komen automatisch in een MySQL database terecht en kunnen verder verwerkt of uitgelezen worden.

Medewerkers: E. Brinkhuis (coördinator), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar).

Software-ontwikkeling t.b.v. van databasekoppelingen met de website (2002-2005)

Koppeling van verschillende MySQL-databases aan de website, met behulp van PHP.

Resultaten in 2003: bijna alle online databases zijn nu met behulp van MySQL en PHP gerealiseerd.

Medewerkers: E. Brinkhuis (coördinator), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar).

Cijfers

Tabel personeelsinzet

	2002		2003	
	WP	NWP	WP	NWP
Directie	1.0		1.0	
Nederlandse etnologie	8.9	7.4	10.9	2.8
Variatielinguïstiek	9.7	4.7	10.2	6.5
Algemene zaken:				
Hoofd		0.6		1.0
P&O		0.6		0.6
Interne en externe communicatie/DTP		2.6		2.6
Receptie en secretariaat		2.5		2.5
Automatisering		5.3		5.6
Bibliotheek en documentatie		3.5		4.2
Beheer documentatie en collecties		0.4		0.4
Totaal	19.6	27.6	22.1	26.2

101

Wetenschappelijk en niet-wetenschappelijk personeel per afdeling, in aantal fte's

Onderzoeksresultaten en -activiteiten

Boeken (wetenschappelijk)	2
Redactie bundels of themanummers tijdschriften	5
Wetenschappelijke artikelen in bundels	32
Wetenschappelijke artikelen in tijdschriften	10
Recensies (wetenschappelijk)	12
Overige publicaties	56
Symposia georganiseerd door of in samenwerking met Meertensmedewerkers	13
Lezingen gegeven door Meertens-onderzoekers	124
Promovendi begeleid door Meertens-onderzoekers	30
CD's uitgegeven door Meertens-onderzoekers	4

102

Documentatie en Informatievoorziening

Bibliotheek: uitgebreid met 1 675 nieuwe boeken en tijdschriften.
Hoofdwoordencatalogus bibliotheek: retro-invoer van circa 750 titels.
Databank etnologische en dialectvragenlijsten: invoer van 2 vragenlijsten.
Etnologisch beeldarchief: uitgebreid met circa 250 foto's.
Knipselarchief: uitgebreid met circa 800 nieuwe knipsels.
NederlandsVolksliedarchief: invoer van circa 2600 liederen en circa 75 bronnen. 16 kaartenbakken en circa 16.000 liederen voorzien van een melodie-codering.
Liedbladen (straatliederen): invoer van circa 6087 nieuwe liederen en 88 bronbeschrijvingen.
Informatieverstrekking: 429 verzoeken om inlichtingen.
Bibliotheekbezoek: 151 personen.
Nederlandse Familienamendatabank: uitgebreid met 1 3.500 namen/records.
Volkskundige trefwoordenbank: uitgebreid met 1 552 records.

Medewerkers in het jaar 2003

Directie

Prof.dr. H.J. (Hans) Bennis, directeur, 1.0 fte.

Onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie

- Drs. M.J. (Martine) de Bruin, promovenda NE Orale cultuur, 0.6 fte.
Dr. H.C. (Hester) Dibbits, onderzoeker NE Materiële cultuur, 0.8 fte.
Drs. M.B.G. (Marie) van Dijk, medewerker onderzoek NE, 1.0 fte.
Drs. E. (Eveline) Doelman, medewerker onderzoek NE, 1.0 fte.
Drs. E.M. (Marjolein) Efting-Dijkstra, promovenda NE, Feest en Ritueel, 0.8 fte.
Prof.dr. L.P. (Louis) Grijp, bijzonder onderzoeker NE Orale Cultuur, 1.0 fte.
Dr. J.I.A. (John) Helsloot, onderzoeker NE Feest en Ritueel, 0.8 fte.
Drs. H.M. (Hilje) van der Horst, promovenda NE Materiële cultuur, 1 fte.
Dr. W.T.J.M. (Willem) Kuiper, onderzoeker NE Orale Cultuur, 0.2 fte.
Dr. P.J. (Peter Jan) Margry, onderzoeksleider NE Religieuze Cultuur 1.0 fte.
Dr. T. (Theo) Meder, onderzoeker NE Orale Cultuur, 0.8 fte.
Dr. M. (Martin) Ramstedt, onderzoeker NE Religieuze Cultuur, 0.8 fte.
Prof.dr. H.W. (Herman) Roodenburg, senior-onderzoeker NE Materiële Cultuur, 1.0 fte.
Prof.dr. G.W.J. (Gerard) Rooijackers, senior-onderzoeker NE Feest en Ritueel, 0.4 fte.
Dr. I.L. (Irene) Stengs, onderzoeker NE Feest en Ritueel, 0.9 fte.
Drs. N.H.H. (Natascha) Veldhorst, promovenda NE Orale Cultuur tot 01-11-2003 0.8 fte.
M.L.C. (Marianne) van Zuijlen, documentalist NE, 0.8 fte.

Onderzoeksgroep Variatielinguïstiek

- Dr. L.C.J. (Sjef) Barbiers, senior-onderzoeker VL Syntaxis, 1.0 fte.
Drs. B.L. (Boudewijn) van den Berg, medewerker onderzoek VL, 1.0 fte.
Drs. R. (Reina) Boerrigter, promovenda VL Naamkunde, 0.8 fte.
Drs. J. (Jolanda) van den Braak, promovenda VL Sociolinguïstiek, tot 01-02-2003 0.8 fte.
Dr. H.J.T.M (Har) Brok, medewerker onderzoek VL, 0.5 fte.
L.S.G.B. (Leendert) Brouwer, medewerker onderzoek VL, 1.0 fte.
Dr. L.M.E.A. (Leonie) Cornips, senior-onderzoeker VL Syntaxis/Sociolinguïstiek, 0.8 fte.
Drs. L. (Louise) Efficers, promovenda VL Syntaxis, 1 fte.
Dr. D. (Doreen) Gerritzen, onderzoeker VL Naamkunde, 1.0 fte.
Dr. A.C.M. (Ton) Goeman, senior-onderzoeker VL Morfologie, 1.0 fte.
Drs. M. (Margreet) van der Ham, onderzoeksmedewerker VL SAND, 1.0 fte.
Drs. I.M. (Irene) Haslinger, onderzoeksmedewerker VL SAND, tot 01-01-2004, 0.6 fte.
Dr. F. (Frans) Hinskens, onderzoeksleider VL, Fonetiek/Sociolinguïstiek, 1.0 fte.
Drs. M.M. (Mathilde) Jansen, promovenda VL Sociolinguïstiek, 0.8 fte.
Drs. J.M. (Marjo) van Koppen, onderzoeksmedewerker VL SAND 0.5 fte.
Dr. T.J.W.M (Joep) Kruijssen, senior-onderzoeker VL (gedetacheerd bij KUN), 1.0 fte.
Drs. E. (Eva) van Lier, promovenda VL Sociolinguïstiek, vanaf 01-09-2003, 1.0 fte.
Drs. A. (Alies) MacLean, onderzoeksmedewerker VL DBD, vanaf 01-03-2003 0.6 fte.
Dr. M. (Marc) van Oostendorp, senior-onderzoeker VL Fonetiek, 0.8 fte.
Prof.dr. P. (Piet) van Reenen, gastonderzoeker (VU) VL MAND.
V.S. Waszink, onderzoeksmedewerker VL SAND, tot 01-03-2003, 0.5 fte.

Afdeling Algemene Zaken

- Drs. J.B. (Jan Barend) Barneveld, medewerker Digitalisering straatliederen, tot 01-06-2003 0.7 fte.
B.M.L. (Bernadette) Boom-Sicking, medewerker Bibliotheek en Documentatie, 0.5 fte.

Drs. E.J. (Edwin) Brinkhuis, coördinator Technische Ontwikkeling, 0.8 fte.
 J. (Jan) van Bruggen, beheerder financiën (in dienst van het NIWI).
 Drs. M.C. (Martine) de Bruin, medewerker Technische Ontwikkeling, 0.4 fte.
 G. (Gaby) Drenthe, medewerker receptie/secretariaat, tot 01-12-2003 0.5 fte.
 R.J. (Ron) Edel, medewerker helpdesk, tevens medewerker Technische Ontwikkeling, 1.0 fte.
 H. (Hetty) Garcia-Brugman, coördinator Receptie & Secretariaat, 1.0 fte.
 Drs. I. (Ilse) van Gemert, medewerker Technische Ontwikkeling, van 01-09-2003 tot 01-12-2003 0.5 fte.
 Drs. E. (Ellen) van der Grijn-Santen, documentalist (Orale Cultuur), 0.5 fte.
 C.A.M. (Kees) Grijpink, medewerker Technische Ontwikkeling (audiostudio), 1.0 fte.
 C.H. (Cor) Hendriks, medewerker Volksverhalenbank (gedetacheerd via ROC Leiden), 0.8 fte.
 Dr. W. (Willy) Jongenburger, hoofd Algemene Zaken, 1.0 fte.
 Drs. G. (Geke) van de Kamp, medewerker Interne Communicatie, 0.8 fte.
 Drs. J.P. (Jan Pieter) Kunst, medewerker Technische Ontwikkeling, 0.8 fte.
 J. (Jan) Landstra, medewerker P&O, tot 01-05-2003, 0.6 fte.
 Drs. R. (Rozemarijn) van Leeuwen, medewerker Digitalisering Nederlands Volksliedarchief, tot 01-04-2003, 0.6 fte.
 C.L.M. (Ineke) Meijer, medewerker DTP en website, 1.0 fte.
 Drs. C.M. (Maarten) van der Peet, medewerker Technische Ontwikkeling, 0.7 fte.
 C.G. (Tina) Pinna-Holterman, datatypiste, 0.5 fte.
 Drs. V.A.M. (Veronique) Pluijmaekers, medewerker Digitalisering Nederlands Volksliedarchief, 0.5 fte.
 H.B.A. (Henk) Rave, medewerker Documentatie (Orale Cultuur), 1.0 fte.
 J.J. (Koos) Schell, coördinator Bibliotheek en Documentatie, 0.8 fte.
 T. (Tineke) Tegelaers, medewerker Digitalisering straatliederen, tot 01-08-2002, daarna medewerker project Bibliotheek en vanaf 01-12-2002 tevens medewerker Receptie en Secretariaat, 0.8 fte.
 M.J. (Maaike) Twisk, medewerker Receptie en Secretariaat, 0.5 fte.
 H.C.M. (Tine) Vanthoor, medewerker Bibliotheek en Documentatie, 0.6 fte.
 C.J. (Ina) Bianchi-van Vark, medewerker Receptie en Secretariaat, 0.5 fte.
 Drs. A.G. (Astrid) Verburg, medewerker Externe Communicatie, 0.8 fte.
 C.T.J.W. (Carinqua) van Wijk, coördinator Helpdesk, Systeembeheerder, 0.9 fte.

Stagiairs Nederlandse Etnologie

Sabine Becker, van 6 januari tot 31 juli
Chinese Nederlanders en hun interieurs
Begeleiding: H.C. Dibbits

Shona Dickson, van 21 juli tot 1 november
Marokkaanse Nederlanders en hun interieurs
Begeleiding: H.C. Dibbits, H.
van der Horst

Petra Pannekoek, 1 januari tot 1 februari
Stageonderzoek: Re-enactment in Nederland: levende geschiedenis als ritueel
Begeleiding: G.W.J. Rooijackers

Eefke Verheij, van 16 april tot 17 juli
Turkse jongeren en hun interieurs
Begeleiding: H. van der Horst

Gezamenlijke stagiairs

M. Fraaije, van 1 januari tot 31 juli
Corporate identity en metaforen; persoonlijke ontwikkeling en alternatieve spiritualiteit bij de RABO-bank
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips, M. Ramstedt

V. Obispo, van 1 januari tot 30 september
Corporate identity en metaforen; Het nieuwe leren en alternatieve spiritualiteit bij de TPG Post
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips, M. Ramstedt

Stagiairs Variatielinguïstiek

M. Alexander, van 1 februari tot 1 juli
Straattaal
Begeleider: L.M.E.A. Cornips

L. van Alphen, van 1 februari tot 20 april
Limburgs 'er'
Begeleiding: L.C.J. Barbiers, L.M.E.A. Cornips

E. Bolk, 18 augustus tot 31 december
Verbale clusters in het SAND-project
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips

A. de la Croix, van 1 januari tot 1 februari
Wat is de plek van negatie element
'niet' in 'Etnisch Nederlands'?
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips

D. Fase, van 1 februari tot 1 april
Een sociolinguïstisch onderzoek naar het gebruik van vragen en het gebruik
van 'weet je wel' en 'ik bedoel' als discourse markers
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips

J. Girigorie, van 1 januari tot 1 februari
Papiaments-Nederlands
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips

M. Hardenberg, van 1 januari tot 1 mei
Group language of adolescents in Rotterdam
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips

R. Jorna, van 1 september tot 1 december
Lidwoordverwerving bij monolinguale en tweetalige kinderen
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips

M. Klerks, van 1 september tot 1 december
Partiële WH-verplaatsing in de dialecten van het Nederlands
Begeleiding: L.C.J. Barbiers

S. Kops Hagedoorn, van 1 januari tot 4 april
Transcriptie en handleiding Childes
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips

L. van de Molen, van 15 augustus tot 31 december
Motieven bij de voornaamkeuze
Begeleiding: D. Gerritzen

J. Pennings, van 1 mei tot 1 augustus
Verbale clusters in het Heerlens Algemeen Nederlands
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips

M. Schoemans, van 15 augustus tot 15 november
Stemhebbende fricatieven in Twente
Begeleiding: M. van Oostendorp

Lijst met afkortingen

ACLCL	Instituut voor Taal en Communicatie
ADA	Archiveren van Digitaal Academisch Erfgoed
ANS	Algemene Nederlandse Spraakkunst
AVA	Audio-visuele Archieven
AVT	Algemene Vereniging voor Taalwetenschap
BiN	Bedevaartplaatsen in Nederland
BNF NF	Beiträge zur Namenforschung Neue Folge
CESNUR	Center for Studies on New Religions
CMG	Centrum voor Migratie en Geschiedenis
CSB	Commissie Strategie en Beleid
CLST	Center for Language and Speech Technology (voorheen NISTT: Nijmeegs Instituut voor Spraak- en Taal Technologie)
DIV	Documentaire Informatieverzorging
DTP	Desktoppublishing
ECOS	Erkenningscommissie Onderzoekscholen (KNAW)
EWAFREM	European Workshop Afrikaans Extra Muros
FAND	Fonologische Atlas van Nederlandse Dialecten
GLOW	Generative Linguistics in the Old World
GTP	Goeman-Taeldeman Project
HIL	Holland Institute of Generative Linguistics (nu in: ULCL)
HSN	Historische Steekproef Nederland
ICLAVE	International Conference on Language Variation in Europe
ILVP/ULB	Institut des Langues vivantes et de Phonétique/Université Libre de Bruxelles
IMES	Instituut voor Migratie en Etnische Studies (UVA)
KB	Koninklijke Bibliotheek
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
KUB	Katholieke Universiteit Brabant
KUN	Katholieke Universiteit Nijmegen
KVAN	Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland
LOT	Landelijke Onderzoeksschool Taalwetenschap
MAND	Morfologische Atlas van Nederlandse Dialecten
MEA	Stichting Meertens' Externe Activiteiten

MT	Management Team (Meertens Instituut)
NCV	Nederlands Centrum voor Volkscultuur
NE	Nederlandse Ethnologie (onderzoeksgroep Meertens Instituut)
NEHA	Nederlands Economische Historisch Archief (KNAW)
NedFamData	Nederlandse Familienamen Databank
NISSO	Nederlands Instituut voor Sociaal Seksuologisch Onderzoek
NIWI	Nederlands Instituut voor Wetenschappelijke Informatiediensten
NLB	Nederlandse Liederbank
NMPS	Nederlandse Multiculturele en Pluriforme Samenleving (NWO deelprogramma)
NOM	Nederlands Openluchtmuseum
NORNA	Nordisk Samarbejdskomité for Navneforskning
NVA	Nederlands Volksliedarchief
NWO	Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OC	Onderdeelcommissie
REWO	Regionale Woordenboeken
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
SAND	Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten
SIEF	Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore
SISWO	Instituut voor maatschappijwetenschap UvA
SLE	Societas Linguistica Europaea
STDH	Stichting Tekstcorpora en Databestanden in de Humaniora
STIMU	Stichting voor muziekhistorische uitvoeringspraktijk
TASC	Trans-national database and Atlas of Saints' Cults
TCULT	Talen en Culturen in het Utrechtse Lombok en Transvaal
TIN	Taalkunde-in-Nederland
TST	Taal- en Spraaktechnologie
UFSIA	Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius (Universiteit Antwerpen)
Uil OTS	Utrechts instituut voor Linguïstiek/Onderzoeksinstituut voor Taal en Spraak
UL	Universiteit Leiden
ULCL	University of Leiden Centre for Linguistics
UU	Universiteit Utrecht
UvA	Universiteit van Amsterdam
VL	Variatielinguïstiek (onderzoeksgroep Meertens Instituut)
VNC	Vlaams-Nederlands Comité
VTB	Volkskundige Trefwoordenbank
VTC	Volkskundige Trefwoordencatalogus
VU	Vrije Universiteit

Colofon

Uitgave: Meertens Instituut 2003
Redactie: Management Team
Ontwerp en opmaak: Ineke Meijer

Illustraties/foto's

Omslag: Peter Jan Margry; p. 4, p. 7: Marc van Oostendorp; p. 21 Sint-Jans-
viering te Leenderstrijp, Noord-Brabant, 24 juni 1995 door Rosa Verhoeve;
p. 27: Merije de Jong; p. 55: Geke van de Kamp; p. 57: Margreet van der Ham.

Druk: VTC Hoofddorp

ISBN 90 70389 72 X